

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra romanistiky

Anna Včelařová

Španělsko-český slovník amerikanismů

Písmeno S (AM, MM, JD, BDE)

Magisterská diplomová práce

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Studijní obor: Španělská filologie

OLOMOUC 2014

Prohlašuji, že tuto magisterskou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně a veškerá použitá literatura, jakož i zdroje jsou řádně uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne

Podpis

Je mi ctí i velmi milou povinností poděkovat panu prof. PhDr. Jiřímu Černému, CSc., který vedl jak moji bakalářskou práci, tak i tuto práci diplomovou. Bez jeho laskavého, leč nesmírně podnětného vedení by jistě nevznikla. Vážený pane profesore, přijměte touto cestou mé nejupřímnější poděkování.

Índice

Introducción	1
La lista de marcas y símbolos.....	3
Diccionario – la letra S.....	5
Comentario.....	60
Conclusión	70
Anotación.....	71
Bibliografía.....	73
Anexo	75

Introducción

Repetidamente me atrevo a elegir la creación del *Diccionario de americanismos español-checo* como el tema de mi tesis final. Esta vez se trata de la elaboración de la letra S de las siguientes fuentes: el *Diccionario de americanismos*¹, el *Diccionario del español de América*², *Velký španělsko-český slovník*³ y el *Breve diccionario ejemplificado de americanismos*⁴. Obviamente, mi objetivo principal era elaborar todas las entradas de la mejor manera posible para cumplir así con mi propósito personal y para que el resultado final sea útil a los futuros lectores y usuarios del diccionario.

Hay varios motivos por los que he decidido elegir reiteradamente la elaboración de un diccionario, o sea, en este caso prevalentemente la traducción. Ante todo, porque ya había tenido una experiencia similar gracias a la tesis de la diplomatura y por lo tanto conocía bien los requisitos que requiere el trabajo y me orientaba en él. En lo que concierne a la traducción, seguramente se trata de un tipo de actividad que exige mucha paciencia y especialmente en nuestro caso, dónde también hay que dedicar tiempo a la investigación del significado exacto de los términos del ambiente de las culturas y civilizaciones latinoamericanas que para nosotros son, muchas veces, totalmente desconocidos. Por mi interés personal, siempre me he tomado los hechos mencionados anteriormente como una gran ventaja y abordaba el trabajo con muchas ganas. De considerable importancia para la elección de la elaboración del *Diccionario de americanismos español-checo* es seguramente también mi gran admiración hacia el trabajo del prof. Jiří Černý, su dedicación, sus conocimientos y sobre todo su actitud y una paciencia inmensa que tiene con todos nosotros que todavía estamos empezando a hacernos partícipes de la materia.

La parte predominante de mi trabajo consistía en traducir las entradas o significados todavía no aparentes en la base de entradas ya elaboradas de otros diccionarios, corregir cierta porción de ellas, lo cual mencionaré y explicaré detalladamente más adelante, y tratar de encontrar el equivalente más cercano de cada significado, idealmente sin tener que acudir a las traducciones literales que sin embargo resulta imposible evitar del todo.

¹ MALARET, Augusto: *Diccionario de americanismos*, 3ª ed., Buenos Aires 1946.

² MORÍNIGO, Marcos A.: *Diccionario del español de América*, 2ª ed., Madrid 1996.

³ DUBSKÝ, Josef: *Velký španělsko-český slovník*, Praha: Academia, 1999.

⁴ STEEL, Brian: *Breve diccionario ejemplificado de americanismos*, Arco/Libros, Madrid, 1999.

Para ir acabando, mi tesis final comprende aparte del diccionario mismo una lista de abreviaturas, con el fin de facilitar la comprensión del lector y la orientación de nosotros mismos, puesto que hay que tener en cuenta que cada uno de los numerosos diccionarios usados a lo largo de todo el proyecto tiene su propia forma de señalización que muchas veces difiere bastante de la variante elegida por nosotros y fue necesario hacer cierta unificación para el diccionario que está por nacer. Después de la parte del diccionario aparece también un breve comentario en el que explico el procedimiento del trabajo, las discrepancias de la elaboración de él en mi caso personal, las entradas complicadas y los casos curiosos.

La lista de marcas y símbolos

Marcas geográficas

Am	-	Amerika
Antil	-	Antily
Arg	-	Argentina
Bol	-	Bolívie
Dom	-	Dominikánská republika
Ekv	-	Ekvádor
Guat	-	Guatemala
Hond	-	Honduras
Chil	-	Chile
JižAm	-	jižní Amerika
Kol	-	Kolumbie
Kost	-	Kostarika
Kub	-	Kuba
LaPlat	-	oblast La Plata
Mex	-	Mexiko
Nik	-	Nikaragua
Pan	-	Panama
Par	-	Paraguay
Per	-	Peru
Portor	-	Portoriko
Salv	-	El Salvador
StřAm	-	střední Amerika
Urug	-	Uruguay
Ven	-	Venezuela

Otras marcas

adj.	-	přídavné jméno
adv.	-	přísluvce
Antil	-	Antily
arch.	-	archaický
atd.	-	a tak dále
citosl.	-	citoslovce
despekt.	-	despektivní
f.	-	femininum, ženský rod
hovor.	-	hovorový
intr.	-	intransitivní
m.	-	maskulinum, mužský rod
m/f.	-	maskulinum i femininum

např.:	-	například
př.: xxx;	-	příklad
slang.	-	slangový výraz, žargon
tr.	-	tranzitivní
vulg.	-	vulgární
zvrat.	-	zvrátané
, i adj.	-	i přídavné jméno
, i f.	-	i ženského rodu
, i pl.	-	i množné číslo
, i subst.	-	i podstatné jméno
, i tr.	-	i tranzitivní sloveso
; ►	-	encyklopedické vysvětlení
; ■ Syn:	-	synonymum
; ■ Var:	-	varianty
●	-	nový pramen
*	-	obrázek v příloze

sabacuante, m. (← nah.) (1) (Hond): viz: **cacalichuche**; (RAE).

sabana, f. (← karib.) (1) savana ► rozlehlá rovina většinou bez stromů; v Peru se výraz nepoužívá, v Chile, Río de la Plata a dalších oblastech Jižní Ameriky existuje i lidový výraz *pampa*; (2) **estar alguien en la sabana**¹, fr. (Ven): *hovor.* být bohatý, být šťastný; • (3) **estar en la ~²** (Ven): být propuštěn na svobodu; (AM). (4) **cocuyo de ~** (Kub): strom *cocuyo*; ► typický strom savan; odolný, o něco menší než agáve; (RAE). • (5) (Am): planina, rovina; (AM). • (6) (Kub): pastvina; (7) **ponerse en la ~** (Ven): nečekaně získat velké bohatství; (MM).

sábana, f. (1) (Kol): velký ručník (osuška), používaný v kadeřnictví; př.: **xxx**; (RR).

sabanal, adj. (1) (Mex): savanový, stepní; (RAE). • m. (2) (Portor): savana, planina, rovina; (AM).

sabanalamar, m. (1) (Kub): pobřežní savana; (AM).

sabanazo, m. (1) (Kub): menší step, louka; (RAE). • fig. (2) (Kol: Riohacha): nevěra ženy; (AM).

sabandija, m/f. (1) (Arg): ďáblík, darebák, neklidné zlobivé dítě; (BDE).

sabanear, tr/intr. (1) (Am): shánět dobytek; (RAE). • (2) (Nik; Guat, Kol, Ven): jít ve stopách nějaké osoby či zvířete; pronásledovat; sledovat; hledat; hlídat; dohlížet; kontrolovat; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Am): projíždět savanou; ► v Chile a Peru se výraz nepoužívá; (3) (StřAm): zadržet, dopadnout, zmocnit se; (4) **lichtit**; (AM).

sabaneo, m. (1) (Ven): shánění dobytka; (RAE). • (2)(Ven): jízda na koni po savaně; ► cílem jekontrola či shromáždění stáda; př.: **xxx**; (RR).

sabanero, -ra, m., i f. (1) m. (Am): pastevec; (2) f. (Guat, Hond, Mex, Ven): druhové jméno užovky; (RAE). • adj. (3) (Am): patřící či vztahující se k savaně; ► v Chile a Peru se výraz nepoužívá; (4) (StřAm): výtržník, rváč; obratný šermíř; (5) (Kub): prostitutka; ► výraz je používán některými sociálními vrstvami v oblasti Ciénaga de Zapata; (AM).

sabaneta, f. (1) (Hond, Salv, Ven): menší step; (RAE).

sabanetón, m. (1) (Kub): menší savana; (AM).

sabanilla, f. (1) (Chil): tenký vlněný přehoz na postel; (2) (Chil): ložní přehoz; (3) (Hond): dětská plenka; (RAE). • (4) (Chil: Chiloé): deka z ovčí vlny; (AM).

sabañón, m., lid. (1) (Par): dychtivá, hamižná, chtivá osoba; př.: **xxx**; (RR).

sabara, f. (1) (Ven): velmi čirá mlha; (AM).

sabateño, m. (1) (Ven): milník, mezník, rozcestník; (AM).

sabatina, f. (1) (Chil): výprask, nakládačka; (MM).

sabayón, m. (← fr. *sabayon*) (1) (Arg): sladký krém; (MS).

sabelección, amb. [Š: *mastuerzo*] (1) (Kub): řeřicha virginská (*Lepidium virginicum*); ► bylina dorůstající výšky 30 až 60 cm; má bílé květy a využívá se v tradiční medicíně; (RAE).

saber, intr.; i tr. (1) (Hond; Ekv, Arg, Mex, StřAm, Ven, Kol, Per, Bol): mít ve zvyku; př.: *yo le he visto más de una vez. Sabía venir por acá a hacer la tarde*; (BDE); (2) ~ **lo que se ponga** (Urug): mít všeobecné znalosti; př.: **xxx**; (3) **a ~ Dios**, viz: *Dios*; (RR).

sabiá, m. (← guar.) (1) (Arg, Urug): druhy jihoamerického drozda obývajícího území od Venezuely po Río de la Plata; ► *Turdus rufiventris*, *Turdus ferrugineus* a *Turdus albiventris*, v argentinském Buenos Aires se upřednostňuje název *zorzal* a v Paraguaji *había* (s aspirovaným h); (MM).

sabicú, m. (← afr.) (1) (Kub, Ven): strom *Lysiloma sabicu*; ► strom z čeledi bobovitých (*Fabaceae*) s malými bílými nebo žlutými květy a tvrdým dřevem žluté, našedlé nebo vínové barvy; (RAE, MS).

sabido, -da, adj. (1) (Kol): živý, čiperný, čilý, bdělý; (AM).

sabienque, adj. viz: *enque*; (RR).

sabichoso, -sa, adj. (1) (Antil): přechytralý, chytrolínský; (AM).

sábila, f. [Š: *áloe*] (1) (Ant, Hond, Mex, Ven): aloe pravá (*Aloe vera*); ► červeno nebo bělokvětá rostlina z čeledi liliovitých, má masité trnitě zakončené listy, z nichž se získává hořká pryskyřičná šťáva využívaná v medicíně; (RAE).

sabina, m/f. (1) (Kub): šťoural, dotěra, otrava; (AM). • (2) (Mex): druh jehličnanu; ► jalovec virginský (*Juniperus virginianus*); (MM).

sabinilla, f. (1) (Chil): perloušek štětinatý (*Margyricarpus pinnatus*); ► rostlina z čeledi růžovitých, má složené listy a malé, jedlé, masité plody; (RAE).

sabino, m. (1) (Mex): velký strom typický pro Mexiko (*Taxodium mucronatum*); ► posvátný strom předkolumbovských civilizací; od r. 1910 národní strom Mexika; existují obrovské exempláře, např. *El árbol del Tule* ve státě Oaxaca, zvaný též *El Gigante*, vysoký 42 m s kmenem o průměru 14 m;

př.: **xxx**; ■ Syn.: *ahuehuete, cipres mexicano, cipres de Moctezuma*; (2) jalovec mexický (*Juniperus mexicana*); ■ Syn.: **tacaste**; (RAE, RR, NET).

sabiola, f., hovor. (1) (Urug): lidská hlava; (RAE).

sable¹, (← fr. *sabre*, ←něm. *sabel*, ← maďar. *szablya*) (1) m. (Kub): tkaničnice atlantská (*Trichiuruslepturus*); ► ryba svým tvarem připomínající úhoře, s dlouhým, plochým, lesknoucím se tělem stříbřité barvy; (2) **guindar alguien el ~**, hovor. [Š: *morir*] (Kub): zemřít; (RAE).

sableada, f. [Š: *sablazo*] (1) (Mex): tahat z někoho peníze; ■ Syn.: **sableo** (Mex); (RAE).

sablear, tr. (1) (Am): šermovat šavlí; (2) (Arg): zranit šavlí; (MM).

sableo, m., viz: *sableada*.

sablero, -ra, m/f. [Š: *sableador*] (1) (Chil): tahající peníze, vyžírka; (RAE).

sabrosera, f. (1) (Kost): chutnost, lahodnost; (RAE).

sabroso, -sa, adj/subst. (1) hovor., i adv. (Kub, Ven): zábavný, veselý; zábavně (2) hovor., i adv. (Kub, Ven): o smíchu, hudbě, tanci: rytmický, melodický, veselý; rytmicky, vesele, radost se podívat; př.: *este muchacho baila sabroso*; (3) adj/subst. (Kub): o člověku: příživnický, příživník; (RAE). • (4) ~ (**sabrosón, -ona**), adj. (Kub; Portor): příživnický, žijící na úkor někoho; ► o osobě; užívá se hlavně ve frázi: *vivir de ~ (~ón)*; př.: **xxx**; (RR). • (5) (Kol Ven): dobrý, příjemný; př.: *es muy sabroso el golpe del agua del mar; - ¿usted no cree..., se ñorita, que es mucho más sabroso estar así, con sus árboles...?*; (BDE); (MM).

sabrosón, -na, adj. (1) (Kub, Per, Portor, Ven): výmluvný, sympatický; (AM). • (2) (Mex): hezký, příjemný; př.: *...este [disco] es ... muy rítmico y sabrosón...*; (BDE).

sabrosura, (1) f. (StřAm, Ant, Ekv, Mex, Ven): chutnost, lahodnost; (2) citosl. (Kub, Ven): ach!, krása!; ► zvolání pro vyjádření krásy, půvabu ženy; (RAE).

sabucán, m. (1) (Kol): typ síta ze zapletených palmových listů; ► používá se k vymačkání nastrouhané juky a odstranění její jedovaté šťávy před výrobou maniokového pečiva; (AM).

saca, f. (1) venk. (Kub): kuřata z jediné snášky; (2) (Nik): první ořezávání bavlny, kávy; (3) [Š: *selección*] (Nik): selekce zvířat pro chov; (RAE). • (4) (Nik; Kost, Kol): ilegální lihovar, kde se páli pálenka (kořalka); destilační přístroj; př.: **xxx**; viz též: *sacadera*; (RR). • (5) (StřAm, Kub, Mex): v kohoutích zápasech: částka, která po zápase připadá majiteli vítězného kohouta; (6) (Kol, Kub, Pan, Dom): hnaní dobytka; (7) (Kost): podání, výkop, servis; (8) (Per: Ica): pálení kořalky; (AM).

sacabuche, m. (1) (Hond): vesnický hudební nástroj; ► hliněná nebo dřevěná spodní část podobná misce, jejíž horní otevřená část se potahuje napjatou kůží a do jejího centra se vloží rákos, po němž se přejíždí navlhčenými prsty; (2) (Mex: Oaxaca): špičatý nůž; (AM).

sacacera, m/f. (1) (Ven): žák často chybějící ve výuce; (AM).

sacaclavos, m. (1) (Am): kleště na hřebíky; (MM).

sacada, f. (1) (Chil, Mex, Nik): vyjmutí, vytažení; (2) [Š: *chisme*] (Salv): klep, pomluva; (RAE). • (2) (Kub): aut hráče baseballu; ► který nedoběhl na metu dřívě, než ji soupeř s míčkem zašlápl; př.: **xxx**; (RR).

sacadera, f. (1) (Hond; Salv, Mex): ilegální palírna kořalky (pálenky); viz též: *saca*; (RAE, RR).

sacadietes, m., hovor. [Š: *odontólogo*] (1) (Hond): zubní lékař; (RAE).

sacado, m. (1) (Kost): obsah pytle, vaku; (RAE).

sacadura, f. (1) (Chil): vyjmutí, vytažení; (RAE).

sacalagua, m. (1) (Per): člověk bílé pleti mající africký původ; ► k poznání z fyziologických rysů a rozbořením krve; (AM).

sácalas, adj/subst. [Š: *entremetido*] (1) (Kost): o člověku: dotěrný; (RAE). • (2) ~ (**sacalas**) (Kost): všetečný; drzý; hubatý; klevetivý; čmuchalský; slídivý; př.: **xxx**; (RR).

sacalosúchil, m. (1) (Mex): strom (viz: *cacalichuche*); (RAE).

sacamanteca, m. (1) (Per; Mex): dětská (chlapecká) hra; ► spočívá ve vytvoření čáry a vytlačování (vyhazování) jedinců, kteří jsou na krajích či nejvíce vzdáleni; př.: **xxx**; (RR).

sacamatra, f. (1) (Mex): sloupovec pruhovaný (*Wilcoxia striata*); ► malý kaktus čeledi *Cactaceae* s jedlými plody; (MM).

sacamicas, adj/subst. (1) (Kol): lichotník; (DA).

sacaniguas, m. pl. (1) (Kol): rachejtle, ohňostrojová raketa; (AM).

sacapuntas, m. (1) (Am): ořezávkó; (MM).

sacar, tr/zvrat. (1) tr. [Š: *reprochar*] (Mex): vyčítat, předhazovat; (2) zvrat. [Š: *quitarse*] (Mex): odejít; (RAE). • (3) tr. (Guat): zvýšit, vyzvednout, zesílit; (4) (Mex; Chil): nahnat (strach), vzbudit (vztek, pocity zuřivosti apod.); př.: *xxx*; (5) (země) ~ **cachita**, viz: *cachita*; (6) (země) ~ **canas verdes**, viz: *cana*; (7) ~ **franco** (Guat): pobavit, rozesmát; př.: *xxx*; (8) (země) ~ **la mugre**, viz: *mugre*; (9) ~ **rajando** (Arg; Urug): násilně vyhnat (vypudit); př.: *xxx*; (RR). • (10) (StřAm, Ekv): pochlebovat, lichotit; (11) (Ekv, Mex): vytknout; (12) zvrat. (Mex): odstěhovat se; (13) ~**se el sombrero**¹ (Arg): obdivovat, mít v úctě; (14) ~**se el sombrero**² (Chil, Mex): přestat být zdvořilý; (15) ~**le tiras a alguien** (Arg, Kol): pomlouvat; (16) ~ **la oreja** (Arg): v koňských dostizích: předehnat, předstihnout; (17) ~**le los colores a la cara a uno** (Arg): zostudit, zahanbit, ztrapnit; (MM). • (18) (Arg): sundat, svléknout si; př.: *—me tuve que sacar casi toda la ropa*; (BDE).

sacasebo, m., despekt., hovor. (1) (Hond): podlézavý člověk, vlezdoprdelka; (RAE).

sacate, m., viz: *zacate*.

sacatín, m. (1) (Kol): palírna lihovin; ■ Var: *zacatín*; (MM).

sacatinta, m. (1) (StřAm): právenka (*Jacobinia tinctoria*); ► keř dorůstající do výšky okolo jednoho metru, z jeho listů se získává modrá barva; (RAE).

sacazón, m. (1) (Mex): destilování alkoholu; (MM).

saco, m. (1) (Am): sako, kabát; (2) (Urug): dámský plášť, kabátek; (3) **ponerse el ~** (Mex): být vztahovačný; (RAE). • (4) ~ (**largo**) (Bol): delší sako zvané *americana*; ► vhodnější do společnosti než kabáty zvané *chaquetas*; obvykle doprovázeno kravatou; př.: *usaba un pantalón abombado y un saco de cuadros amarillos*; (BDE); (5) viz: *traje de saco*; (6) **echarse al ~** (Kost): zabít; zapíchnout; zastřelit; př.: *xxx*; (RR). • (7) **meterse en el ~** (Kub): opít se; (8) **ser un ~ de huesos** (Ekv, Portor): být hubený; (AM). • (9) (Arg): dámský široký kabát; (MM).

sacoleva, m. [Š: *chaqué*] (1) (Kol): žaket; ► pánské sako s šosy; ■ Syn.: *sacolevita* (Kol); (RAE).

sacolevita, m., viz: *sacoleva*.

sacón¹, **-na**, adj/subst. (1) [Š: *chismoso*] (Salv): pomlouvačný, klevetník; (2) [Š: *entremetido*] (Hond): dotěrný; ■ Syn.: *safrisco* (Ven); (3) (Hond): vyzvídavý; (4) despekt., hovor. [Š: *adulador*] (Hond): podlézavý, úlisný; (5) m. (Mex): uhnutí; (6) [Š: *chaquetón*] (Arg, Urug): tříčtvrteční kabát; (RAE). • (7) (Per; Urug): velký široký kabát (sako); (RR). • (8) (StřAm): žalobník, donašeč, udavač; (AM). • (9) (Arg): dámský kratší kabát; (MM).

saconear, tr., hovor. [Š: *sonsar*] (1) (Hond, Salv): vyzvídat, vymámit; (RAE).

saconería, f. (1) (Salv): podlézavost; (2) hovor. (Hond): pochvala (vypočítává, zistná); (RAE).

sacramento, m. (1) [Š: *medianoche*] (Arg): plněná bageta, sendvič; (2) (Arg): toust s cukrem; (RAE).

sacre, adj. (1) (Per): příživník, parazit, vyžírka; (AM).

sacrista, m. (1) (Kol): kostelník; (MM).

sacristán, **-ana**, adj. (1) (Ven): všetečný; př.: *xxx*; (RR).

sacrón, **-na**, adj. (1) (Ekv): tahající peníze (příživník); (AM).

sacronería, f. (1) (StřAm): pochlebování, lichocení; (AM).

sacuanjoche, m. (1) (Nik): strom (viz: *cacalichuche*); (2) (Nik): květ tohoto stromu; ► zároveň nikaragujský národní květ; (RAE). • (3) (←nah.) (Kost, Nik): plumérie (*Plumeria rubra*); ► stále zelený sukulentní keř až 5 m vysoký; má podlouhlé kožovité listy s výraznou žilnatinou; květy mohou mít bílou, žlutou, oranžovou nebo růžovou barvu; silně voní; (MS, NET).

sacuara, f. (← guar. *tacuara*) (1) (Per): výhonek rašící z některých rostlin; (RAE).

sacudecolchón, m. (1) (Hond): střízlík rezavošijný (*Campylorhynchus rufinucha*); ► pták z řádu pěvců (*Passeriformes*), obývá území od Mexika po Kostariku, má dlouhý zahnutý zobák, hřbet skořicové barvy, bílou hrud' černobíle pruhovaná křídla a modravě šedé nohy; ■ Syn.: *sacudico* (Hond); (RAE).

sacudico, m., viz: *sacudecolchón*.

sacudón, m. (1) (Am): otřesení, trhnutí; (RAE).

sádico, **-ca**, adj. (1) (Am): zvrhlý, zvrácený, krutý; (MM).

sadista, adj. (1) (Am): sadistický; (MM).

safagina, f. (1) (Kol): povyk, rámus, zmatek, chaos; (AM).

safe, adj. (← angl. *safe*) (1) (Mex): nehybný, klidný, v terminologii baseballu; (MS).

safety first, m. (← angl.) (1) (Chil): ve fotbale: taktika spočívající především v obranné hře (beton); (MS).

safrisco, -ca, adj., hovor. [Š: *entremetido*] (1) (Ven): o člověku: dotěrný; ■ Syn.: sacón (Hond); (RAE).

sagarrera, f. (1) (Kol): hádka, rvačka, mela; (AM).

sagino, m. (1) (Per): pekari páskovaný; ► savec Jižní a Střední Ameriky podobný praseti; (MM).

sagitariano, -na, adj/subst. (1) (Arg, Salv, Urug): o člověku: Střelec; ► narozený ve znamení Střelce; (RAE).

sagú, m. (1) (StřAm, Kub): maranta třtinová (*Manantha arundinácea*); (2) škrob, který se z této byliny získává; (MM).

saguaipé, m. (← guar.); (1) (Arg, Bol, Par, Urug): motolice jaterní (*Fasciola hepatica*); ► parazitický červ 2-3 cm dlouhý; napadá ovce, skot, další savce i člověka; živí se krví hostitele; (2) (Arg, Bol, Urug): fasciolóza; ► nemoc způsobená tímto parazitujícím červem; ■ Var: *sobaipé*; *sagüipé*; *zaguaipé*; (RAE, MS, NET). • (3) (Arg, Urug): pijavice; (MM).

saguaro, m. (1) (Mex): karnegie obrovská (*Carnegiea gigantea*); ► rostlina z čeledi kaktusovitých; roste v pouštních oblastech Mexika a na jihozápadě Spojených států; má bílé květy a jedlé plody; (RAE).

sagüü, m. (← guar.) (1) (Par): druh malé opice; ► *Hanale leonina*; ■ Var: *zagüü*; (MM).

sagüipé, viz: *saguaipé*; (MS).

sahornarse, zvrát. (1) (Kub): o listech tabáku: zkazit se (silnou fermentací); (RAE).

sahumerio, m. (1) (Pan): druh stromu z čeledi sturačovitých; ► *Styrax argenteum*; (MM).

sahurín, com. (1) (Hond): člověk s jasnoviděckými a léčitelstvími schopnostmi; (RAE).

sacha, adj/subst. (1) adj. (Ekv): nepravý, předstíraný, fingoaný; př.: *xxx*; (RR). • (2) f. (← keč.) (Arg): holub divoký skalní; (3) (Arg, Ekv): les, prales, lesík; (4) adj. (Arg, Ekv, Per): nepravý, podobný; (MS). • (5) (Arg, Bol, Kol, Per, Ekv): břídil; ► přívlástek naznačující výsměch někomu ne příliš zručnému v oboru; př.: *sacha carpintero*, *sacha doctor*; (MM).

sachaguasca, f. (1) (Arg): popínavá rostlina *Dolichandra cynanchoides*; ► z čeledi trubačovitých, přisuzují se jí léčivé účinky; (RAE).

sachapera, f. (← keč. *sách'a*, „divoký, lesní, horský“ + *pera*) (1) (szArg, Bol): trnitý ozdobný strom s podlouhlými listy a malými nazelenalými květy; (RAE).

saché, m. (← fr. *sachet*) (1) (Kub): voňavý pytlík; (MS).

sacho, m. (1) (Chil): kotva ze dřeva a kamene; (2) [Š: *pico*] (Kost): krumpáč; (3) (Kost): prase s dlouhým rypákem; (RAE).

¿sai?, tr. (1) (Chil): víš?; (BDE).

saibó, viz: *saibor*; (MS).

saibor, m. (← angl. *sideboard*) (1) (StřAm, Kol, Mex, Portor, Dom): kredenc, nábytek; (MS).

saimirí, m., druh opice, viz: *sapajú*; (MM).

sain, m. (← angl. *sign*) (1) (Mex): vývěska; (MS).

sainear, tr. (1) (US): podepsat; (MS).

sainete, m., hovor. (1) (Arg, Kub, Urug): groteskní, tragikomická situace, příhoda; (2) (Kub): obvinění, výtka; (RAE).

saino, m., viz: *sagino*; (MM).

saire, m. (1) tabák; ■ Var: *zaire*; (MM).

saisi, m. (1) (Bol): typické bolivijské jídlo; ► z brambor, hovězího masa a papriky; (AM).

sajalagua, f. (1) (Kol): druh palmy; ► *Carludovica palmata*, z jejích listů se vyrábějí slaměné klobouky; (MM).

sajín, m., viz: *sajino*; (AM).

sajino, m., hovor. [Š: *sobaquina*] (1) (Nik): pot v podpaží; (RAE).

sajón, m. (1) (Mex): říznutí, řezná rána; (MM).

sajornar, tr. (1) (Kub): otravovat, štvát, obtěžovat; (AM).

sajú, m. (← guar.); (1) (StřAm): chápan; ► druh opice; (MS).

sajumaya, f. (1) (Kub): nemoc prasat; ► končí jejich udušením; (RAE).

sajuriana, f. (1) (Chile): lidový tanec; ► tanec v páru s šátkem a podupáváním, v současnosti se již netančí, podobnost s tancem Cueca; (AM).

sajurín, -na, adj. [Š: *travieso*] (1) (Salv): o člověku: neklidný, nepokojný; (RAE).

sal, f. (1) (StřAm, Dom): pech, smůla; (RAE). • (2) (Am): síran hořečnatý; ► používá se jako projímadlo; (MM).

sala, f. (1) ~ **Cuarta** (Kost): ústavní soud; př.: *xxx*; (RR).

salación, f., hovor. [Š: *calamidad*] (1) (Kub, Mex): neštěstí, smůla; (RAE). • (2) (Kub): smůla, pech; problém, intrika, malér; př.: *xxx*; (RR).

saladeril, adj. (1) (Arg): solírenský; (AM).

saladero, m. (1) (Kost): liz pro dobytek; (RAE).

saladillo, m. (1) (Ven): druh stepní palmy; př.: *xxx*; (RR).

saladitos, m. pl. (Kub; Urug): slané *tapas*; ► malé porce jídla podávané k pití; př.: *confitería «Oro»*; *Sandwiches, Masas, Saladitos, Jesuitas*; (BDE); (RR).

salado, -da, adj., i f. (1) adj. [Š: *desafortunado*] (StřAm, Ant, Ekv, Per, Ven): smolný; př.: *está fregado eso de estar muriéndose tres días; faltaban sólo dos meses para terminar, eso se llama ser salado; nosotros no buscamos líos, pero si tenemos que defender a alguno vamos para adelante. para el barra brava el fútbol es una religión; y para los demás hinchas, el barra es un «salado»*; (BDE); (2) adj., hovor. [Š: *caro*] (Arg, Bol, Chil, Urug): mastný (nákladný); př.: *espero que la cuenta sea menos salada que esta sopa*; (BDE); (3) adj. [Š: *insoportable*] (Urug): o člověku: mrzutý; (4) f. (Kol): šikana; (RAE).

salalar, m. (1) (Kub): typ rybářské sítě; (MM).

salamanca, f. (1) (Arg, Chil, Urug): přírodní jeskyně v horách; (2) (Arg): v lidových tradicích: leguáni se zlou mocí; (3) [Š: *juego de manos*] (Filip): trik, kejklřství; (RAE). • (2) (Arg; Chil): jeskyně; ► ve které šamani provádějí své obřady (kouzla); př.: *xxx*; (RR). • (5) (Arg, Chil): čarodějnictví; (AM).

salamanqueja, f. [Š: *salamanquesa*] (1) (Ekv, Kol, Salv): gekon zední (*Tarentola mauritanica*); ► plaz popelavé barvy z čeledi gekonovitých, dorůstá do délky zhruba 8 centimetrů; žije ve spárách budov a pod kameny; živí se hmyzem a mylně je považován za jedovatého; (RAE).

salamanquesa, f., viz: *salamanquita*; (MM).

salamanquina, f. [Š: *lagartija*] (1) (Chil, Kub): ještěrka (*Lacerta*); ► běžně se vyskytující ještěrka dorůstající délky okolo 20 centimetrů; hnědavé, zelenavé i načervenalé barvy; je hbitá a plachá; živí se hmyzem a žije v dutinách zdí; (RAE).

salamanquita, f. (1) (Kub, Chil): druh malé ještěrky; ► *Sphecedactylus sputater*; (MM).

salame, m. (1) [Š: *salami*] (Am): salám; ■ Syn.: salamín (Arg, Urug); př.: *sorprendimos una vez a una señora joven, elegante y buenamoza metiéndose un salame en el escote*; (BDE); (2) despekt., hovor. (Arg, Urug): hlupák; ■ Syn.: salamín (Arg); (RAE). • (3) (← it. *salame*) (Arg, Kol, Kub, Chil, Mex, Pan, Par, Per, Portor, Dom, Urug): určitý druh salámu; (4) adj/subst. (LaPlá): hloupý; hlupák, dobrák; (3) subst., i adj. (Arg): nešika (-ovný); ■ Var.: *salami*; (MS).

salamí, viz: *salame*; (MS).

salamiento, m. (1) (Portor): uhrnutí, uřknutí, prokletí jedince jinou osobou; př.: *xxx*; (RR).

salamín, m. (← it.) (1) (Arg, Par, Urug): malý salám; (2) (LaPlá): hlupák; ■ Var.: *salamines*; (MS).

salamín, m., hovor., viz: *salame*.

salamines, viz: *salamín*; (MS).

salamo, m. (1) (Hond): strom *Calycophyllum candidissimum*; ► viz též: *calán*; (RAE).

salar, tr/zvrat. (1) (StřAm, Kol, Kub, Per, Portor): zničit, zkazit (se); (2) (StřAm, Kol, Kub, Mex): přivodit smůlu; (3) (Per): pošpinit, zneuctít; (RAE). • (4) (Kol, Ekv): dát dobytku sůl; (AM).

salar, m. [Š: *salitral*] (1) (Arg): ložisko ledku; (RAE). • (2) (Chil; Bol, Arg): solná poušť, solná laguna, solné jezero, solný důl; př.: *xxx*; (RR).

salariante, adj. (1) (Pan): nádenický; (AM).

salario, m. (1) ~ **escolar**, m. (Kost): povinné spoření pracovníků během roku; ► vydá se jim v lednu; př.: *xxx*; (RR). • (2) (Am): plat, výplata; (MM).

salazón, m. [Š: *infortunio*] (1) (Kost, Kub, Salv): pech, smůla; (RAE).

salbecazo, m. (1) (Salv): falešná hrozba, výhrůžka; ■ Syn.: *salbeque* (Salv); (RAE).

salbegar, tr. (1) (Hond): zamazat hlinou drobné trhliny v nádobě; (RAE).

salbeque, m. (1) (Salv): viz: *salbecazo*; (2) (Salv): vak; (RAE).

salbequear, tr. (1) (Salv): planě vyhrožovat; (RAE).

salbute, m. (← may. *zaal*, „lehký“ + *but*, „plněný“) (1) (Mex): druh kukuřičné tortily *chalupa* (se zeleninou, rajčaty a mletým vepřovým masem); (RAE).

salcocho, m. (1) (Am): vaření ve slané vodě; (RAE). • (2) (Kub): zbytky jídla určené na výkrm vepřů; (AM).

saldo, -da, adj. (1) (Kol, Portor, Ven): zrušený; vyprodaný; (2) splacený; (AM).

salengar, tr. (1) (Hond): natřít, nabílit; (MM).

saleo, -ea, m/f. (1) (Dom): oslí mládě; (AM).

salera, f. (1) (Chil): solný důl; (AM).

salero, m. (1) (Chil): solný důl; (AM).

saleta, m/f. (1) (Kub): nestálý, nespolehlivý člověk; (AM).

salchicha, f. (1) (Hond): jelito, klobása; (MM).

salchipapa, f. (1) (Per): obložená bageta plněná klobásou a bramborem; př.: ...*varias carretillas que alumbraban su mercancía con lamparines de gas: frituras, ... bistec, apanados, salchichas calientes, salchipapas*; (BDE).

salida, f.; (1) **cortar para la** ~ (Urug): provokace (vyzvání k boji) mezi dvěma studenty; ► za účelem bitky (vyřízení účtů) po odchodu z hodiny (vyučování); př.: *xxx*; (RR). • (2) adj. (Kub, Mex): o ženě: provokativní; (3) (Kub, Par): háravá, sexuálně vzrušená; př.: *gata salida, hembra salida*; (MM).

salidor, -ora, adj. (Ven): troufalý, smělý, ukvapený; ■ Var.: *salido*, -da (Arg); př.: *xxx*; (RR). • (2) (Chil, Ven): milující noční život; (AM).

salinera, f. (1) (Per, Portor): solný důl; (AM). • (2) (Arg): společnost zabývající se obchodem se solí; (MM).

salir, intr. (1) (Kol): o věci: ladic; př.: *la corbata no le sale con la camisa*; (2) (Kol): o věci: přizpůsobit; př.: *esa canta no salió*; (3) ~ **de abajo**, hov. (Ven): ekonomicky si polepšit; (RAE). • (4) ~ **de alguien** (Per; Portor): oddělit se od někoho (separovat se); př.: *xxx*; (5) ~ **rascando** (Kost): snášet (trpět) nepřímé důsledky (následky, dohru) něčeho, v čem člověk není zapleten; př.: *xxx*; (6) ~ **sobrando** (Mex): být zbytečnou věcí; př.: *xxx*; (RR). • (7) ~ **al saco** (Portor, Dom): o kohoutu: nemít před protivníkem navrch; ► hantýrka chovatelů kohoutů, používáno i v přeneseném významu o lidech; ■ Var.: *salir al peso* (Portor); (8) ~ **a trompa tañida** (Kol): rychle vyjít (odejít); (9) ~ **le cargado a alguno** (Ven): být složité (komplikované); (10) ~ **con batea de babas** (Mex): být jednoduché; (11) ~ **con que aquí están las velas** (Kol, Ven): vymyslet hloupost; (12) ~ **de Guatemala y caer en Guatepeor** (Am): jít (dařit se) od špatného k horšímu; (13) ~ **le el sueño del perro** (Arg): zklamant se; (14) ~ **la marrana mal capada** (Kol): zbankrotovat; (15) ~ **le a uno la viuda** (Arg, Bol): nečekaně se stát něco nepříjemného; (16) ~ **silbando iguanas** (Ven): poníženě utéct; (17) ~ **vendiendo almanques** (Arg): urychleně odejít; (18) **sin ~nos** (Kub, Portor): v sázce: neustoupit; (AM). • (18) ~ **se uno de la vaina** (Arg): být netrpělivý; (19) ~ **cantando bajito** (Arg): být zostuzený, být ponížený; (20) ~ **uno con una pata de banco** (Arg): zblbnout, být hloupý; (MM).

salitre, m. (1) (Chil): čilský ledek; př.: *en su etapa de «oro», la industria del salitre llegó a representar el 52% de las ventas ordinarias del país ...*; (BDE).

salitrera, f. [Š: *salitrería*] (1) (Bol, Chil): továrna na zpracování ledu; (RAE). • adj. (2) (Chil): obsahující ledek; (MM).

saliva, f.; (1) **el que tiene más ~, traga más harina (más fororo)** (Ven): silnější vždy zvítězí; př.: *xxx*; (RR). • (2) **no alcanzar** ~ (Mex: Durango): být vystrašený; (AM).

salivada, f. [Š: *salivazo*] (1) (Ven): plivnutí; (RAE).

salivadera, f. [Š: *escupidera*] (1) (JižAm): plivátko; ► nádoba na sliny; př.: ... *y una salivadera repleta de materias secas e indefinibles ...*; (BDE); (RAE).

salivera, f., viz: *salivadera*; (AM).

salmorear, tr. (1) (Ven): dělat kázání, mluvit do duše; (AM).

salmuera, f. (1) (Per): smůla; př.: *xxx*; (RR).

salóbrego, -ga, adj. (1) (Mex): solný; (MM).

salomar, tr. (1) (Ekv: Esmeraldas): pokřikovat na někoho; (AM).

salomeo, m. (1) (Pan): popěvek dělníků a námořníků; ► za účelem sjednocení tempa práce; (AM).

salón, m. (1) [Š: *aula*] (Mex, Pan, Per, Portor, Urug): třída, posluchárna na školách; (RAE). • (2) ~ (**de clases, de la escuela**) (Portor; Pan, Kol, Chil, Urug): aula, třída, učebna; př.: *xxx*; (3) (Kost):

místnost, sál; nemocniční pokoj s více lůžky; př.: **xxx**; (4) ~ **nocturno** (Ekv): noční bar, ve kterém se tančí a hraje hudba; př.: **xxx**; (RR). • (5) (← ang. *saloon*) (Ekv): luxusní prodejna sladkostí, likérů a jiných nápojů; (AM). • (6) (Mex, Pan): hospoda, hostinec; (MM). • (7) **clase** ~ (Chil): první třída; př.: *trae clase salón, coche bar, económica*; (BDE).

saloneo, m. (1) (Bol): velká jeskynní dutina; ► nacházející se v rozšířené slují a sloužící k další těžbě; př.: **xxx**; (RR).

salonero, m. (1) (Kost; Pan): číšník, stevard; př.: **xxx**; (RR).

salpafuera, m. (1) (Portor; Kub): útěk, uprchnutí, únik; bitka, hádka, rvačka, vzpoura, rebelie; př.: **xxx**; (RR).

salpicadera, f. (1) (Mex): pocákání, postříkání; (2) [Š: *guardabarros*] (Mex): blatník; př.: *tratando de pasar entre los coches, golpeándose en contra de las salpicaderas, atorándose en las portezuelas* ...; (BDE); (RAE).

solpicado, -da, adj. (1) (Arg): o hovězím dobytku: strakatý; (2) (Mex): o koni: grošovaný; (MM).

salpicón, -ona, adj/subst. (1) adj. [Š: *coqueto*] (Kub): koketující, flirtující; (2) m. (Arg, Urug): studené jídlo; ► z rozdroleného masa, brambor, cibule a jiných ingrediencí ochucené pepřem, solí, olejem a octem; (3) m. (Ekv): ledová tříšť z ovocné šťávy; (4) ~ **de frutas**, m. (Kol): limonáda s ovocem; ► ze směsi kusů ovoce ve vlastní nebo jiné šťávě; (RAE). • (5) adj. (Kub): neslušná, necudná, nemožná, hulvátská; ► o pouličních prostitutkách; př.: **xxx**; (RR).

salpiquear, tr. (1) (Kol, Portor): stříkat, postříkat, vystříknout; (AM).

salpuido, m. (1) (Portor): vyrážka; (AM).

salpuria, f. (1) (Dom): křiklavě barevná bavlněná látka; (AM).

salsa, f. (1) (Portor; Kol, Kub, Ven): živá hudba a tanec portor. původu; ► odvozená z kub. rytmů a ovlivněná jazzovou instrumentací; (2) (Portor; Urug, Arg): výprask; př.: **xxx**; (RR). • (3) **dar la ~**, hov. (Arg): dát výprask, nařezat; (RAE). • (4) ~ **borracha** (Mex): omáčka z chilli papriček a pálenky z agáve; (AM). • (5) ~ **ranchera** (Mex): omáčka ze zelených čili papriček, rajčat, cibule a koriandru; (BDE).

salsamentaría, f. (1) (Kol): uzenářství; (RAE).

salsero, adj. m/f. (Kub; Antil): hudebník hrající salsu; zpěvák salsy; milovník salsy; viz též: *cocolo, roquero*; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Chil): *prodavač soli*; (AM).

salsina, f. (1) (Hond): rajčatový protlak; (RAE).

salsoso, -a, adj. (1) (Portor): se zájmem (určitým vztahem) k salse; př.: **xxx**; (RR).

saltadero, m. vulg. (1) (Portor): mužská hysterie; (AM).

saltado, -da, adj. (1) (Per, Ven): o pokrmu: lehce osmahnutý; př.: *coliflor saltada, pollo saltado*; (RAE).

saltagatos, m. [Š: *saltamontes*] (1) (Kol): kobylka, saranče; (RAE).

saltana, f. (1) (szArg): přechod (přes potok, řeku); (RAE).

saltaneja, f. (1) (Ven): výmol, kolej, šikmá brázda; ► vytvořen v polních (prašných) cestách vlivem eroze či častým užíváním zvěře nebo dopravních prostředků; př.: **xxx**; (RR).

saltanejo, m., viz: *saltaneja*; (AM).

saltanejoso, -sa, adj. (1) (Kub): o terénu: zvlněný; (RAE).

saltante, adj.; f. [Š: *destacado*] (1) (Per): skvělý, vynikající; (RAE). • (2) (Kuba): v karetní hře: první tažená karta; (AM).

saltapatrás, m/f. (1) (Ekv): jedinec, jehož kůže je tmavšího odstínu než jednoho z jeho rodičů, míšenec; př.: **xxx**; (RR).

saltaperico, m. (1) hovor. (Kub): vrtkavý člověk; (RAE). • (2) (Mex): malá petarda (rozbuška); ► vyrobená z kuliček cizrny (hrachu) pokrytých střelným prachem; př.: **xxx**; (RR). • (3) (Ven): *rámus, kravál, povyk*; (4) (Kub): *rachejtle, ohňostrojová raketa*; (AM).

saltapurriche, m. (1) (Mex): nepřiliš dobrý jezdec; (AM).

saltar, intr. (1) (Ekv): vylézt z vody na břeh; př.: **xxx**; (RR).

salteado, adv. (1) (Urug; Arg): občas, jednou za čas, časem; ► užívá se ve spojení se slovesy *comer* (jíst), *venir* (přicházet), *trabajar* (pracovat); př.: **xxx**; (RR).

saltearse (no saltearse), intr/zvrat. (1) (Arg): zapomenout (nezapomenout) na určitou část těla (vzhledu) při popisu nějaké osoby; př.: **xxx**; (RR).

salteña, f. (1) (Arg, Bol): pirožka; ► plněná masem, paprikou, tvrdými vejci, hrozkami, olivami a dalšími ingrediencemi; pojmenovaná podle arg. města Salta; př.: **xxx**; (RAE, RR).

salteñada, f. (1) (Bol): hostina s pirožkami (viz: *salteña*); (RAE).

saltico, m. (1) (Ven): okamžik, krátký časový úsek, moment, chvilka, chvílička; př.: **xxx**; (RR).

saltimbanqui, m. vulg. (1) (Arg): loutkář, loutkoherec; (AM).

salto, m. (1) (Am): vodopád; (2) ~ **peruano** (Per): dětská hra, při které se skáče; (3) **al** ~ (Kub): zaplatit; ► celou dlužnou částku najednou; (AM).

saltón, -ona, adj. (1) (Chil, Kol): polosyrový; (RAE). • (2) **estar, poner(se), sentir(se)** ~ (Per): být (cítit se) nervózní, neklidný; znervóznět; př.: **xxx**; (RR). • (3) (Ekv): bystrý, důvtipný, čiperný; (AM). • m. (4) (Mex): saranče krátce po opuštění stádia nymfy; ► ještě nelétá; (MM).

saltona, f. (1) (Arg, Par, Urug): saranče krátce po opuštění stádia nymfy; ► ještě nelétá; (MM).

saltuñate, m. (1) (Kub): dětská hra; ► děti si při ní umístí na nehet palce malou kuličku a vystřelují ji; (AM).

saludes, f. pl. [Š: *saludos*] (1) (StřAm, Kol; vEkv také m., pl.): pozdravy; př.: *les traigo las saludes de los amigos*; (RAE).

salvada, f. (1) (Kost; Kub, Mex, Guat): záchrana, spása; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Arg, Par, Urug): ve hře: *záchrana, život*; (MM).

salvadera, f. [Š: *jabillo*] (1) (Kub): hura chřestivá (*Hura crepitans*); ► košatý strom z čeledi pryšcovitých s výškou přesahující 15 metrů, má střídavé listy, jednodomé květy, plody ve skořápce, mléčnou, jedovatou šťávu a jeho měkké, vláknité dřevo s dlouhou životností ve vodě se využívá k výrobě kanoí; (RAE). • (2) (Kol): jemný písek; (AM).

salvadoreñismo, m. (1) (Am): slovo nebo slovní obrat typický pro salvadorskou španělštinu; (MM).

salvaguardar, tr. (← fr. *sauvegarder*) (1) (Am): bránit, chránit, hájit; (MM).

salvar, tr/intr., hovor. (1) (Urug): absolvovat, projít (ročník, zkouškou); (RAE). • (2) (Arg: Santiago): vyprázdnit se, kálet; (AM).

salvataje, m. (1) (Arg; Urug): záchrana, spása, vykoupení, osvobození; př.: *el cuerpo de salvataje de la policía [en la playa]...*; (BDE); (RR).

salvatruche, adj/subst. [Š: *salvadoreño, -ña*] (1) (Salv): o člověku: Salvaďoran; (RAE).

salvavida, m/f. (1) (Kub, Nik, Salv, Urug): plavčík; (2) m. (Kub): viz: *salvavidas*; (RAE).

salvavidas, m. (1) (Kub, Urug): tukový záhyb, fald na těle; ■ Syn.: *salvavida* (Kub); (RAE).

salveque, m. (1) (Hond, Kost, Nik): brašna; ► na rybářské nebo lovecké potřeby; (2) hovor. [Š: *escroto*] (Hond): šourek; (RAE).

salvia, f. (1) (Arg, Kub, Urug): šalvěj (*Salvia*); ► aromatická rostlina; používá se proti hemeroidům a její odvar jako bylinný čaj na žaludek; (RAE). • (2) ~ **real**, viz: *rosa de castilla*; (RR).

salvilla, f. (1) (Chile): nádobka na ocet; (AM).

salvilora, f. (1) (Arg): komule (*Buddleja*); ► keř z čeledi krtičníkovité (*Scrophulariaceae*), původní druh z vyprahlé oblasti západní Argentiny; (RAE).

salviona, f. (1) (Salv): salvadorský druh šalvěje; ► Komule americká (*Buddleja americana*); (MM).

sama, f. (1) (Bol): svačina či oběd; př.: **xxx**; (RR).

samacoa, f. (1) těžba zbarvených minerálů; (MM).

samadera, f. (1) (Dom): osahávání; ■ Var: *samadero*; (AM).

samaguare, m., viz: *samán*; (MM).

samán, m. (1) (Ven): strom *Pithecellobium saman*; ► strom z čeledi bobovitých (*Fabaceae*); dorůstá do výška až 25 metrů; má širokou listnatou korunu, chlupaté listy a růžové květy; roste v teplých oblastech; př.: *a lo lejos se divisó un samán frondoso rodeado de una vegetación densa*; (BDE); (RAE).

samaquear, tr. (1) (Ven): cloumat, houpat, třást, kolébat; (AM).

samar, tr. (1) (Dom): vilně osahávat; (AM).

samaruco, m. (1) (Chile): lovecký vak; (AM).

samba, m. (1) (Arg, Urug): brazilská hudba a tanec; (AM). • (2) (Arg): hudba a tanec typický pro andskou oblast Argentiny; (MM).

sambambé, m. (1) (Dom): hádka, roztržka; (AM).

sambate, m. (1) (Ekv): pokrm (viz: *humita*); (RAE).

sambé, f. (← afr.) (1) (Kub): aféra; (2) (Kol): sázka; (MS).

sambeque, m. (← afr.) (1) (Kub): randál, rámus; zmatený a hlučný tanec; hlupák; ■ Var.: *zambeque*; (MS).

sambequería, f. (← afr.) (1) (Kub): hloupost, pitomost; (MS).

sambeta, f. (1) (Dom): nožík s dlouhým ostřím; (AM).

sambí, m. (← afr.) (1) (Kub): hudební nástroj; (MS).

sambo, m. (← kič *sambu*) (1) (Ekv): druh dýně, tykve; (RAE).

sambrote, m. (1) (Kost): hromada; zmatek; (MM).

sambucucú, m. (1) (Kol): podezřelá smlouva, dohoda; (AM).

sambumbe, m. (1) (Kol): vesnické jídlo; ► vařený banán nebo dýně se solí, octem a cibulí; (2) směsice, směska, hromada; (AM).

sambumbia, f. (1) (Kol): zničená věc; (2) (Kub): osvěžující třtinový nápoj; (3) hovor., spíš despekt. (Kub): patok, blaf; (RAE). • (4) (Hond; Guat, Salv, Nik): hudební nástroj; ► podobající se v určitých rysech bubnu a v jiných violoncellu; pochází z venkova; př.: *xxx*; (RR). • (5) (← afr.) (Kub): nápoj z třtinového sirupu, vody a papriky; (6) (Mex): osvěžující nápoj (ananas, voda, cukr); (7) (Kol): věc roztržštěná na malé kousky; (8) (Kol, Mex, Portor): špatně připravené pití nebo jiná věc; (9) (Per): nápoj z vody, ledu, cukru, citrónu a tvrdých sušenek; (10) **volver ~ culquier cosa** (Kol): zničit, rozbít něco na kousky; (MS). • (11) (Ven): typický pokrm; ► záměrně nedovařený; (AM). • (12) (Mex): nápoj z ječmene kvašený ve vodě s medem; (MM).

sambumbiao, m. (← afr.) (1) (Portor): skandál, rámus; (MS).

sambumbiar, tr. (← afr.) (1) (Mex): promíchat nějakou tekutinu; ■ Var.: *zambumbiar*; (MS).

sambumbiera, f. (← afr.) (1) (Kub): místo, kde se vyrábí a prodává nápoj z třtinové melasy, vody a papriky, viz. též: *sambumbia*; (MS).

sambumbiería, f. (← afr.) (1) (Kub, Mex): místo, kde se vyrábí a prodává nápoj z třtinové melasy, vody a papriky, viz. též: *sambumbia*; (MS).

sambumbiero, -ra, subst. (← afr.) (1) (Kub): prodejce nápoje z medové melasy, vody a papriky, viz. též: *sambumbia*; (MS).

sambutir, tr. (1) (Mex): vložit, zavést, potopit, ponořit; (AM).

samotana, f. [Š: *algazara*] (1) (Nik, Salv): povyk, rámus; (RAE).

sampa, f. (1) (Arg): lebeda (*Atriplex lampa*); ► keř z čeledi merlíkovitých (*Chenopodiaceae*); košatý s okrouhlými zelenými listy; pěstuje se v ledkových oblastech; (RAE).

sampablera, f., hovor. (1) [Š: *pleito*] (Ven): hádka, spor; (2) [Š: *alboroto*] (Ven): zmatek; ■ Syn.: *samplatorio* (Ven); (RAE).

sampedrillo, m. (1) (Dom): ošklivý černoč; (AM).

sampedro, m. (1) (Per): rostlina (viz: *achuma*); (2) (Per): výtažek této rostliny; ► je využíván mastičkáři a má halucinogenní účinky; (RAE). • (2) (Kub): označení pro některé druhy orchidejí na Kubě; (3) (Kub): označení některých druhů lián; (MM).

sampianito, m. (1) (Kol): tanec; ► běžný v oblasti Santa Fe za časů španělské kolonie; (AM).

samplatorio, m. (1) (Arg, Par): strom *Ceiba speciosa*; ► strom z čeledi slézovitých (*Malvaceae*); (RAE).

samplatorio, m., hovor. (1) [Š: *alboroto*] (Ven): zmatek; ■ Syn.: *sampablera* (Ven); (RAE).

samuel, m. (1) (Kost): zírání (ženě do výstřihu, na stehna); (2) **echar un ~**, (Kost): viz: *samulear*; (RAE).

samueleador, m. (1) (Kost): muž, který civí ženám do výstřihu (na stehna, apod.); (RAE).

samulear, tr. (1) (Kost): zírat ženě do výstřihu (na stehna, apod.); ■ Syn.: *echar un samuel* (Kost); (RAE).

samura, f. (1) (Ven): kosodélníkový papírový drak, zakončený dvojčipým ocasem; (AM).

samarar, intr., viz: *samurear*; (MM).

samurear, intr. (1) (Ven): chodit skloněný; (AM).

samurito, m. (1) (Kol, Ven): černý pták z čeledi kukačkovitých; ► drží se v hejnu a živí se odpadky, *Cretepkara mayer*; (2) (Ven): sladkovodní ryba; ► Anténovec velkoplotvý (*Calophysus macropterus*); (MM).

samuro, m. (1) (Kol): viz: *zopilote*; (RAE). • (2) (Dom): neplodný kohout; (3) (Ven): kuřinec; (4) **es como el ~: come de todos y de él, ninguno** (Ven): příživník; (5) **estar en pico de ~** (Ven): být

v ohrožení života; (6) ~ **no cae en trampa** (Ven): obezřetnosti není nikdy dost; (AM). • (7) ~ **come bailando** (Ven): je třeba jednat svižně a rozhodně; (MM).

san, m. (1) **jugar un** ~ (Dom): hrát peněžní hru; (2) **coger uno su** ~ (Dom): být po zásluze odměněn; (AM).

sanaco, -ca, subst., i adj. (← afr.) (1) (Kub, Dom): hlupáček, moula, hloupý; (MS).

sanagoria, adj. (1) (Arg): hloupý, natvrdlý; ■ Var: *zanagoria*; (AM). • m. (2) (Arg): mrkev; (MM).

sananería, f. (1) (Portor): hloupost, pošetilost; (RAE).

sanano, -na, adj. (1) [Š: *tonto*] (Portor): hloupý; (RAE).

sanantonio, m. (1) (Arg): druh rostliny; ► *Hyrsinia floribunda*; (MM).

sana-sana (**sanasana**), m. (1) (Ekv, Per): začátek popěvku (písně); útěcha, potěšení; ► zpívá se pro uklidnění dítěti, které si ublíží; př.: *xxx*; (RR).

sanata, m. (1) (Arg): pomluva, drb; (MM).

sanate (**zanate**), m. (1) (Guat, Mex, Hond, Salv, Nik): černý pták (*Quiscalus mexicanus*); běžně se vyskytuje v oblastech střední Ameriky; viz též: *zanate*; př.: *xxx*; (RAE, RR). **podrobně:zanate**

sanavavich, m. (← angl. *son of a bitch*) (1) (Chil): zkurvysyn; (MS).

sanavirón, m. (1) (Arg): indián; ► dříve žil na severu a východě provincie Córdoba; (MM).

sanco, m. (← keč. *sankhu*); (1) (szArg): jídlo z mouky nebo měkké kukuřice, které se obvykle vaří společně se smaženou cibulkou a česnekem; (2) (Chil): kaše z pražené kukuřičné nebo pšeničné mouky, vody, tuku, soli a dalšího koření; (3) (Chil): velmi husté bahno, bláto; (RAE). • (4) (Arg, Bol, Chil, Ekv, Kol, Per): kaše z pražené obilné nebo kukuřičné mouky; (5) (Arg, Bol, Ekv, Kol, Per): dušený pokrm; ► kukuřičná mouka, tuk, cibule, mléko, čerstvý sýr a sůl; (6) (Chil): velmi husté bahno; (7) (Chil, Ekv, Kol): kaše ze zeleného banánu; (8) **hacer ~ una cosa** (Chil): zničit něco, rozbít na kusy; (9) **parecer ~ una cosa** (Arg): říká se o polévce nebo o něčem kapalném velmi hustém; ■ Var: *sancu*; *sango*; *zanco*; *zancu*; *zango*; (MS, DA).

sancochado, m. (1) hovor., despekt. (Kub): blaf; (2) (Per): pokrm; ► z vařeného masa se zeleninou; (3) hovor. (Per): šlamastyka, zmatek; (RAE). • (4) (Chil): typ ovocného alkoholového nápoje; (AM).

sancochar(se), tr/intr/zvrat. (1) tr. (Kost): vařit ve slané vodě; (2) i intr., hovor., despekt. (Kub): vařit blafy; (3) (Ven): uvařit ve vodě; (RAE). • (4) intr/zvrat. (Portor, Chil, Kol): být teplo, zahřát se, péct se, smažit se; př.: *el pobre Aschenbach ..., quien tuvo que sancocharse dos veces hasta agonizar; primero en sus pensamientos y segundo bajo el pestilente sol de la playa veneciana*; (RR). • (5) (Arg): rozvařit; (BDE).

sancocho, m. (1) (Am): ragú se zeleninou; (2) (Kost): pokrm vařený ve slané vodě; (3) [Š: *revoltijo*] (Kost): motanice, zmatek; (4) (Kub): pomeje; (5) hovor., despekt. (Kub, Urug): blaf; (RAE). • (6) (Kost, Portor, Mex, StřAm, Kol): spletitá záležitost, pleticha, intrika, zapletení; př.: *xxx*; (RR). • (7) (Arg, Bol, Kol, Ekv, Pan, Per, Portor, Dom, Urug, Ven): teplý pokrm z masa, juky, banánu a dalších ingrediencí; ► v Peru banán neobsahuje; (AM). • (8) (Arg): fušerství, odbytá práce; (BDE).

sancu, viz: *sanco*; (MS).

sandalo, m. (1) (Hond): potahový materiál; (MM).

sandialahuén, m. (1) (Chil): sporýš (*Glandularia laciniata*); ► rostlina z čeledi sporýšovitých (Verbenaceae); používá se jako aperitiv nebo močopudný lék; (RAE).

;**sandié!**, citosl. (1) (Arg): vyjádření úžasu, překvapení; (AM).

sandiego, m. (1) (Kub): pestrovka kulovitá (*Gomphrena globosa*); ► rostlina z čeledi laskavcovitých (Amaranthaceae); má fialové a bílé květy; (RAE). • (2) (Mex): popínavá rostlina s trsy květů šarlatové barvy; ► antigonon mexický (*Antigenen leptopus*); (MM).

sandino, m. (1) (Hond, Salv): vlásenka; (RAE).

sánduche, viz: *sandwich*; (MS).

sanduich, viz: *sandwich*; (MS).

sandullo, m. (1) (Dom): klobása z vepřových vnitřností; (AM).

sandunga (**zandunga**), f. (1) (Mex, Guat): lidový tanec; ► velmi oblíbený v mex. státě Oaxaca a známý také ve státě Chiapas a v Guatemale; př.: *xxx*; (RR). • (2) (Chil, Mex, Per, Portor): večírek, povyk, zábava; (3) (Mex): populární lidový tanec oblasti Tehuantepec; (AM).

sandunguear, intr. (1) [Š: *bailar*] (Chil): tancovat; (2) (Mex): flámovat; (RAE).

sandwich(e), m. (← angl. *sandwich*) (1) (Am, US): obložený chlebiček, bageta, sendvič; př.: *...donde los maestros comenzaron a repartir sándwiches y fruta; los tímidos que esperaban todo el día a que el tráfico disminuya y comen «sanguchitos» mientras tanto*; (BDE); (2) **hacer ~ a una persona** (Kol): tlačit na někoho, rozmačkat ho; (MS).

sandwichería, f. (1) (LaPlat): ► prodejna sendvičů, baget; př.: *necesito mozos ayudantes pago hasta 1500 ...[sic]*; (BDE); (MS).

sandwichero, m. (1) (Chil): výrobce sendvičů; (MS).

sandwichito m., zdrob.(1) (Chil) viz: *sandwich*; (MS).

sanfasón, m. (← fr. *sans façon*) (1) (Arg, Chil, Guat, Mex): (mluvit či chovat se) bez okolků, nebrat si servítky, (jednat) cynicky; drze, nesoudně; (2) **a la ~** (Arg, Pan, Par, Portor, Urug): bez okolků, bez ohledů; ■ Var.: *sanfafón*; (MS).

sanfazón, viz: *sanfafón*; (MS).

sangarete, adj. (1) (Kol): o káče (dětská hračka): špatně se točící; (AM).

sangaretear, intr. (1) (Kol): o káče: poskakovat; (AM).

sangarro, m. (1) (Hond): ruční mlýnek na cukrovou třtinu; ■ Syn.: *zangarro* (Hond); (RAE).

sangaruto, m. (1) (Mex: Hidalgo): nepravidelně se pohybující káča; (AM).

san gil, m. (1) (Peru: Arequipa): rachitický, neduživý člověk; (AM).

sanglomisque, m. (← kič) (1) (Kol): dezert; ► měkký sýr obalený v cukru; (MM).

sango, m., častěji zdrob. (1) (Per): kaše; ► z kukuřičné nebo pšeničné mouky, vody, tuku, soli a koření; př.: *sanguito de pasas*; ■ Syn.: *sanco* (Chil); (RAE).

sangoi, m. (1) (Ven: Trujillo): dámská vesnická tunika; (AM).

sangraco, m. (1) (Per): indiánský léčitel, který praktikuje pouštění žilou; (AM).

sangradera, f. (1) (JižAm, StřAm): ohyb paže; (RAE). • (2) (StřAm, Kol, Chil, Mex, Per): pouštění žilou; (MM).

sangradero, m. (1) (Arg): část krku, kde se podřezává dobytek; (MM).

sangrador, m. (1) (Urug): přírodní vyústění (odvodnění, odtok); ► umožňuje odtékání řeky či potoka v případě, že se řeka vylíje ze svého řečiště; př.: *xxx*; (RR).

sangrar, tr. (1) **~se la lengua**, viz: *lengua*; př.: *xxx*; (RR).

sangre, f.(1) **~ de atole**, [Š: *sangre de horchata*] (Mex): klid'as; (2) **~ ligera**, (JižAm, StřAm): sympat'ák; (3) **~ pesada**, (JižAm, StřAm): protiva; (RAE). • (4) **~ charrúa** (Urug): mužnost, odvaha, udatnost, kuráž; ► vlastnosti, které charakterizují Uruguayce a vytvářejí skutečný mýtus v této zemi; př.: *xxx*; (5) **~ de agua**, m. (Portor): zaražený, nasmělý, ustrašený člověk; př.: *xxx*; (6) **~ de toro**, m. (Arg): keř z čeledi lícidlovitých (*Rivina humillis*); ► jeho načervenalé bobule obsahují barvivo s hojivými účinky; př.: *xxx*; viz: **příloha**; (7) **aguarse la ~** (Kub): omrzet se, znechutit se, ztratit zájem či náladu; př.: *xxx*; (8) **comer la ~ de alguien** (Per; Ekv): zabít někoho; př.: *xxx*; (9) **hacerse mala ~** (Kol; Portor, Chil, Urug, Arg): dělat si starosti, znepokojovat se, zneklidnit se, mrzet; př.: *xxx*; (10) **tenerse mala ~** (Guat): mít špatný vztah, být ve špatném vztahu s někým; př.: *xxx*; (RR). • (11) **cobrar la ~** (Ven): pomstít se; (12) **darse ~ dos o más personas** (Portor): být příbuzní (patřící do rodiny); (13) **hacer ~** (Ven): získat si přízeň; (AM). • (14) **~ de drago¹** (Am): dračinec; (15) **~ de drago²** (Am): červená pryskyřice z kmene dračince; ► používá se v lidovém léčitelství; (MM).

sangrecristo, m. (1) [Š: *petirrojo*] (Hond): červenka obecná (*Erithacus rubecula*); ► pták z čeledi drozdovitých (Turdidae); (RAE).

sangrerío, m. (1) (Hond, Salv): velké množství krve; ■ Syn.: *sangrero* (Ven); (RAE).

sangrero, m. (1) hovor. (Ven): velké krveprolití; př.: *xxx*; viz: *sangrerío*; (RR).

sangría, f. (1) (Arg): směs sirupu a vařených jablek; ► popíjí se při mlácení obilí v oblasti Mendoza a San Juan; (MM).

sangricán, m. (1) (Chil): pokrm ze smažené krve; (MM).

sangrigordo, -da (sangregordo, -a), adj. (1) (Portor): nepříjemný, odporný, hnusný, nevhodný, nemístný, nesympatický; př.: *xxx*; (RR).

sangrigordería, f. (1) (Portor): nemístnost, nestoudnost, nepatřičnost; (AM).

sangriligero, -ra, adj. (1) (StřAm, Kol, Kub, Portor): sympatický, příjemný; (AM).

sangriliviano, -na, adj. (1) (Kol, Kub, Mex, Portor): sympatický, příjemný; (AM).

sangripesado, -da, adj. (1) (StřAm, Kol, Kub, Portor): nesympatický, otravný; (AM).

sangrita, f. (1) (Mex): nápoj z rajčatové a pomerančové šťávy; ► obvykle podávaný k tequile; (RAE).

sangrón, -ona, adj/substj. (1) (Hond, Kost): využívající druhé (především slabší); (2) [Š: *impertinente*] (Kub, Mex): nestydatý, nestyda; (3) [Š: *grosero*] (Salv): o vtipu: hrubý, sprostý; (4) (Hond): slušně vydělávající; (RAE). • (5) (Kost): sadistický, se zájmem ubližovat a týrat ostatní (především malé děti či lidi z nižších vrstev); př.: *xxx*; (6) (US; Kub, Mex): odporný, hnusný, odpuzující, nemilý, nepříjemný; př.: *–es un sangrón ... nadie lo puede ver*; (BDE); (RR).

sangronería, f. (1) [Š: *impertinencia*] (Mex): drzost, nepatřičnost; (RAE).

sangrú, -úa, adj. vulg. (1) (Portor, Dom): nesympatický, nepříjemný; (AM).

sangruno, -na, adj. (1) (Portor): nesympatický, nepříjemný; (AM).

sanguaraña, f. (1) (Per): lidový tanec; (RAE). • (2) (Arg, Ekv, Per): okolky, vytáčky; ► přednostně se užívá v množném čísle; (AM).

sánguche, viz: *sandwich*; (MS).

sanguchero, viz: *sandwichero*; (MS).

sánguich (sánguiche, sanguichi, sanhuichi), viz: *sandwich*; (MS).

sanhuichi, viz: *sandwich*; (MS).

sancha, f. (1) (Mex): samičí odstavené mládě; ► vychované jinou samicí než je jeho matka; (RAE).

sanchaque, m. (1) (Mex): vařené maso se zeleninou; ► bez soli a koření; (MM).

sanchito, m. (1) (Mex): nepřijaté, odstavené mládě; (AM).

sancho, m. (1) (Mex): samčí odstavené mládě; ► vychované jinou samicí než je jeho matka; (RAE).

sancho, -cha, m/f. (1) (Mex): beran; ► všeobecný název, bez rozlišení stáří; (2) (Mex: Nuevo León): mírný beran vycvičený k vedení stáda; (3) každé mírné a ochočené zvíře; (AM).

sanchomo, m. (1) (Guat): druh rumu; ► dříve nazývaný San Jerónimo; (AM).

sanitario, m. (1) (Hond, Kol, Mex, Salv, Urug, Ven): veřejný záchod; př.: *refacciones, baños, cocinas, sanitarios*; ... *les cobra a los trabajadores ... hasta 'derechos por los sanitarios'*; (BDE); (RAE). • (2) (Arg): instalatér; (3) (Chil): záchodová mísa; (BDE).

sanjorge, m. (1) (Arg): druh hmyzu; (MM).

san juan, m. (1) (Ekv): incká melancholická hudba; ► dvoudobý takt, není taneční; (2) **entre ~ y Mendoza**¹ (Arg, Urug): být nerozhodný; (AM). • (3) **entre ~ y Mendoza**² (Arg, Urug): být opilý; (MM).

sanjuaneada, f. (1) (Mex): nářez, nakládačka; (AM).

sanjuanear, tr. (1) [Š: *castigar*] (Mex): potrestat; (RAE). • (2) (Mex): bít, mlátit, namlátit; (AM).

sanjuanera, f. (1) (Kub, Portor): hrdlička karibská (*Columba zenaida*); (MM).

sanjuanero, -ra, adj. (1) (Dom; Kol): z městečka San Juan; (RR).

sanjuanito, m. (1) (Ekv): lidový tanec; (2) (Ekv): doprovodná hudba k němu; (RAE). • (2) (Kol, Ekv): druh krytosemenné rostliny; ► *Macrocnemum roseum*; (3) (Kol): druh brouka; (MM).

sanlunero, -ra, adj. (1) (Chil): opilec; (AM).

san martín, m. (1) (Ekv, Per): bič; (AM). • (2) (Ekv, Mex, Per): výprask, bičování; (MM).

sanmiguel (san miguel), m. (1) (Kost): ozdobný keř (*Blakea gracilis*); ► z vlhkých oblastí, s bílými a růžovými květy a tmavě zelenými listy; př.: *xxx*; (RR).

sans arrier pensée, adv. (← fr.) (1) (Per): bez postranních úmyslů; (MS).

santa, f. (1) (Ven): druh malé říční ryby; ► má protáhlé tělo; (MM).

santaclara, f. (1) (Kost): ženský rozkrok, který je vidět proti slunci, když žena např. nenosí spodničku; př.: *xxx*; (RR).

santa clos, m. (← angl.) (1) (Mex): ježíšek; př.: *¿qué le pidieron los niños de San Juanico a Santa Clos?*; (BDE).

santalucía, f. (1) (Kost): nestařec hnidákovitý (*Ageratum conyzoides*); ► rostlina se světle fialovými a namodralými květy; považovaná za plevel; (RAE). • (2) (Arg, Par): rostlina (*Commelina erecta*); ► bylina s modrým květem používaná na léčbu podrážděných očí; (MM).

santamaría, f. (1) (Portor): sporýšovitá rostlina (*Lantana involucrata*); může se také jednat o tropický strom zvaný též *palomaria* (*Calophyllum antillanum*); ► má v tropech široké využití ve stavebnictví, jako ochrana proti větru nebo slunci, šťáva získávaná z kmene má léčivé účinky, plody se využívají jako krmivo pro prasata apod.; př.: *xxx*; ■ Syn.: *bálsamo de María, calaba, ocuje, palomaria, palo María* (RR).

santanica, f. (1) (Kub, Mex): mravenec (*Wasmannia auropunctata*); ► malý mravenec hnědé barvy, bělavý vespod, význačný silným zápachem; (MM).

santantón, m. (1) (Kol): lepra, malomocenství; (AM). • (2) (Kol): malomocný; (AM).

santarrita, f. (1) (Arg): bugenvilea nádherná (*Bougainvillea spectabilis*); ► popínavá okrasná rostlina s převážně fialovými květy; ■ Syn.: *trinitaria*; (MM).

santazo, m. (1) **darse de ~s**, viz: *darse de santos*.

santería, f. (1) (Am): obchod s náboženskými potřebami; (2) (Kub): kult vzývající božstva ze spojení afr a katol.; (3) (Ven): víra; (RAE).

santería (Santería), f. (1) (Kub; Kol): náboženství členů černošské sekty; ► kteří se jmenují lukumiové; kult Orichas; viz též: *santero -a*; př.: ... *su collar de santería*; (BDE); (RR).

santero, -ra (santero, -ra), m/f. (1) (Kub): duchovní, osoba sloužící v afrokubánském kultu *santería*; mastičkář, zaříkávač; př.: *yo visité a dos santeros ...*; (BDE); (RAE, RR). • (2) (Kub): člověk praktikující tento kult; (3) (Ven): zaříkávač; (RAE). • (4) (Am): prodáváč náboženských obrázků a předmětů; (5) (Am): výrobce těchto předmětů; (MM).

santiaguero, -ra, m/f. adj. (1) (Kub): obyvatel Santiaga de Cuba; ► možno užit také jako adjektivum; (BDE).

santiaguino, -na, m/f. adj. (1) (Chil): obyvatel Santiaga de Chile; ► možno užit také jako adjektivum; př.: *para pasear por las veredas santiaguinas*; (BDE).

santiaguito, m. (1) **hacer ~s** (Mex): otáčet se s koněm; (AM).

santomadero, m. (1) (Mex): dřevěný džbán na kořalku *pulque*; (AM).

santiguero, -ra, m/f. (1) (Portor): venkovský léčitel; ► léčí zaříkáváním a žehnáním; (MM).

santo, m/f. (1) ~ **chupado** (~ **a chupada**) (Kub): chromý člověk, invalida, osoba s vrozenou fyzickou vadou; př.: *xxx*; (RR). • (2) **darse de ~s (con un puñal)** (Méx): být rád (mohlo to být horší), oddechnout si (když nám něco vyjde); př.: *date de santos, que llegamos a tiempo*; ■ Syn.: *darse de santazos* (StřAm); (3) **deberle a cada ~ una vela (o una misa)** [Š: *deberle a las once mil vírgenes*] (Arg, Chile, Kol, Kub, Portor, Per, Urug): být zadlužen; (4) **estar con el ~ de espaldas** (Per): mít smůlu (když se štěstí obrací zády); (5) **ni tanto que queme al ~ ni tanto que no lo alumbre** (Mex): tak akorát, ani moc ani málo; ■ Syn.: *ni tanto alumbrar al santo ni tanto dejarlo a oscuras*; (6) **pasar el ~** [Š: *zurrar, golpear*] (Chil): bít, mlátit; (7) **prenderle a cada ~ una vela** (Per, Portor): ovlivňovat s cílem něčeho dosáhnout nebo získat; (8) **tener el ~ volteado** (Mex): mít smůlu; (AM). • (9) (Chil): záplata; (10) (Am): podšívka u kalhot; (MM).

santomadero, m. (1) (Mex): dřevěný džbán na kořalku *pulque*; (AM).

santuario, -ria, adj/subst. (1) m. (Kol): poklad; (RAE). • (2) adj. (1) (Kub): pokrytecky předstírající zbožnost či oddanost k Bohu; př.: *xxx*; (RR). • (3) (Kol, Ven): indiánský bůžek; (AM).

santulario, -ria, adj. [Š: *santurrón*] (1) (Arg, Kol, Par, Per): pánbičkářský; (MM).

santulón, -na, adj. [Š: *santurrón*] (1) (Am): pánbičkářský; (RAE).

santulonada, f. (1) (Hond): pánbičkářství; ► přehnaná zbožnost; (RAE).

sao, m. (← **antil.**) (1) janovec (keř nebo malý strom); (2) (Kub): malá savana s houštinami nebo skupinami stromů; (RAE). • (2) (Kub, Dom): step, savana s houštinami a stromy; (RAE, AM).

saó, m. (1) (Bol): palma rostoucí na východě země; (2) (Bol): lýkový klobouk vyrobený z vlákna této palmy; (RAE).

sapacala, m. (1) (Bol): listonos nosatý (*Vampyrum spectrum*); ► druh netopýra; (MM).

sapajú, m. (1) (Chil, Ekv, Per): kotul veverovitý (*Saimiri sciureus*); ► druh opice; ■ Syn.: *saimiri*; (MM).

sapallada, viz: *zapallada*; (MS).

sapallera, viz: *zapallera*; (MS).

sapallo, m. (1) (JižAm): dýně; (RAE). • (2) viz: *zapallo*; (MS).

sapance, adj. (1) (Kost): o dobytku: nepoddajný, nezvladatelný; (2) (Kost): necivilizovaný, neurvalý; (MM). • (3) (Kost): tvrdohlavý, zatvrzelý, neotesaný, hrubý; ► původně název indiánského kmene; (AM).

sapaneco, -ca, adj. venk. (1) (Hond): o člověku: nízký a zavalitý; ■ Syn.: *sapirulo* (Salv), *saplucu* (Salv); (RAE). • (2) (← nah.) (Mex, StřAm): baculatý; ■ Var: *chapaneco*; *zapaneco*; (MS).

sapara, f. (1) (Ven): ryba (*Pelamys sp.*); ► druh říční ryby; (MM).

sápapo, m. (1) (Kol): proutěný košík; (MM).

saparruco, -ca, adj., viz: *saporro*.

sapayolo, m. (← nah. *tzápotl*, „zapote“ + *yolotli*, „srdce“) (1) (Hond): rodové jméno dvou druhů ptáků řádu papoušci *Psittaciformes* středního vzrůstu a jemně oranžové barvy; (RAE).

sapear, tr. (1) slang. [Š: *acusar*] (Chil, Kost, Ven): obvinít, udat (mezi delinkventy); (2) hovor. (Chil): hlídat (nepozorovaně); (3) (Chil): civět, zírat; (RAE).

sapear, tr. (1) (Kol; Kost): donášet, udávat, zradit, vyradit, žalovat, obvinít, nařknout; př.: *xxx*; viz též: *sapo*; (2) (Chil): špehovat, slídit, stopovat, čmuchat, číhat; shovívavě poslouchat (naslouchat); př.: *xxx*; (RR).

sapero, -ra, adj. (1) (Chil): o hráči: mající štěstí ve hře; (AM).

sapillo, m. (1) (Kub, Ven): aft u kojenců; ► vřidek v ústech některých kojenců; ■ Syn.: *sapito* (Arg); (RAE, MM).

sapirote, m. (1) **hacerse el ~**, hovor. (Guat): hrát mrtvého brouka; ■ Syn.: *hacerse el sapo* (StřAm); (AM).

sapirulo, -la, adj. (1) (Salv): o člověku: nízký a zavalitý; ■ Syn.: *sapluco* (Salv), *sapaneco* (Hond); (RAE).

sapito, m. (1) (Arg, Chil, Urug): odraz kamene od vody při házení žabek; (2) (Salv): kamenné patníky podél cest; (RAE). ● (3) (Arg): vřidek, viz: *sapillo*; (AM). ● (3) ~s, pl. (1) (Chil): fyzické cvičení; ► co nejrychlejší běh ve dřepu na určitou vzdálenost; př.: *xxx*; (RR).

sapituntún, m. (1) (Kost): dětská hra; ► děti při ní skáčou ve dřepu podobně jako žáby; (AM).

sapluco, -ca, adj. (1) (Salv): o člověku: nízký a zavalitý; ■ Syn.: *sapirulo* (Salv), *sapaneco* (Hond); (RAE).

sapo, m.

sapo, -pa, m/f. (← onomat.) (1) (Kol, Kostr, Ven): donašeč, udavač; (2) (Kub): lampa, páté kolo u vozu; ► člověk obtěžující pár zamilovaných; (3) (Guat, Hond, Mex, Salv): člověk nízké postavy; (4) m. [Š: *rana*] (Arg, Bol, Chil, Per, Urug): hra jejímž cílem je strefit se z určité vzdálenosti plíškem nebo mincí kovové žábě do otevřené pusy; (5) m., hovor. (Chil, Per): zvěděvec, špeh; (6) m. (Chil): štěstí ve hře; (7) m. (Chil): vzduchový ventil u studny bránící vniknutí vzduchu; (8) m., despekt. (Kostr): fízl; (9) m. (Kub): ryba (*Batrachoididae*); ► ryba z čeledi žabohlavcovitých (*Batrachoididae*) žijící v ústích řek; (10) m., hovor. (Ekv, Per): o člověku: čipera, šibal; (11) ~ **de cuatro ojos**, m. (Chil): čtyřočka Bibronova (*Cystignathus bibroni*); ► malá ropucha se čtyřmi výčnělky na hřbetě; ■ Syn.: *coicoy* (Chil); (12) **hacerse el ~**, hov. (Guat): hrát mrtvého brouka; (13) **ser ~ de otro pozo**, hov. (Arg): patřit k jiné třídě nebo oblasti zájmu; (RAE). ● (14) (Ekv; Kol): lůno; ženský pohlavní orgán; př.: *xxx*; (15) (Arg): sklenice, ve které se podává pivo; př.: *xxx*; (16) ~, **-pa**¹, m/f. (Pan; Kol, Nik, Kost): udavač, donašeč, zrádce; př.: *xxx*; viz též: *sapear*; (17) ~, **-pa**², adj. (Kost; Kol): všetečný; př.: *xxx*; (18) ~, **-pa**³, adj. (Ekv; Per): bystrý, chytrý, prohnaný, vychytralý, čilý; vzdělaný, moudrý, rozumný; př.: *xxx*; (19) viz: *sapitos*; (RR). ● (20) (Dom, Kol, Portor): viz: *sapillo*; (21) **reventarle el ~** (Kub): otevřít oči, zbavit iluzi; (22) **matar el ~** (Arg): zabít čas; (AM).

sapobuche, m. (1) (Hond): bachratka mexická (*Rhinophrynus dorsalis*); ► obojživelník s lesklou flekatou kůží, žije pod kameny a často nafukuje břicho; (RAE).

saponeto, -ta, adj., viz: *saporro*.

saporreto, -ta, adj., viz: *saporro*.

saporro, -rra, adj. [Š: *rechoncho*] (1) (StřAm, Kol): baculatý, oplácáný; ■ Syn.: *saparruco* (StřAm), *saponeto* (Ven), *saporreto* (Ven); (AM, MM).

sapote, m., viz: *zapote*.

sapotear, tr. [Š: *manosear*] (1) (Kol): ohmatat, osahat; (AM).

sapoyol, viz: *zapoyol*; (MS).

sapuara, m. (1) (Ven): ryba (*Semaprochilodus laticeps*); ► malá bílá okrouhlá ryba žijící v řece Orinoco; její maso je mdlé chuti; (MM).

sapuyulo, m. viz: *zapoyol*.

saque, m. (1) (Arg): úder rukou; (2) **de un ~**, hov. (Arg, Urug): náraz; jedním dechem, jedním vrzem, najednou; př.: *ayer leí la novela de un saque*; (RAE). ● (3) (Arg): riskantní, nebezpečné, nerozvážné jednání; př.: *xxx*; (4) (Arg; Urug): rána (obecně); rána pěstí, bouchnutí; př.: *xxx*; (RR). ● (5) (Kol): páliřna kořalky; (AM).

saquero, -ra, m/f. (1) (Kol): kupec dobytka; (MM).

saquito, m. (1) (Urug; Arg): kabát (sako) se šosy; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Arg): čajový sáček; (BDE).

sara, f., arch. (←keč.) [Š: *maíz*] (1) (Am): kukuřice; ► zastaralý výraz často se vyskytující v ind. kronikách; ■ Var.: *zara*; (MM).

saracutear, intr. (← port. *saracotearse*) (1) (Arg, Par): neustále se hýbat, vrtět se; (MS, MM).

saraguato, m. viz: *saraguato*.

saraguato, m. [Š: *mono aullador*] (1) (Mex): vřešťan; ► opice z čeledi chápanovitých (*Atelidae*); ■ Syn.: *saraguato*; (RAE).

sarambo, m. (1) (Dom): lidový tanec; (AM).

sarandí, m. (← guar.) (1) (Arg, Ur): keř; ► rodové jméno různých druhů věčně zelených keřů rostoucích na březích řek, potoků a bažin, často zaplavovaných vodou; mají ohebné větve, malé květy a podlouhlé listy; (RAE). • (2) ~ **blanco** (Arg, Urug): keř (*Phyllanthus sellowianus*); ► má kopinaté listy; zelené květy, malý plod; odvar z listů má léčivé účinky; (3) ~ **colorado** (Arg, Urug): keř (*Cephalanthus glabratus*); ► má jednoduché listy, jemně voňavé bílé květy seskupené do hlaviček, plod téměř pyramidovitého tvaru; (4) ~ **negro** (Arg, Urug): keř (*Sebastiania schottiana*); ► má kopinaté listy, malé žlutobílé květy, květenství klas; plodem je kaštan; (MS, DA). • (5) (Arg, Par, Urug): keř (*Cephalanthus sarandí*); ► keř z čeledi mořenovitých (*Rubiaceae*); má dlouhé ohebné větve, roste na vlhkých místech a využívá se jako živý plot; (MM).

sarandinal, m. (1) (LaPlat): oblast zarostlá keři *sarandí*; (MS).

sarango, m., hovor. [Š: *sarampión*] (1) (Portor): spalničky; (AM).

sarape, m. (1) (Guat, Mex): vlněný oděv, pokrývka; ► většinou v živých barvách, ve svém středu může mít otvor pro hlavu; ■ Var: *zarape*; (RAE, AM). (2) ~ **que no caliente, no merece bocamanga** (Mex): v pravém slova smyslu: pokrývka špatné kvality si nezaslouží ozdoby; v přeneseném významu: žena bez srdce si nezaslouží žádnou něhu; ► *bocamanga* je název otvoru pro hlavu uprostřed deky, který některé mají; (AM).

sarapia, f., viz: *sarrapia*.

sarapico, m. (1) (Kub, Portor): označení několika druhů brodivých ptáků (*Actodromas, Bartramia, Himantopus, Tobanus*); ■ Syn.: *sarapito*; (MM).

sararí, adj. (1) (Ven): o ptácích: kropenatý; (AM).

saratano, -na, adj. (1) (Kol): o ptácích: se žlutými, bílými nebo černými skvrnami; (AM).

saratauca, f., keč. (1) (Bol): **dětská hra**; (AM).

saraveado, -da, adj. viz: *saraviado*.

saraviado, -da, adj. (1) (Kol): o ptáku: kropenatý; př.: *plumas saraviadas*; (BDE); ■ Syn.: *saraveado* (Ven); (RAE). • (2) (Portor): o člověku: pihovatý; (MM).

sarazo, -za, adj/subst. (1) adj. (Am, Andy): o ovoci (kukuřici): dozrávající; (2) (Portor): o kokosové šťávě: pocházející ze zralých plodů kokosové palmy; (3) m. (Dom): napůl uvařený banán; (RAE). • (4) (Ekv): o kokosu: ani tvrdý ani měkký, ani suchý ani zelený; (5) [Š: *rancio*] (Portor): o kokosu nebo kokosovém mléce: žluklý; (6) [Š: *calamocano*] (Guat, Kol, Ven): lehce opilý, stříknutý; (AM). • (7) (Mex): viz: *zarazo*; (MM).

sarazón, adj., viz: *zarazo*.

sardina, f. (1) (Mex): ruční pila ovládaná dvěma řemeslníky; (AM).

sardinel, m. (← kat., *sardinell*) (1) (Kol, Per): obrubník; (RAE).

sardino, -na, m/f. [Š: *adolescente*] (1) (Kol): dospívající; (RAE). • (2) (Kub; Kol): mladík, dívka, adolescent; př.: **xxx**; (RR).

sardo, m., hovor. [Š: *soldado*] (1) (Mex): vojín; (RAE).

sardónico, -ca, adj. [Š: *irónico, sarcástico*] (1) (Arg, Per, Portor): ironický, sarkastický; (AM).

sargentear, intr. (1) (Kol): umět si poradit; (AM). • (2) (Arg): nedbat povinností a zahálet; (3) (Am): loudit u opačného pohlaví; (MM). • (4) (Kol): honit, štvát se; (JD).

sargento, m. (1) (Am): strážník; (2) ~ **político** (Kub): politický korteš; (3) **es un** ~ (Kub): ten by je všechny jen honil/komandoval; všechny sekýruje (též o ženě); (JD).

sargo, m. (1) (Mex): mořská ryba (*Pagellus micropa*); (MM).

sariá, f. (← guar.) (1) (Arg): druh jihoamerického ptáka; ► stejného řádu jako kráčíví; s dlouhým ocasem a našedlým peřím; na začátku zobáku má jemná pírka uspořádaná do vějíře; hnízdí v nízkých větvích stromů; (RAE).

saría, f. (← guar.) (1) (SvArg): brodivý pták **seriema** rudozobá (*Cariama cristata*); ■ Syn.: *sariama* (Arg); (MM).

sariama, f. (← guar.) (1) (Arg): brodivý pták; ► špinavě červené barvy s dlouhým krkem a malou chocholkou; hubí havěť; (RAE).

sariama, f., viz: *saría*.

sariga, f., viz: *zarigüeya*.

sarita, f. (1) (Per): slaměný klobouk; (MM).

sarna, m/f. (1) f. (Kost): virus napadající brambory; (2) m. (Kost): podlý člověk; (RAE). • (3) (Kub): výrazka; (JD).

sarnambí, m. (1) (Per): guma; (AM).

sarniento, -ta, adj. [Š: *sarnoso*] (1) (StřAm, Mex): prašivý, svrabovitý; (RAE).

sarnífugo, m. (1) (Arg, Par, Urug): lék na svrab; (MM).

sarnilla, f. (1) (Hond): ptačí veš; (RAE).

sarnoso, -sa, adj. (1) (Arg, Bol, Kost): o člověku: podlý; (2) hovor., despekt. (Kub): o člověku: prašivý; (RAE, MM). • (3) **hacerse el ~**, [Š: *hacerse el sueco*] (Arg): dělat se nechápavým; (AM). • (4) (Bol): mizerný; (5) (Mex): sprostý; (JD).

sarnudo, adj. (1) (Mex): prašivý; (JD).

sarra, f. viz: *sara*.

sarrajar, tr. (1) (Mex): třísknout; (JD).

sarrapia, f. (1) (Ven): silivoň obecný (*Dipterys odorata*); ► strom z čeledi bobovitých (*Fabaceae*); ► jeho plod se využívá v kosmetickém průmyslu; (2) (Ven): plod tohoto stromu; (MM). • (3) (Ven): vonná jádérka (semínka); ► podobná mandlím, pocházející ze stromu stejného jména; rozdrčená se používají v parfumeriích a také jako aroma do šňupavých tabáků; př.: **xxx**; viz též: *sarrapiar*, *sarrapiero*, -a; (RR).

sarrapiar, intr. (1) (Ven): sklízet jádérka (semínka) zvaná *sarrapia*; př.: **xxx**; viz též: *sarrapia*, *sarrapiero*, -ra; (RR). • (2) (Ven): kácet stromy *sarrapia* a sklízet plody; ► jedná se o tonkové boby stromu Silivoň obecný (*Dipteryx odorata*); (AM).

sarrapiero, -ra, adj. (1) (Ven): vztahující se či týkající se využití jáderek (semínek) *sarrapia*; př.: **xxx**; viz též: *sarrapia*, *sarrapiar*; (RR).

sarro, m. (1) (Kol): stromovité kapradí (*Cythaca incana* aj.); (MM). • (2) (Kub): sliz; (JD).

sarrumas, f. pl. (1) (Dom): zbytky jídel (sýrů, škvarků apod.); (AM).

sarsaganeta, f. [Š: *llovizna*] (1) (Per): mrhnutí, poprchávání; (AM).

sartalada, f. [Š: *sarta*] (1) (Chil): šňůra (perel, apod.); (MM).

sartanejas, f. pl. (1) (Bol): půda kypřená žížalami; (AM). • (2) (Bol): mraveniště; (AM).

sartén, m. (1) (Hond): glazovaný kastrol s uchy; (2) . [Š: *jofaina*] (Mex): umyvadlo, lavor; (AM).

sarteneja, f. (1) (And, Ekv, Mex): trhlina v půdě způsobená suchem; (2) (Chil, Ekv, Mex): prohlubeň vzniklá odpařením vody z bažin nebo nížin; (3) (Mex): stopy dobytka v blátivém terénu; (RAE, MM). • (4) (Mex): hluboká bažina, močál; (MM). • (5) (Am): jílovitá savana; (JD).

sartenejal, m. (1) (Ekv): část savany, v níž převládají *sartanejas*; ► viz: *sarteneja*; (RAE).

sarura, f. (← arw/karib.) (1) (Ven): druh keře; (MS). • (2) (Ven): hroznýš královský (*Boa constrictor*); ■ Syn.: *tragavenado*; (MM).

sasafrás, m. (1) (Am): strom (*Amyris balsamifera*); ► jeho dřevitá kůra (santalové dřevo) se využívala a dodnes využívá v medicíně; (MM).

sasal, m. (1) (Hond): pokrm indiánů *Pech*; ► mletá juka pečená v listech kukuřice; (RAE).

sasasa, f. (1) (Ven): pískovec vhodný pro stavebnictví; (AM).

saseme, m. (1) (Mex): touha, chuť, choutky; (2) **ya está con el ~** (Mex): zas už má chuť/na něj lezou choutky; (JD).

sastre, m. (1) (Mex): mlynařík černouchý (*Psaltiriparus melamotis*); ► malý pták; pohybuje se v hejnech a živí se hmyzem; (AM).

sata, f. (1) (Kub): bradka; klika; (2) (Kub): prostitutka; (MM). • (3) (Kub): koketa, frajerka; (JD).

satelital, adj. (1) (Arg, Hond, Mex, Ven): družicový, satelitní; (RAE).

satería, f. [Š: *coquetería*] (1) (Dom): koketování; (AM).

satín, m. (← fr.) [Š: *satén*] (1) (StřAm, Arg, Chil, Kol, Mex): satén; (AM).

satiné, m. (← fr. *satinete*) (1) (Arg, Par): satén; viz též: *satín*; (MS).

sátiro, m. (1) (Kost): pedofil; (2) iron. (Kost): muž mající pletky s mladšími; (3) (Urug): násilník, znásilňovatel; (RAE).

sato, -ta, adj. (1) (Kub, Portor): o psovi, kočce: pouliční, podvratácký; (2) hovor. (Kub, Portor): o ženě: laškovná; (3) hovor. (Kub): o věci: přebývající; (4) (Dom): roztomilý; (RAE, AM). • (5) (Kol): o dobytku: nízkého vzrůstu; (6) (Arg): podvratácký; (7) (Dom): lichotnický; (8) (Kub): špatně naladěný; o úmyslu: špatný, nekalý; (AM). • (9) (Kub): o psovi: šlechtěný, krátkosrstý a uštěkaný; (MM). • (10) (Kub): vyzývavý; prohnáný, mazaný, vykutálený; záłudný; hojný; př.: *por esta comarca el mosquito está sato*; (11) **perro ~** (Kub): voříšek, hafánek; (JD).

saturada, f. (1) (Mex): nasycení; (JD).

saúba, f., viz: *bachaco*.

saúco, m. (1) ~ **falso**, m. (Chil): strom (*Pseudopanax laetevoirens*); ► strom dorůstající do výšky 5 m, s dlouhými kopinatými listy a okolíkem s 3-5 květy; (RAE).

saudade, f. (← port. *saudade*) (1) (Kol): osamělost, nostalgie, stesk; (MS).

sauerkraut, m. (← něm.) (1) (Per): kyselé zelí; (MS).

sauna, m. (1) (Chil, Arg): sauna; př.: *van al sauna a reducir peso*; (BDE).

saya, f. pl. (1) (Kol): ženské, sukně; (JD).

sayama, f. (1) (Ekv): druh užovky; (RAE).

sayol, viz: *sayole*; (MS).

sayole, m. (← nah.); (1) (Kost, Mex): druh mouchy; (2) (Mex): druh včeličky; (3) (Mex): plástev včelího medu; ■ Var: *sayol; sayul; zayul*; (MS).

sayona (la Sayona), f. (1) (Ven): noční přízrak (duch, přelud); ► ženského vzhledu; straší, zahání či děsí muže, kteří ponocují a flámují; př.: *xxx*; (RR, AM).

sayuela, f. [Š: *enagua*] (1) (Kub): spodnička; ► ženské spodní prádlo nošené pod sukni; (RAE). • (2) (Kub): dlouhá dámská košile; ► v pase převázaná, s krátkými rukávy; (AM). • (3) (Kub): sukně; (4) ~ **de vuelos** (Kub): široká sukně; (JD).

sayul, viz: *sayole*; (MS).

sayulear, tr. (1) (Mex): hledat v lese med od včely *sayul*; (MS).

sayulero, -ra, adj. (1) (Mex): týkající se hledání medu *sayole*; (MS).

sazón, -ona, adj/subst. (1) adj. (Salv; Kost, Mex, StřAm, Kol): zralý, vyžralý, dorostlý, vyvinutý, sezónní; př.: *xxx*; (RR). • (2) adj. [Š: *sazonado*] (StřAm, Mex, Per): o ovoci: uzrálý; (3) m. (Kol, Mex, Per, Portor, Ven): dobrá chuť, ochucení; (AM). • (4) (Am): vkus, půvabná chůze; (JD).

sazonador, m. (1) (Kub): koření; (JD).

sazonar, tr. [Š: *endulzar*] (1) (Portor): osladit; (AM).

sborgna, viz: *esbornia*; (MS).

sbornia, viz: *esbornia*; (MS).

scent, m. (← angl.) (1) (Am): pachová stopa; ► lovecká terminologie; (MS, MM).

scon, m. (← angl.) (1) (Arg): typ sladkého pečiva; (BDE).

scooter, m. (← angl.) (1) (Am, US): motorka, skútr; (MS).

score, m. (← angl.) (1) (Am, US): stav zápasu, skóre, výsledek; (MS, MM).

scorer, m. (← angl.) (1) (Am): lídr tabulky; (MS, MM).

scotch, m. (1) (Am): viska; (JD).

scout, m., viz: *boyscout*.

scracht, viz: *scratch*; (MS).

scratch, m. (← angl.) (1) (Chil): skreč (zrušení výsledku sportovního utkání); (MS).

script, m. (← angl.) (1) (Am): filmový scénář; (2) (Am): filmový prepis; (MS, MM).

scruchante, m/f. (← it.) (1) (LaPla): zloděj, který (násilně) otevírá dveře; ■ Var.: *escruchante, escruschante, scruchante, scrushante*; př.: *cayó una gavilla de scruchantes*; (BDE); (MS).

scruchar, intr. (← it.) (1) (LaPla): násilně vniknout a krást; ■ Var.: *escruchar, scruchar, escrushar*; (MS).

scruche, viz: *scrusho*; (MS).

scrucho, viz: *scrusho*; (MS).

serum, m. (← angl. *scrum*) (1) (Chil): v rugby: postavení hráčů obou útočných týmů v určitém pořadí; (2) ~-fijo, pevné postavení; (3) ~-half, poloviční postavení; (4) ~-suelto, volné postavení; (5) ~-volante, pohyblivé postavení; (MS).

scrumm, viz: *scrum*; (MS).

scrushante, viz: *scruchante*; (MS).

scrushar, viz: *scruchar*; (MS).

scrusho, m. (← it: mil. *skrush*) (1) (LaPla): krádež v bytech; ■ Var.: *escruche, escrucho, scruche, scrucho*; (MS).

scull, m. (← angl.) (1) (Chil): druh člunu; (2) **singl--** (Chil): veslařský člun pro jednu osobu; (MS).

seá, f. (1) (Am): **panička**; (JD).

sealed beam, m. (← angl.) (1) (Portor): přední světlo, svítilny; (MS).

season, m. (← angl.) (1) (Am): sezóna, období představení; (MS, MM).

sebear, tr. [Š: *hacer el amor*] (1) (Ven): milovat se, souložit; (AM). • (2) (Ven): milovat; (JD).

sebera, f. (1) (Chil): kožená taška na lůj; (MM).

sebiento, -ta, adj/subst., hovor., despekt. (1) (Chil): zmaštěný; (RAE).

sebiche, m. (1) (Hond, Kub, Mex): pokrm ze syrových ryb nebo syrových mořských plodů; ► viz: *cebiche*; (RAE).

sebija, f., viz: *quechol*.

sebil, m. (1) (Am): škumpa koželužská (rostlina *Rhus coriaria*); (MM).

sebista, m. (1) (Arg): čundrák, vandrák; (JD).

sebiya, f. (1) (Kub): kolpík růžový (*Platalea ajaja*); ► pták z řádu brodivých (*Ciconiiformes*) má narůžovělé peří, černé nohy a rozšířený zobák ve tvaru špachtle; (RAE).

sebo, m. (1) **hacer** ~ [Š: *holgazanear*] (Par; Arg, Urug): lenošit, zahálet; př.: *xxx*; (2) **poner** ~, tr. ind. (Kol): obtěžovat, zatěžovat, dotírat, nudit nemístnými řečmi či vtípký; př.: *xxx*; (3) **rebanarle el ~ a alguien** (Per): zabít (utrátit) někoho, rozsekat někoho na **kaši**; př.: *xxx*; (RR). • (4) (Per): dárek od kmotra; (5) **dar** ~ [Š: *dar coba, importunar*] (Kol, Ven): obtěžovat, podlézat; (6) **haber** ~¹ [Š: *haber lio, chisme*] (Mex): být zmatek; nastat problém, objevit se pomluva; (7) **hacer/volver** ~¹ (Kub): překvapit, zaskočit; (8) **hacer el ~ a una persona**¹ [Š: *enamorarla*] (Ven): **vzbudit** v někom lásku; (9) **helársele el ~** [Š: *fracasar, morir*] (Arg, Bol): neuspět, zemřít; (AM). • (10) (Mex): mergle, prašule; (11) **hay** ~² (Mex): šušká/povídá se; (12) **hacer ~ a una persona** (Kub): odkráglovat/vyřídít koho; (13) **hacer el ~ a una persona**² (Ven): namlouvat si koho, chodit s kým; (14) **volver ~ a una persona**² (Kub): vyřídít koho; (JD).

sebón, -ona, adj. (1) [Š: *haragán*] (Arg; Guat): zahálčivý, povalečský, lenošný; př.: *xxx*; (RR, MM). • m. (2) (Am): o osobě: líné prase; (JD).

seboro, m. (1) (Bol): říční rak; (RAE).

seborucal, m. (1) (Kub): povrch pokrytý pórovitým kamenem; (2) (Portor): **geoda, drůza**; (MM).

seboruco, m. (RR).

seboruco, m. (1) [Š: *diente de perro*] (Kub): **pórovitý kámen**; (2) hovor. (Kub): hlupák, trouba; (RAE). • (3) (Portor): kraj, venkov, pole s nevelkou úrodností; př.: *xxx*; (RR). • (4) (Portor): neobdělávaný terén; terén se stromy, keři apod.; (AM). • (5) (Kub): zkamenělý korál; (6) **balvan**; (7) **bedna** (hlava); (JD).

seboso, -a, adj. (1) (Per): tučný, obalený tuky; př.: *xxx*; (RR).

sebucán, m., viz: *cebucán*; (RAE).

sebedo, -da, adj/subst. [Š: *perezoso*] (1) (Mex): pomalý, těžkopádný; (RAE). • (2) (Arg): líný jako prase; (JD).

seca, f. (1) (Arg): orel; ► rubová strana mince; (MM). • (2) (Arg): polknutý kouř; (3) (Ven): sušení trávy; (JD).

secadera, f. (1) (Portor): široké, dřevěné desky na kolečkách; ► jsou umístěné pod domy a slouží k sušení kávy; př.: *xxx*; (RR). • (2) (Kol): nemoc rostlin; ► napadá zvláště tabák, jehož listy usychají dříve než dozrají; (AM). • (3) (Kol): vyschlá neúrodná půda; (MM).

secadero, m. (1) (Kub): nemoc rostlin; viz: *secadera*; (AM). • (2) (Kol): suchý, vyprahlý terén; (MM).

secador, m. (1) (Arg): mop na podlahu; (2) (Bol, Nik, Per, Salv): utěrka; (RAE). • (3) (Am): fén na vlasy; (4) (Arg, Chil): sušička na prádlo; (MM). • (5) ~ **manual** (Am): ruční sušák (na vlasy); (6) (Arg): ručník, osuška; (JD).

secaleche, com. (1) (Hond, Salv): poslední narozené dítě; (RAE).

secante, adj/subst., hovor. [Š: *gafe*] (1) (Urug): o člověku: kakabus, morous; (RAE). • (2) [Š: *fastidioso*] (Arg): otravný; (AM). • (3) (Am): sekýrující; (4) (Arg): štěnice, otrava; (JD).

secar, tr., hovor. (1) (Urug): nosit smůlu; (2) (Urug): zhatit, zkržít plány a očekávání; (RAE). • (3) [Š: *importunar*] (Arg): obtěžovat, otravovat; (MM). • (4) (Am): sekýrovat; (5) ~ **hasta un papayo** (Kol): být strašný suchar; (6) zvrat. (Arg): otravovat se; (JD).

sección, f. (1) [Š: *sesión*] (Arg, Urug): divadelní nebo filmové představení; př.: *sección vermú*; (2) málo použ. (Arg): scéna; ► část divadelního představení; (RAE). • (3) (Mex): dopravní pásma; (4) ~ **dispensarial de Salud Pública** (Kub): zdravotní středisko; (JD).

seccional, f. (1) (Arg): komisařství, stanice; př.: *fueron detenidos ... y conducidos a la seccional 9ª ...*; (2) (Arg, Kol): pobočka (odborové organizace apod.); př.: *ante el anuncio de privatización del banco de la provincia, la seccional local de la Asociación Bancaria se declaró en estado de alerta y movilización*; (BDE).

seco, **-ca**, adj/subst. (1) adj. hovor. (Ven): o člověku: abstinující; ► nekonzumující alkohol; (2) adj., hovor. (Ven): o oslavě: bezalkoholová; (3) m. (Hond): úder; ► špičky káči o druhou káču (hračka); (4) f. (Kost, Ven): bolestivá boule na kůži; (5) f. [Š: *bajamar*] (Kost): odliv; (6) f. (Kub): období sucha; ► od listopadu do dubna; (7) f., hovor. (Kub, Salv): bolestivý otok lymfatických uzlin v podpaží nebo v tříslech způsobený infekcí; (8) **parar en ~o** a **alguien** (Chil, Urug): napomínat; (9) **pararse alguien en ~o** (Kost): stát zpřímá; (10) ~ **como parto de gallina**¹ (Arg, Urug): drsný, nevlídný; (11) ~ **como parto de gallina**² (Urug): chudý jako kostelní myš; (12) **tener ~ a alguien**¹ (Kub): popudit neustálým obtěžováním; hovor. (13) **tener ~ a alguien**² (Ven): prudit; (RAE). • (14) m. (Bol): množství cigaretového kouře či kouře z doutníku; ► **které** se dostává až do plic; př.: *xxx*; (15) (Bol): lok alkoholu vypitý naráz; př.: *xxx*; (16) (Ekv, Per): domorodé jídlo; ► připravené z brambor, masa či ryby, bez omáčky (šťávy); viz: *seco de chivo*; př.: *xxx*; (17) ~ (~ **Herrerano**) (Pan): třtinová pálenka; př.: *xxx*; (18) ~, **-ca**, adj. (Per): skromný, střídmý, skoupý; př.: *xxx*; (19) adj/subst. (Urug, Arg): chudý, bez peněz; chudák; př.: *xxx*; (20) ~ **de chivo** m. (Ekv): pokrm připravený ze žluté rýže s *achiote*, na kterou se pokládá dušené kozí maso, koření, olivový olej, česnek a zkvašený roztok kukuřičné kořalky; př.: *xxx*; (RR). • (21) m/f. (Portor): stoupenec autonomie; ► v době svrchovanosti Španělska; (22) m. (StřAm, Mex, Portor): trknutí, náraz hrotu káči o druhou; (23) (Chil, Mex, Urug): bouchnutí, rána, úder pěstí; (24) **jugar los ~s** (Mex): ve hře s káčou: když shodíte protivníkovi káču tou svou bez toho, aby se přestala točit; (25) (Pan): třtinová pálenka; (26) (Per): kreolský pokrm z masa nebo ryb, brambor apod.; př.: *me distraigo probando el seco de cordero; deliciosos platos peruanos: papas a la huancaína, tamales, ... seco de ternera con frejoles, turrones de doña Pepa y otros. Cantina surtida a precios módicos*; (BDE); (AM). • (27) **estar seco**¹ (Arg): být na mizině; (MM). • (28) (Kub): akorát; př.: *diez pesos secos* (akorát deset pesos); (29) **estar ~²** (Kub): být našprtáný/nadřený; (30) **la miré ~** (Chil): podíval jsem se na ni upřeně; (31) záhlavec, pohlavek, plácnutí; (JD).

secofi(n), f. (1) (Mex): ministerstvo průmyslu a obchodu; ► *la secretaria de comercio y fomento industrial*; (BDE).

second, m. (← angl.) (1) (Chil, Mex): pomocník boxera, nebo hráče; (2) ¡~ **out!** citosl. (Chil): pokyn pro pomocníky boxerů, aby odešli z ringu; (MS).

secreta, f. [Š: *guantera*] (1) (Ekv): čalounění dveří u aut; (RAE).

secrétaire, viz: *secreter*; (MS).

secretaría, f. [Š: *ministerio*] (1) (Am): ministerstvo; př.: *trabajadores de cinco secretarías de estado serán reubicados ...*; (BDE); (RAE).

secretariado, m. (← angl.) (1) (Am): sekretariát; (2) (Am): přípravné kurzy pro práci sekretáře; (3) (Am): funkce sekretáře; (MM).

secretario, **-ria**, m/f. [Š: *ministro*] (1) (Am): ministr; př.: *Fernando Solana, secretario de Relaciones Internacionales, dijo que ...; el secretario de Comercio y Fomento Industrial acaba de firmar ...*; (BDE); (RAE).

secreter, m. (← fr. *secrétaire*) (1) (Kol, Chil, Guat, Mex): psací stůl (sekretář) pro ženy; ■ Var.: *secrétaire*; (MS).

secua, f. (1) (Ven): rostlina (*Fevillea cordifolia*); ► dřevnatá popínavá rostlina z řádu tykvetvarých (*Cucurbitae*) s větveným květenstvím; (RAE). • (2) (Portor, Ven): viz: *cabalonga*; (MM).

secuestro, m. (1) ~ **al paso**, m. (Per): druh únosu; ► realizovaný prostřednictvím auta nebo v autě, s cílem oloupení přepraveného; (RAE). • (2) (Kol): krádež; (JD).

secundario, m. [Š: *segundero*] (1) (Kub): vteřinová ručička; (RAE). • (2) ~**a básica** (Kub): nižší střední škola; (JD).

secoia, f. (1) (Am): sekvojovec obrovský (*Sequoia gigantea*); ► obří jehličnatý strom dosahující výšky až 150 m, má nejmohtnější kmen na světě o průměru až 10 m, pochází z hor ve střední Kalifornii; (MM).

sed, f. (1) **hace** ~ (Bol): mám žízeň; (JD).

sedalina, f. (1) (Am): tenká bavlněná látka; ► podobná hedvábí a používaná na dámské šaty; (MM).

sedán, m. (← angl. *sedan*) (1) (Am): sedan (typ automobilu); (2) člověk, který dosáhl prestiže nebo bohatství díky svému vlastnímu úsilí; (3) automatika ve voze; (MS, MM). • (2) (Par): rodinný vůz (automobil) s maximálním počtem šesti sedadel; př.: **xxx**; (RR).

sedena, f. (1) (Mex): ministerstvo obrany; ► *secretaría de la defensa nacional*; př.: *se desempeñaba como militar bajo los órdenes directas del titular de la Sedena ...*; (BDE).

sedería, f. [Š: *mercería*] (1) (Kol, Pan): obchod s galanterií; (RAE).

sefolé, m. (← franc. *h. des oeufs au lait*) (1) (Dom): druh pudinku; (MS).

seglador, m. (1) (Arg): světský křtitel s licencií; (AM).

seguida, f. (1) **en ~ que**, adv. (Portor; Urug, Arg): jakmile, hned jak; př.: **xxx**; (RR).

seguidilla, f. (1) (Arg, Bol, Urug): řetěz (podobných událostí, předmětů); (RAE).

seguido, adv. (1) (Mex; Arg, Kost, Kol): často; př.: *es de eso de lo que quizá nos acordemos aquí más seguido*; (BDE); (RR). • (2) **a ~das** (Am): ihned; (3) **de ~** (Am): ustavičně, pořád; (4) **de ~ en ~** (Am): potom; (JD).

seguín, m. (1) (Mex): agáve (*Agave tequilana*); ► agáve sloužící k výrobě tequily; (MM).

seguir, tr. (1) ~ **el barreno a una persona** (Mex): neodporovat komu; (2) **¡sígale!** (Mex): a zase!, ještě jednou!; (3) **¡síguelo!** (Ven): dále!, jedeme! (v autobusu) aj.; (4) **sigá no más** (Am): jen pokračujte; (7) ~ **la tonada a una persona** (Mex): přikyvovat komu; (JD).

sigá, imper. (← *seguir*) (1) citosl. [Š: *adelante*] (Kol): kupředu, dále, to toho; (2) (Kol): pobídnutí k jídlu; (RAE).

segunda, f. (1) (Mex): oseté pole zakryté novou vrstvou hlíny; ► ve většině případů se jedná o kukuřičná pole; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Kub): pomoc; př.: *hacer una segunda* (hledat pomoc); (JD).

segundar, tr. (1) (Arg, Par): oplatit útočníkovi první úder; (2) (Arg, Par): obecně: vrátit úder; (3) (Mex): zahrnout hlínou (především kukuřicí); (MM).

segundilla, f. [Š: *refrigerio*] (1) (Kol): občerstvení; (RAE).

segundillo, m. (1) (Kol): zvoneček; (AM).

segundina, f. (1) (Chil): vaječný koňak; (JD).

segundino, m. (1) (Chil): vaječný koňak; (AM).

segundo, -**da**, čísl. (1) (Per): označení umístění ulice; (2) viz: *azúcar segunda*; (RR).

segundón, -**ona**, adj. (1) (Mex; Arg): druhé kategorie, druhořadý; př.: **xxx**; (RR).

seguro, -**ra**, adj/subst. (1) m. (Portor): důchod; (RAE). • (2) adv. [Š: *seguramente*] (Am): jistě, určitě; (AM). • (3) adj. (Am): o člověku: důvěryhodný, spolehlivý; (4) **irse uno del ~** [Š: *encolerizarse*] (Am): naštvat se, rozzlobit se; (MM). • f. (5) (Mex): jistota; (6) (Am): pojišťovna; (JD). (7) (StřAm, Mex): zavírací špendlík; (BDE).

seibó, m. (← angl. *sideboard*) [Š: *aparador*] (1) (Dom, Kol, Portor, Ven): kredenc, příborník; př.: ... *mesa ovalada, ... ocho sillas y un lindo seibó ...*; (BDE); (RAE, AM).

seibo, m., viz: *ceibo*.

seibón, m., viz: *ceibo*.

seis, čísl/m. (1) (Portor): lidový tanec; ► druh dupáku; (RAE). • (2) (Dom, Ven): další lidový tanec; (3) ~ **enojao** (Portor): typ lidového tance *seis chorraeo*; ► páry v něm předstírají naštvaní; (AM). • (4) ~ **bombea(d)o**, m. (Portor): lidový tanec; ► zpívají se k němu popěvky (*coplas*) zvané *bombas*, při nichž se přerušuje hudba i tanec a tanečníci opačného pohlaví si odpovídají; př.: **xxx**; (5) ~ **chorraeo** (Portor): jedna z variant lidového tance *seis*; viz též: *chorea(d)o*; př.: **xxx**; (RR). • (6) **quedarse de a ~** (Mex): být úplně vedle; (JD).

seje, m. (1) (Kol, Ven): palma (*Ocnocarpus batata* aj.); ► druhy palmy s kokosovým ořechem velikosti oříšku; (MM).

seleccionado, m. [Š: *selección*] (1) (Arg, Hond, Salv, Urug): reprezentační družstvo; (RAE). • (2) (Per; Arg, Urug): výběr; reprezentační družstvo; družstvo vybrané k reprezentaci země či regionu; př.: *xxx*; (RR).

seleque, adj. (1) (Salv): hubený, slabý; (RAE).

selfestárter, m. (← angl. *self starter*) (1) (Am): automatický startér u automobilu; (MM).

self-made man (self-made-man), m. (← angl.) (1) (Am): člověk, který se sám vypracoval; (2) [Š: *autodidacto*] (Am): samouk; (MS, MM).

sello, m. [Š: *cruz*] (1) (Bol, Chil, Kol, Per, Ven): rub mince; (RAE). • (2) [Š: *papel sellado*] (Arg): okolkovaný papír; (MM).

sema, f. (1) (Chil): škvarkový chleba; (MM).

semana, f. (1) ~ **corrida** (Bol, Chil): týdenní mzda; (RAE). • (2) **dar la ~ por el sábado** (Kol): bez menšího úsilí dosáhnout něčeho, co jiným dělá potíže; (AM). • (3) **la ~ del lunes** (Ekv): některý den po neděli; (JD).

semanario, m. (1) (Nik): týdenní kapesné pro děti; (RAE).

semanero, -ra, m/f. (1) (Am): zaměstnanec placený týdně; (2) (Am): voják, zaměstnanec najatý po dobu jednoho týdne; (MM).

semblantear, tr. (1) i intr. (StřAm, Arg, Chil, Mex, Par, Urug): odhadnout úmysly pohledem z očí do očí; (2) (Kost): odhadnout náladu, povahu; (RAE). • (3) (Mex): zkoumat; př.: *semblantear una piedra para ver si tiene plata*; (4) (Arg): odhadnout záměr spoluhráče; (AM). • (5) (Arg): v karetní hře: podle výrazu tváře odhadnout protihráčovy karty; (MM). • (6) (Mex): prohlížet; př.: *semblantear al tiempo a ver si llueve*; (JD).

semblanteo, m. (1) (Mex): prohlížení, dívání se; (JD).

sembradero, m. (1) (Kol): část orné půdy nebo výsetby; (AM).

sembrado, -da, adj/subst. (Guat): **nehyný**, pevný, stálý, na místě; př.: *xxx*; (RR).

sembrador, m. (1) (Kost): nádoba na setbu; ► nádoba na semínka, nejčastěji z dýně či skořápky kokosu přivazovaná k pasu; (RAE).

sembrar, tr/zvrat., **lid.** (1) tr. [Š: *plantar*] (Ven): zasadit (rostlinu); (2) (Ven): ukrýt, nastražit kompromitující předmět; (RAE). • (3) tr. (Per): **očarovat**, začarovat; ► nejčastěji pomocí rostlin; (4) ~se, zvrat., (Portor): posadit se, sednout si; př.: *xxx*; (RR). • (5) [Š: *derribar*] (Mex): shodit; př.: *la yegua lo sembró*; (AM). • (6) ~ **en tepetate** (Mex): mluvit do větru; (7) ~se (Kub): zapustit kořeny; ► zůstat někde dlouho; (JD).

sembrío, m. [Š: *sembrado*] (1) (Ekv, Guat, Hond, Chil, Per): oseté pole; př.: *xxx*; (RAE, RR, AM).

semejante, adj., venkov. (1) (Arg, Mex): abnormální, obrovský; př.: *me picó un semejante mosquito*; (MM).

semejas, f., pl., venkov. [Š: *semejanzas*] (1) (Arg): podobnosti; př.: *por las semejanzas parecen hermanos*; (MM).

semejós, m., pl. (1) **darse ~** [Š: *parecerse*] (Kol): podobat se; (AM).

semicri, m. (1) (Kub): míšenec, mulat; (JD).

semicupio, m. (1) (Guat, Kub): sedací vana; (AM).

semifuso, -sa, adj. [Š: *patidifuso*] (1) (Portor): zkoprnlý úžasem; (AM).

semilla, f. (1) (Arg, Par): ševcovský hřebíček (k připevnění podrážky na obuv); (2) (Mex): samička nopálovce karmínového; (3) **quedar para ~** (Am): starý člověk těšící se dobrému zdraví; (4) ~s **brincadoras** (Mex): semínka pryšcovité rostliny, které se pohybují, mají-li uvnitř larvu parazita; (MM). • (5) (Arg): flok; (6) (Kub): odnož; (7) **quedarse para ~** (Am): zůstat na ocet; (JD).

semillada, f. (1) (Ekv): semena; (2) setí, rozsévání; (JD).

semillar, intr., venk. [Š: *sembrar*] (1) (Hond): rozsévat, sít; (RAE).

semillazo, m. (1) (Kost): rána, úder; (RAE).

semillón, m. (1) (Arg): druh nasládlého bílého vína; př.: *xxx*; (RR).

semimanufactura, f. (1) (Am): polotovar; (JD).

sémino, m. (1) (Dom): mezek; (AM).

semipiso, m. (1) (Arg): byt; ► společně s vedlejším zaujímající celé poschodí; (RAE).

semíta, f. (1) (szArg, Bol, Ekv, Guat, Hond, Kub, Mex): houska z tmavé mouky; ► viz: *cemita*; (RAE, AM).

semitiñí, m. (1) (Kub): míšenec, mulat; (JD).

semivirino, adj. (1) (Kol): polonahý; (JD).

sempasúchil, m. (1) (Mex): bylina; ► viz: *sempasúchil*; (RAE).

senaturía, f. [Š: *senaduría*] (1) (Arg): hodnost senátora; (MM).

sencapa, f. [Š: *jáquima*] (1) (Per): koňská ohlávka; (MM).

sencillero, m. (1) (Ekv; Per): obchodník (kramář) prodávající na splátky (po částech) své zboží; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Ekv): podomní obchodník; (JD).

sencillez, f. (1) (Dom): hloupost, pitomost; (AM).

sencillo, m. adj. (1) (Am): drobné peníze; př.: ... *y uno compra*. –«¿lleva sencillo?» –*preguntan, y cuando dan el vuelto, a veces el tren ya va caminando*; (BDE); (RAE). • (2) **al ~ lo ensillan** (Dom, Per): naivního člověka je jednoduché podvést; (AM). • (3) (Am): drobný; (4) **lo dijo ~** (Am): řekl to jednoduše/prostě; (JD).

senda, f. [Š: *carril*] (1) (Kub, Urug): silniční pás, pruh; (RAE). • (2) **por la ~ va el camino**¹ (Arg): není třeba si dělat starosti; (AM). • (3) **por la ~ va el camino**² (Arg): je to prašť jako uhoď; (JD).

sendecho, m. (1) (Mex): nápoj z vařené a scezené kukuřice a třtinového cukru; (AM).

senderista, adj/subst. (1) (Per): člen skupiny Světlá stezka (*Sendero Luminoso*); př.: *el comandante ... ha sido objeto de un atentado senderista ...*; (BDE); (RAE).

sendero luminoso, m. (1) (Per): maoistické partyzánské hnutí; př.: *y esta situación ... explica ... la aparición del extremismo de Sendero Luminoso*; (BDE).

sendos, adj. pl. (1) (Kol): oba, oba dva; (JD).

senior, m. (← angl.) (1) (Am): titul, který udělují některé vzdělávací ústavy anglického jazyka; (2) (Chil): veslař, který vyhrál šest nebo více veslařských závodů juniorů; (MS).

sensación, f. (1) (Am): překvapení, úžas, údiv; (MM).

senserénico, m. (1) (Kub): ťulpas; (JD).

sensontle, m. (1) (Mex): pták; ► viz: *senzontle*; (RAE).

sentada, f. (1) (Arg; Urug): taneční figura tanga; ► při které si žena sedne na stehno svého tanečníka a ten ji plácne přes pozadí; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Kol): prudké zastavení koně; (AM).

sentadera, f. (1) (Am): sedací prostor nábytku; (MM).

sentaderas, f. [Š: *nalgas*] (1) (Mex, Urug): hýždě; (RAE).

sentadilla, f. (1) (Hond): dřepy (jako vojenský fyzický trest); ► viz též: *culuca*; (RAE).

sentado, adj. (1) **de ~** (Am): vsedě; (JD).

sentador, -ra, adj. (1) (Chil): o oblečení: dobře sedící, padnoucí; (AM).

sentar(se), tr/zvrat. (1) tr. (Arg, Ekv, Chil, Per, Urug): prudce zastavit koně (postaví se na zadní); (RAE). • (2) **sentarsele a alguien** (Arg): nechat někoho pocítit vlastní autoritu; ukázat někomu, kdo je tady pánem; př.: **xxx**; (RR). • (3) (Kol, Portor): zaskočit, rozdrtit; (4) **~se uno en la palabra** (Kol): příliš mluvit a nepustit ke slovu ostatní; (AM). • (5) (Arg, Chil, Par, Urug): slušet (oblečení nebo styl); př.: *a Fulana le sienta el peinado*; (MM). • (6) (Mex): umlčet; (JD).

sentazón, f. (1) (Chil): v hornictví: sesutí půdy, propadnutí; (AM). • (2) (Chil): zatopení nerostu v těžebním ložisku; (MM).

sentenciar, tr. (1) [Š: *advertir*] (Kost): upozornit; (2) [Š: *amenazar*] (Salv): vyhrožovat; (RAE). • (2) (Am): pohrozit pomstou; (MM). • (3) **se la ~ron** (Mex): přísahali mu pomstu; (JD).

senteneja, f. (1) (Portor): kaluž na břehu moře; (AM).

sentido, -da, adj. sust. (1) (Guat, Mex): přecitlivělý, nedůtklivý; (2) o hliněném či skleněném nástroji: puklý, prasklý; (3) m. (Am): spánek, skráž; (AM). • (4) **estar ~ con una persona** (Mex): zanevřít na koho; (5) **se le va el ~** (Mex): zní mu v uších; (JD). • (6) (Mex): dotčený, uražený; př.: ... *estaba sentido por no haber sido escogido por su amigo ... como candidato presidencial ...*; (BDE).

sentimentero, -ra, adj. (1) (Mex, Portor): přecitlivělý, sentimentální; (AM).

sentir(se), tr. zvrat. (1) (Kub, Guat, Mex, Per, Portor, Kol): urazit se, dopálit se, naštvat se; př.: *ellos se sintieron conmigo*; (AM, JD). • (2) **~iendo la novedad** (Kub): přijměte upřímnou soustrast; (JD).

sentón, m. (1) [Š: *culada*] (Mex): pád na zadek; (2) **darse un ~**, hovor. [Š: *fracasar*] (Mex): zkrachovat; (RAE). • (3) **de un ~** (Mex): jedním dechem, jedním hltém, (vypít) na ex; př.: **xxx**; (RR). • (4) (Ekv, Guat, Salv): přitáhnutí uzdy, zbrždění (koně); (AM). • (5) (Am): drcnutí na zadek; (6) **dar un ~ a una persona** (Mex): provést komu pěkný podraz; (JD).

senzonte, m., viz: *senzontle*. (RAE).

seña, f. (1) (Chil): trojí vyzvánění, které svolává ke mši; (AM). • (2) **dejar sus ~as a una persona** (Mex): dát komu co proto; (JD). • (3) (Arg, Urug): záloha; (RAE). • (4) (Per; Ven): měděná mince z XIX. století; př.: xxx; (RR).

señal, f. (1) (Arg, Chil, Par, Urug): vypálená značka dobytka (v uších); (MM, JD).

señala, f. (1) (Chil): značka dobytka (v uších); (AM). • (2) (Am): značkování dobytka; (JD)

señalaco, m. (1) (Per: Puno): třízení a označování dobytka chovaného na vlnu podle pohlaví; ► v peruánské oblasti Tambillo je této aktivitě věnovaná slavnost stejného jména; (AM).

señalada, f. (1) (Arg): značení telete říznutím do ucha; ► předchází značce vypalované; (AM). • (2) (Arg, Urug): oslava, slavnost vztahující se ke značkování dobytka; (RAE).

señalador, m. (1) (Arg): děrovací kleště; ► na značení dobytka; (MM).

señalar, tr. (1) (Arg, Chil, Par, Urug): značkovat uši dobytka; (MM). • (2) (Arg): zaznamenat; př.: *señalar un gol*; (3) ~ **los dientes** (Chil, Per): příjemně se tvářit; (JD).

señalero, m. (1) (Urug): blinkr, směrovka; (BDE). • (2) (Arg): signalista; ► technik zodpovědný za vlakovou signalizaci; (RAE).

seño, f. (1) (Am): slečička (slečna); (2) uča, pančitelka (paní učitelka); (3) sestřička (sestra v nemocnici); (4) m. (Am): pančitel (pan učitel); (JD).

señó, m. (1) (Am): pan; (JD).

señor, -ra, adj/sust. (1) (Am): obrovský, ohromný; př.: *le dio una señora bofetada*; (MM). • f. (2) (Ekv): paní; ► oslovení; v případě, kdy jedná sluha s paní domu, může vyjadřovat nedostatek respektu k osobě výše postavené ve společnosti; př.: xxx; (RR).

señuelero, m. (1) (Arg): mladý býk tvořící část formace vedoucí stádo; (AM).

señuelo, m. (1) (Arg, Bol, Par): vůdce stáda; (RAE). • (2) (Arg): seskupení krotkých býčků s kravským zvoncek na krku; ► mají za úkol přilákat a vést stádo; (MM).

sepa, f. (1) (Per: Ayacucho): mladá plebejka; (AM).

separación, f. (1) (Kub): rezervování; (JD).

separo, m. (1) (Mex): ve vězení: samotka, samovazba; př.: xxx; (RAE, RR). (2) (Mex): cela; př.: *a golpes detuvieron a 63 trabajadoras ... y fueron llevadas a los separos para ser puestas a disposición de la Procuraduría de Justicia*; (BDE).

sepe, m. (1) (Bol): termit; ► viz též: *comején*; (RAE).

sepetecientos, m. pl. (1) (Kub): moc a moc, milión; (JD).

sepultación, f. (1) (Chil): pohřbení, uložení do hrobu; (RAE).

sepulturero, m. (1) (Kub): funebrák; (JD).

sequía, f. (1) (Kost): odklon koryta řeky; ► slouží k vylovení garnátů, krevet a ráčků; (2) zast. (Kol): sucho v puse; (RAE). • (3) (Kol): žízeň; (MM).

sequiar, intr. (1) (Arg): šlukovat; (AM).

sequío, m., vulg. (1) (Mex): žízeň; (AM). • (2) (Mex): vyprahlost v ústech; (JD).

ser, intr. (1) ~ **la india**, viz: *india*; (2) ~ **muy de él, ella** (Guat): být osobnost, mít osobitost; př.: xxx; (RR). • (3) **lo que soy yo** (StřAm, Kol, Portor): co se mě týče; (AM). • (4) (Am): musít; př.: *es deirme* (musím jít); *era de pedirlo* (měl sis o to říct); (5) **no seas** (Am): jen se nedělej!; (6) **es que se vaya** (Ekv): už musí jít; (8) **ya es de que** (Am): už je na čase, aby; (JD).

serafín, m. (1) (Hond): mravenečník dvouprstý (*Cyclopes didactylus*); ► savec z čeledi mravenečnickovitých (*Myrmecophagidae*) s malou, kuželovitou hlavou, zašpičatělou na čenichu, krátkými ušima ukrytými v srsti, malými očima, s bezzubými ústy a hrubým, dlouhým, lepkavým jazykem; ■ Syn.: *oso melero* (Hond); (RAE). • (2) (Ven): sponka, svorka; (AM).

sereguete, m. (1) (Salv): zapadákov; (2) hovor. [Š: *ano*] (Salv): říť; (RAE).

seremi, m/f. (1) (Chil): náměstek ministra; př.: *enviamos una comunicación a los seremis y jefes provinciales ...; ... fue corroborada por la seremi de Justicia, Esmirna V ...*; (BDE).

serenar(se), intr/zvrat. (1) intr., neosob. [Š: *lloviznar*] (Kol): mrholit, poprchávat; (2) zvrat. (Hond, Kol, Kub, Ven): utišit se, zklidnit se; (RAE).

serenata, f. (← it.) (1) (Portor): studený pokrm; ► z vařeného masa, tresky, vařených vajec, cibule, papriky, dochucený olejem a octem; (RAE). • (2) (Portor): typické jídlo připravené z banánů, tresky či pečeně s olivovým olejem; př.: xxx; (RR).

serenatear, tr. (1) (Mex, Salv): zahrát serenádu; (RAE).

serenazgo, m. (1) (Per): městská bezpečnostní hlídka; př.: *un delincuente fue muerto a tiros por miembros del Serenazgo de Magdalena ...*; (BDE); (RAE).

serendengue, m. (1) (Ven): taneční lidová melodie; (AM).

serenera, f. (1) (StřAm, Kol, Ven): kabát do vlhkého prostředí; (AM).

serenero, m. (1) (Arg): šátek; ► nošený pod kloboukem, obvykle vázaný pod bradou a používaný gauči k zakrytí zátylku a části obličeje; (RAE).

sereno, m. (1) (Ekv): serenáda; ► milostná píseň; (2) (Per): strážník; ► viz: *serenazgo*; (RAE).

serensé, m. (← afr.) (1) (Kub): druh kaše z kukuřičné mouky; (MS).

seresere, m. (1) [Š: *llovizna*] (Ven): mrholení, poprchávání; (2) (Ven): drobnost; (3) (Ven): drobné, drobný peníz; (RAE).

sereta, f. (1) (Portor): dlouhé a zcuchané vlasy; př.: *xxx*; (RR). • (2) (Portor): kruh s jádrem z látky či propletené agáve, který se připevní ke stropu třemi provázky; ► sýr, ovoce a další potraviny se na něm mají udržet déle čerstvé; (3) nádoba ze stébel se škvírami; ► má potraviny ochránit před hlodavci; (4) **volverse** ~ (Ven): rozbít se; (AM).

seringa, f. (← port.) [Š: *caucho*] (1) (Am): kaučuk; (2) (Bol, Per, JižAm): kaučukovník brazilský (*Hevea Brasiliensis*); (3) (Hond): opilství; ■ Var.: *siringa, siringo*; (RAE, MS).

serio, adj. (1) **más ~ que una tusa** (Kub): vážný jako želva/jako čáp; (JD).

sermoneada, f. (1) (Ekv): vyhubování, kázání; (JD).

sermonero, -ra, adj. [Š: *regañón*] (1) (Mex): bručoun, mrzout; (RAE).

sernambí, m. (1) (Bol, Ven): nekvalitní kaučuk; (AM). • (2) (Bol, Kol, Ven): kaučukovník; (MM).

serón, m. (1) (Kol): náklad uhlí nebo dřeva; ► pro odtažení koně; (MM). • (2) (Kub): nůše; náklad koně; fůra; hromada; př.: *un serón de cuentos*; (JD).

seronero, adj. (1) (Kub): jízdní; (2) **camino** ~ (Kub): cesta pro koně; (JD).

serrasuelo, m. (1) (Portor): myrtovitý strom (*Thouinia portoricensis*); ► menší myrtovitý strom s popraskanou kůrou a kulovitými plody; (RAE).

serrote, m. (1) (Mex): ocaska, ruční pila; (MM).

serrucha, f., slang. [Š: *ganzúa*] (1) (Hond): šperhák, paklič; (RAE).

serruchar(la), tr/intr. (1) (Ekv, Hond, Pan, Per, Portor, Salv, Urug): tajně podrývat něčí autoritu; dělat podrazy; (RAE). • (2) (Arg, Urug): souložit, smilnit; př.: *xxx*; (RR). • (3) (Am): mezi překupníky: rozdělit si výdělek/kořist; (AM). • (4) (Am): uříznout, řezat pilou; (MM).

serrucho, m. (1) (Kub): makrela španělská (*Scomberomorus maculatus*); ► jedlá ryba s podlouhlým tělem z čeledi *Scombridae*, jedlá; (2) hovor. (Pan, Per, Portor): peněžní sbírka; př.: *hacer un serrucho*; (RAE). • hanl. (3) (Per): horal; př.: *xxx*; (RR). • (4) vulg. (Kub): kurva, šlapka; (5) **al** ~ (Kol, Kub): napůl, napolovic; (6) **hacer un** ~ (Kol, Portor, Dom): rozdělit si platbu (účet v restauraci apod.); (AM). • (7) (Kub): mnohopilák (ryba); dorota; (8) ~ **de palo** (Mex): tvrdošijné naléhání; (JD). (9) (Kol): úplatek; (BDE).

serva, f. (← it.) (1) (LaPla): služebná; (MS). • (2) hanl. (1) (Arg): služka, posluhovačka; př.: *xxx*; (RR).

serventía, f. (1) (Kub): cesta vedoucí soukromým pozemkem; ► využívaná ke spojení s veřejnými komunikacemi; (RAE).

service, m. (← angl.) (1) (Am): služba zaměřená na opravu elektrických nebo mechanických zařízení; (MS).

servicentro, m. (1) (Kub): autoservis; benzínová pumpa; (JD).

servicia, f. (1) (Ekv): povinná výpomoc domorodých žen v domech; ► kde vypomáhaly svým majitelkám zadarmo; (2) žena vykonávající tyto služby, služka; (RR).

servicial, m. (1) (Kol, Bol): sloužící, sluha, služebník; (MM).

servicio, m. (1) ~ **sanitario**, m. (Kol): veřejný záchod; (RAE). • (2) ~s, pl. (Per): každodenní vojenská služba; př.: *xxx*; (RR). • (3) (Am): nočník; (MM). • (4) (Kub, Per): záchod, toaleta, klozet; (JD).

servido, -da, adj. (1) (Bol, Arg): použitý, již užitý; (2) **hallarse (ser)** ~ (Guat, Bol): být pozorný; př.: *xxx*; (RR).

serviche, m. (1) (Ekv): ryby nakyselo; (JD).

servinacuy, m. (← keč.) (1) (Per): indiánské manželství na zkoušku; (AM).

servir(se), tr/zvrat., venk. (1) [Š: *cubrir*] (Arg, Kub, Per, Urug): o samci: oplodnit samici; (RAE). • (2) ~se, zvrat., tr. (Ekv, Bol, Urug, Arg): jíst či pít, konzumovat; př.: *xxx*; (RR). • (3) **¡para lo que me sirve!** (Mex): co z toho mám?; (JD).

sesereque, adj. [Š: *ebrio*] (1) (Nik): opilý; (RAE).

sesgar, tr. (1) (Arg): ustoupit od čeho, nechat čeho; (JD).

sesí, m. (1) (Kub, Portor): chňapal černoploutvý (*Lutjanus bucanella*); ► asi 30 cm dlouhá ryba podobná pražmanovi, s černými prsními ploutvemi a žlutým ocasem; (RAE).

sesionar, intr. (1) (Am): skutečně schůzi sdružení; (AM).

seso, m. (1) **devanarse los ~s** (Guat, Portor): říkat nesmysly; (RAE). • (2) **poner el ~ a una cosa** (Kub): vzít si co do makovice/do mozkovice; (3) **tiene los ~os huecos** (Kub): je moc do větru; (4) **tiene los ~os hechos agua** (Kub): je nešťastně zamilovaný; (JD).

sesteo, m. (1) (Am): odpočinek; (2) (Kost): odpočívárna; (MM).

sesudo, -da, adj. (1) (Chil): tvrdohlavý; (AM). • m. (2) (Am): paličák; (JD).

set, m. (← angl.) (Am): (1) set v tenisu, ping-pongu apod.; (2) filmový ateliér; (3) filmový scénář; (4) ~-ball, m.; ► poslední míč, rozhodující podání v setu, v tenise; (5) ~-point, m. (Chil): ► v tenise a jiných sportech, bod získaný jedním z hráčů, který mu zajišťuje výhru celého setu; (MS).

setear, tr. (← angl. *to set*) (1) (US): upravit vlasy vodou, ponechávajíc je sčesané do té doby, než uschnou; (MS).

setí, m. (← angl. *settee*) (1) (US): kratší pohovka, divan; (MS).

setico, f. (1) (Per): chlebovník; ► strom z rodu *Artocarpus* vyskytující se v amazonském deštném pralese; jeho lehké dřevo je využíváno k stavbě vorů, drsné listy jako smirkový papír a kůra k výrobě papíru; ■ Var: *setica*; (RAE).

setimana, f. (← it. *settimana*) (1) (LaPla): týden; (MS).

seto, m. (1) (Portor, Dom): stěna domu; (2) **llevarse uno un ~** (Portor): přijít o iluze, zklamat se; (AM).

setter, m. (← angl.) (1) (Am): setr (rasa psů); (MS).

sevelén, viz: *seveleven*; (MS).

seveleven, m. (← angl. *seven eleven*) (1) (LaPlat): hra v kostky; ► sázka na vrh dvou kostek, v prvním vrhu jsou dvě výhry a dvě prohry, součet vítězných vrhů musí dávat sedm nebo jedenáct, součet u prohraných dává číslo dvě nebo tři, pokud při prvním vrhu padne jakékoliv jiné číslo, hráč pokračuje a jeho další vrh vyhrává, pokud padne číslo dvě nebo tři, a prohrává, jestliže součet dává číslo sedm; (MS).

seven, čísl/m. (← angl. *seven*) (1) viz: *seveleven*; (2) m. (Chil): druh rugby; ► utkání, kterého se z jednoho družstva zúčastní hry pouze 7 hráčů namísto běžných 15; (MS).

severaje, m. (← angl. *severage*) (1) (Chil): kanalizace, odvodnění; (MS).

sevia, m. (1) (Ekv, Per): pokrm z čerstvých mořských ryb (plodů) vařených v pomerančové šťávě; (MM).

seviche, m. (1) (Bol, Ekv, Hond, Kub, Mex, Pan, Per): pokrm; ► ze syrových ryb nebo mořských plodů nakrájených na kousky a v marinádě z citronové šťávy nebo kyselého pomeranče, krájené cibule, soli a pepře.; ■ Syn.: *cebiche* (Am); př.: ... *calamares con papitas* ..., *seviche de Chipichipi* ...; (BDE); (RAE).

sexapilosa, f. (1) (Kol): žena vybavená sexuální přitažlivostí; (MS).

sex-appeal, sexapil, m. (← angl. *sex appeal*) (1) (Am): sexuální přitažlivost; (MS).

sexar, intr. (1) (Hond): souložit; (RAE).

sexenalmente, adv. (1) (Mex): v šestiletých intervalech; ► *al final de la ruta sexenal, será interesante recontar qué clase de decisiones impulsará* ...; (BDE).

sexy, adj. (← angl.) (1) (Am): sexuálně přitažlivý, sexy; (2) sexuální přitažlivost; (3) **muy ~** (Ven): ► velice sexuálně přitažlivý; (MS).

sfoliatela, viz: *esfolietela*; (MS).

shacado, -da, adj. (← it. janov. *sciaccà*) (1) (LaPla): nemocný; ■ Var.: *shacato*; (MS).

shacador, -ra, subst. (← it.) (1) (Chil, LaPla): člověk, který si půjčuje peníze podvodem; mazaný; ■ Var.: *chacador*; (2) **mina ~a** (LaPla): žena, která přijde k penězům tím, že předstírá lásku; (MS).

shacamento, m. (← it.) (1) (LaPla): podvodné získání peněz; (2) **tener escracho de ~** (LaPla): být cholerický; ■ Var.: *chacamento*; (MS).

shacar, tr. (← it: janov. *sciaccâ*) (1) (Chil, LaPla): krást; (2) (LaPla): udělat obchod, který přinese větší zisk než by měl mít; (3) ~ **a un otario** (LaPla): okrást nebo ošidit hlupáka; ■ Var.: *achacar*, *chacar*; (MS).

shacato, viz: *shacado*; (MS).

shake hands, viz: *shake-hands*; (MS).

shake-hands, (← angl. *shake hands*) (1) (Chil): stisknutí ruky, který si dávají boxeři před začátkem zápasu; (MS).

shampoo, m. (← angl.) (1) (Am): šampon; (MM).

shaurire, m. (1) (Hond): střízlík zahradní (*Troglodytes aedon*); ► malý pták z řádu pěvců, kávové barvy, bělavý na hrdle a břiše a s černými pruhy na křídlech a ocase; ■ Syn.: *sotorrey* (Hond); (RAE).

sheik, m. (← angl. *sheik*) (1) (Am): šejk; (MS).

sheitiño, adv. (← port.) (1) (Per): citlivě; (MS).

shell, m. (← angl.) (1) (Chil): malé plavidlo, loďka, skořápka; (MS).

sherete, adj. (← port.) (1) (Per): zamilovaný; (MS).

sheretear, tr. (← port.) (1) (Per, Chil): dvořit se; (MS).

sheretero, -ra, adj. (← port.) (1) (Per, Chil): neustále zamilovaný; (MS).

sheriff, m. (← angl.) (1) (Am, US): policejní komisař, šerif; (MS).

shimba, f. (1) (Per: Cajamarca): cop; (AM).

shimmy, m. (← angl.) (1) (Chil): tanec šimi, druh foxtrotu; (MS).

shimpa, viz: *simpa*; (MS).

shimpear, tr. (1) (Arg): tahat za copy; (MS).

shiofica, viz: *cafisho*; ► přehození slabik, viz *vesre*; (MS).

shock, m. (← angl.) (1) (Am): šok; (2) šok způsobený užitím léčiv; (3) **electro--** (Am): elektrokonvulzivní terapie (elektrošoky); (MM).

shocoyote, viz: *socoyote*; (MS).

shofica, viz: *cafisho*; ► přehození slabik, viz *vesre*; (MS).

shomería, f. (← it.) (1) (Chil, LaPla): chudoba; bezcenná věc; ■ Var.: *siomería*, *siumería*; (MS).

shomi, viz: *misho*; ► přehození slabik, viz *vesre*; (MS).

shoot, m. (← angl.) (1) (Am): kop ve fotbale; (MM).

short, m. (← angl.) (1) (Am): krátké kalhoty, šortky; (MS).

shorthorn, m. (1) (Am): anglický krátkorohý skot; (MM).

shorts, m. pl. (← angl.) (1) (Am): šortky; (MM).

shortstop, m. (← angl.) (1) (Mex): v baseballu: hráč, který zastává jednu z nejtěžších pozic mezi druhou a třetí metou; (MS).

shotear, tr. (1) (Am): štřílet na bránu, kopat; (MM).

shou, viz: *show*; (MS).

show, m. (← angl.) (1) (Am): představení s tanečními a pěveckými vystoupeními; (2) (US, Mex): kino; (3) (Kol): divadelní představení; (4) (Chil): sázka, při které se vítězí, když kuň doběhne třetí, v dostizích; (MS).

shower, m. (← angl.) (1) (Kol): oslava na rozloučenou pro budoucí nevěstu, různé hry s kuchyňskými potřebami, talíři, dárky apod.; (2) (Mex): večírek na rozloučenou pro budoucí nevěstu; (MS).

shucuy, m. (1) (Per): druh vesnické kožené boty; (AM).

shullo, m. (1) (← kič. *chullu*) (Per): čepice s klapkami na uši; ► vlněná, kuželovitého tvaru, zakončená střapcem; ■ Var: *chullo*, *cchullo*; (AM).

shungu, m. (← keč.); (1) (Per): srdce ze dřeva; (MS).

shunguito, m. (1) (Ekv): srdíčko, láskyplné zacházení; (MS).

shunte, m. (← lenca) (1) (Hond): druh avokáda (strom čeledi vavřínovité *Lauraceae*); (2) (Hond): plod tohoto stromu; (RAE).

shushar, tr. (← it: janov. *sciúsciâ*) (1) (LaPla): tahat z někoho peníze (žena z muže); (MS).

shusheta, viz: *susheta*; (MS).

shutear, viz: *shotear*; (MM).

shymmy, viz: *shimmy*; (MS).

schop, m. (1) (Arg, Chil): sudové pivo; př.: *los jóvenes que visten ropas de marca y beben schops en los pubs de Providencia*; (BDE).

schopería, f. (1) (Arg, Chil): hospoda, pivnice, pivovar; př.: *señoritas atender schopería*; (BDE).

sí, adv. (1) ~ **que tan** (Guat): jak moc, kolik; hodně, velmi; př.: **xxx**; (RR). • (2) **quedarse uno muy ~ señor** (Arg, Chil, Guat): zůstat jakoby nic; (AM, JD). • spoj. (3) (Am): ale, nýbrž; př.: *no sólo aquí, sí que también en la calle*; (JD).

si, spoj. (1) ~ **al caso**, adv. viz: *caso*; (2) ~ **se ofrece**, viz: *ofrece*; (RR). • (3) ;~ **no!**¹ (Am): jakpak ne!; (4) ;~ **no!**² (Ekv): no ne!; (JD).

siá, f. (1) (Am): panička; (JD).

sibanco, m. vulg. (1) (Portor): kout, zákoutí, vzdálené místo, konec světa; (AM).

siboneyes, m. pl. (1) (Am): nejstarší známí obyvatelé Kuby; (MM).

sibucán, m. (1) (Kub): cedník; (JD).

SIC, m. (1) (Ekv): služba kriminálního vyšetřování; ► *servicio de investigación criminal*; př.: *... un agente del sic*; *... el agente del ya desaparecido Servicio de Investigación Criminal (SIC)*; (BDE).

sicahuite, m. (← nah.); (1) (StřAm): akácie (mimóza) (*Pithecollobium arboreum*); (MS).

sicanuite, m. (← nah.) (1) (StřAm): druh akácie; ► *Lysilema aurita*, její kůra obsahuje tanin používaný při vyčiňování kůží; (MM). • (2) (Am): mimóza (rostlina); (JD).

sicote, m. (1) (Antil): tělní pach, špína (především u chodidel); (RAE). • (2) **olerle los ~s a una mujer** (Portor): chodit za děvčetem; snažit se „nabalit si“ nějakou dívku; př.: **xxx**; (RR). • (3) (Kost, Kub, Portor): zápach nohou; př.: *tiene sicote*; (MM,JD).

sicotera, f., viz: *sicote*; (AM).

sicotudo, -da, adj. (1) (Kub, Portor): o člověku: trpící zápachem nohou; (AM).

sicu, m. (← aim.) (1) (Arg, Bol, Per): hudební dechový nástroj složený ze dvou řad sestupně seřazených píšťal různé délky; (RAE).

sicuris, m. pl. (1) (Per): seskupení hudebníků; ► převážně hráčů na píšťaly; (AM, JD).

SIDE, f. (1) (Arg): peronistická rozvědka; ► *secretaría de inteligencia del estado*; př.: *... los informes de la Secretaría de Inteligencia del Estado (SIDE)*; (2) (Chil): úřad pro vyšetřování finančních a hospodářských zločinů; ► *servicio de investigación de delitos económicos*; (BDE).

sidecar, m. (← angl.) (1) (Am): malý vozík připevněný k boku motocyklu, sajdkára; (MM).

side-step, m. (← angl.) (1) (Chil): v boxu: přemístění těla krokem do strany; (MS).

siembre, m. (1) (Ven): setí; (JD).

siembro, m. (1) (Kost): okrasná zahradní rostlina; (RAE).

siempre, adv. [Š: *decididamente*] (1) (Kol): rozhodně; př.: *siempre me casaré el sábado*; (BDE); (RAE). • (2) Mex; Kost): přese všechno, přesto, konečně, nakonec; př.: *¿siempre se va mañana?*; *¿de modo que siempre volvió Donia? la mujer estaba segura de que jamás lo volvería a ver*; *–¿sabes si siempre se murió Ambrosio?*; *–¿se casó siempre Juanita con Anselmo? ... es como si se preguntara: ... casóse en definitiva Juanita con Anselmo?*; (BDE); (RR). • (3) ~ **sí/no** (Mex): rozhodně ano; v žádném případě; ► zvyšuje důraz souhlasu či nesouhlasu; (AM). • (4) (Mex): tak, to; (JD).

siempreviva, f. (1) (Kub): pestrovka kulovitá (*Gomphrena globosa*); ► rostlina z čeledi laskavcovitých (*Amaranthaceae*) s fialovými a bílými květy; ■ Syn.: *sandiego* (Kub); (2) [Š: *perpetua*] (Hond): netřesk (*Sempervivum*); ► jednoletá bylina z čeledi *Amaranthaceae*; (RAE).

sierpa, f. [Š: *culebra*] (1) (Hond): užovka; (RAE).

sierra, f. (1) (Ven): makrela, makrelovec (*Scomberomorus sierra*); ► zhruba metr dlouhá jedlá mořská ryba z čeledi makrelovitých (*Scombridae*), bez šupin, se žlutohnědými skvrnami po stranách; (RAE). • (2) (Pan): hřebínek, chochol, korunka ptáků; (AM).

siestero, -ra, m/f. (Per): člověk se zájmem užít si siestu; osoba, která si ráda odpočine po jídle; př.: **xxx**; (RR).

siete, m., vulg. [Š: *ano*] (1) (Arg, Kol, Kub, Urug): řitní otvor; (RAE).

siete, citosl. (1) **la gran** ~ (Par; Urug, Chil, Arg): no nazdar!; to je ale!; škoda mluvit!; hrůza! ► označuje podiv, údiv, nepříjemnost, překážku, nepřízeň, nevoli, hněv; př.: *–¿qué hay? ... como tampoco obtuve respuesta me incorporé y miré a través del mosquitero ... –¡la gran siete! ¿qué hubo? –dije, variando esta vez la forma verbal de la pregunta ...*; (BDE); (RR). • f. (2) (Am): kurva; (JD).

sietecolores, m. (1) (Chil, Ekv, Per): tyrančík mnohobarvý (*Tachuris rubrigastra*); ► pták s černými nohama a zobákem; červeně, žlutě, modře, zeleně a bíle skvrnitý; žije na březích jezer a staví hnízda v rákosu; (RAE).

sietecueros, m. (1) (Ekv, Hond, Kol, Kub): tumor na nohách; (2) (Kol, Kost): strom (*Tibouchina lepidota*); ► asi 6 m vysoký strom z čeledi *Melastomataceae*; s krásnými červenými a fialovými květy; ■ Syn.: *sietepellejos* (Salv); (3) (Hond, Kost, Kub, Per): zánehtice; ► akutní zánět prstů; (4) (Kost): slimák; (RAE). • (5) (Ven): plž, měkkýš bez ulity; ► podobný slimákovi, žijící v sadech či zahradách, se čtyřmi tykadly na hlavě; př.: xxx; (RR). • (6) (Am): **mozol na noze**; (JD).

sieteoficios (siete oficios), m. sing., i pl. (1) (Ekv; Urug): jedinec pracující ve více zaměstnáních; ► bez určitého povolání; př.: xxx; (RR).

sietepellejos, m. (1) (Salv): strom (*Tibouchina lepidota*); ► asi 6 m vysoký strom z čeledi *Melastomataceae*; s krásnými červenými a fialovými květy; ■ Syn.: *sietecueros* (Kol, Kost); (RAE).

sietillo, m. (1) (Hond, Salv): předčasně narozené dítě, nedonošenec; (RAE).

sifonero, m., málo použ. (1) (Arg): prodavač sody; (RAE).

sifonier, m. (1) (Mex): šifonér, prádelník; (JD).

sifrino, -na, adj. sust. (1) (Ven): snob, snobský, nóbl; (BDE).

sig, f. citosl. (1) (Chil): pronásledování, stíhání, sledování; (2) **a la** ~ (Chil): při pronásledování: za ním; (AM). (3) (Kol, Portor): dále!, vstupte!; př.: *quiere entrar en una oficina y golpea discretamente con los nudillos, y oye que le contestan enérgicamente: ¡siga! ... siga significa pase adelante*; (4) (Chil, Mex): zelená na semaforu; př.: ... *en donde varios vehículos estaban en espera de la luz verde de siga ...*; (BDE).

sigatoga, f. (1) (Hond): onemocnění banánů způsobené patogenními houbami (*Ascomycota*); ■ Syn.: *sigatoka* (Hond); (RAE).

sigatoka, f., viz: *sigatoga*.

sigalón, m. (1) (Ekv): papája (*Carica stipulata*); ► keř z čeledi papájovitých; jeho plody považené s cukrem jsou jedlé; (RAE).

signal lights, m., pl. (← angl.) (1) (Portor): směrovky, ukazatele směru; (MS).

significante, adj. (← fr. *signifiant*) (1) (Am): důležitý, významný; (MM).

signorina, f. (← it.) (1) (Arg, Kol, Mex, Par, Per, Urug): slečna; ■ Var.: *siñorina*; (MS).

sigogo, m. (← ind.) (1) (Hond): pták řádu pěvců; ► má dlouhý zahnutý zobák, hřbet skořicovokávové barvy, bílou hrud', černobíle pruhovaná křídla a šedomodré nohy; vyskytuje se od Mexika po Kostariku; (RAE).

sigua, f. [Š: *cigua*] (1) (Kub): strom (*Nectandra antillana*); ► strom z čeledi vavřínovitých (*Lauraceae*); (RAE). • (2) (Hond): čarodějnice; (AM).

siguabana, f. (1) (Guat): duch ženy strašící muže; ► viz: *ciguanaba*; (RAE).

sigualepa, m. (← nah. *cihuatl*, „žena“ + lenca *lepa*, „jaguár“) (1) (Hond): druh ptáka řádu kukačky *Cuculiformes*; ► má kávově šedé peří, bronzově zelená křídla a ocas a žlutavé temeno; žije ve výškách kolem 2000 m n. m.; (RAE).

siguamonta, f. (← ind.) (1) (Salv): viz: *ciguanaba*; (2) (Hond): pták řádu kukačky *Cuculiformes*; ► má kávově šedé peří, bronzově zelená křídla a ocas a žlutavé temeno; žije ve výškách kolem 2000 m n. m.; (RAE).

siguampero, m. (← nah.) (1) (Hond): poměrně dlouhá dřevnatá liána čeledi klejichovité *Asclepiadaceae*; ► roste ve výškách kolem 2000 m n. m.; semínka plodu se konzumují pražená; (2) plod tohoto stromu; (RAE).

siguán, m. (1) (Guat): hluboká a úzká jáma; ► hloubka se okem nedá odhadnout, častý jev v některých částech země; (AM).

siguanaba, f., viz: *ciguanaba*.

siguapa, f. (1) (Kub): kalous americký (*Asio stygius*); ► noční dravý pták tmavěhnědé barvy, se žlutými skvrnami a černou chocholkou; (RAE). • (2) (Dom): **strašidlo, duch**; ► podle lidové tradice mívá obrácená chodidla, žije v jeskyních a nahý se prochází kolem řek, v případě potřeby vydává zvuky za účelem získání přízně a ochrany; (AM).

siguapate, m. (← nah.) (1) (Hond): druh divoce rostoucího amerického stromu čeledi hvězdicovité dřívě složnokvěté *Compositae*; ► má střídavé listy, které jsou na vrchní části ochmýřené a vespod sametové, růžové květy; je to léčivá aromatická rostlina; (RAE). • (2) (StřAm): šalvěj; (MM).

siguapo, m. (1) (Kub): určitý druh mytologické **ryby** či mytologický tvor; př.: **xxx**; (RR).

siguato, -ta adj. (1) (Ven): přihlouplý, přiblblý; (AM). • (2) (Am): otrávený; ► po požití mořských ryb; (MM).

siguetear, tr. (1) (Per): následovat, pronásledovat; (AM).

siguí, m. (1) (Ven): darebák, lotr, ničema; (AM).

SIJÍN, f. (1) (Kol): výzvědná služba; ► *sección de inteligencia*; př.: ... *miembros del grupo antiexplosivos de la Sijín ...*; (BDE).

sijú, m. (1) (Antil, Kost): siju; ► *Nocta siju*, dravý pták; (MM, JD). • (2) ~ **platanero** (Kub): strašák do zelí; (JD).

silampa, f. [Š: *Ilovizna*] (1) (Nik, Salv): mrhnutí, poprchávání; (RAE).

silbada, f. [Š: *pita*] (1) (Mex): vypískání; (RAE).

silbar, intr. (1) ~ **iguanas** (Ven): rozptýlit se pískáním (od starosti); (AM).

silbatina, f. (1) (JižAm, Hond): pískot, vypískání; (RAE).

silbato, m. (1) (Mex): písknutí, zapískání vlaku; (JD).

silbín, m. (← angl. *sealed beam*) (1) (Chil): v automobilismu, **světelný paprsek**, **zapečetěný** pro zaručení kvality a funkčnosti, svítlna; (MS).

silenciador, m. (← angl. *silencer*) (1) (Am): tlumič; (MM).

silenciar, tr. (← angl. *silence*) (1) (Am): umlčet; (2) ztlumit, utlumit nějaký zvuk; (MM).

silencio, m. (1) ~ (**Silencio**) (Kub): poslední denní údery zvonů; ► oznamovaly hodinu, kdy otroci odcházeli do svých příbytků spát; př.: **xxx**; (2) (Bol; Arg): troubení trumpety na pohřbu významné osobnosti či válečníka; troubení oznamující konec pracovního dne; př.: **xxx**; (3) ~, -a, adj. (Ven; Ekv, Per): mlčenlivý, bezhlučný, klidný; ► užíváno díky deformaci v kečuánsky mluvících oblastech, kde **neznají** přídavná jména; př.: **xxx**; (RR). • (4) ~ **murió en Pasto** (Kol): mlít jako mlýnek; ► poukazuje na člověka, který mluví bez ustání; Pasto je jedním z kolumbijských regionů; (AM). • adv. (5) (Mex): v tichosti, tiše; př.: *estarse silencio*; (JD).

silesia, f. (1) (Kub, Kol: Riohacha): bílé režné plátno; (AM).

silga, f. (1) (Kol): druh ptáka živícího se semeny; ► *chrysometris colombica*; (MM).

silgado, -da adj. (1) (Ekv): hubený, útlý, štíhlý; (AM).

silicón, m. (1) (Arg): silikon; (JD).

silla, f. (1) ~ **de extensión**¹ [Š: *tumbona*] (Kub, Ven): lehátko; (2) ~ **de manos**, [Š: *silla de la reina*] (Chil, Kol, Kost): sedátko z rukou; (RAE). • (3) ~ **de extensión**² (Ven): sklápěcí židle; př.: **xxx**; (4) ~ **de viena** (Bol; Urug, Arg): židle s opěradlem či židle z vrbového proutí; př.: **xxx**; (5) ~ **ratona**, nízká židle; viz: *mesa ratona*; př.: **xxx**; (6) ~ **vienesas**, viz: *silla de viena*; př.: **xxx**; (7) **correr con (en) la** ~ (Ven): být velmi obratný, dovedný, vychytralý; př.: **xxx**; (RR). • (8) ~ **de balanza** (Am): houpací židle; (9) **ser de** ~ (Kol): být v tom honěný/na koni; (JD).

sillero, m., viz: *caney sillero*; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Arg): jízdní kůň či mula; (AM, JD). • (3) (Mex): stájník, čeledín; (JD).

silleta, f. (1) (Am): židle; (RAE). • (2) (Arg, Kol, Chil, Par, Per): taburet, stolička; (3) jakákoli nízká sedačka; (MM).

silletazo, m. (1) (Portor): dlouhé sezení na jednom místě, přesezení; př.: **xxx**; (RR).

silletería, f. (1) (Per): dílna či výrobní židli; (AM). • (2) (Am): sedlářství; (JD).

silletero, m. (1) (Am): výrobce nebo prodejce židlí; (RAE). • (2) (Am): sedlář; (JD).

sillita de oro, f. (1) (Arg; Urug): královský trůn, trůn královny; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Arg): dětská hra nošení na rukou; (AM).

sillón, m. (1) ~ **de hamaca**, [Š: *mecedora*] (Urug): houpací křeslo; (RAE). • adj. (2) (Arg, Chil, Dom, Urug): o koni: osedlaný; o hřbetu: prohnutý; (3) (Kol, Per): sedlo oslů a býků, nákladní sedlo; (AM).

sillonero, -a, adj/subst. (1) (Per; Arg): jezdec na koni, který dovede zlehka **nasadit** jezdecké sedlo; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Bol, Ven): o koni: jízdní; (AM, JD).

silo, m. (1) (Chil): silážové krmivo, píce, pastva pro dobytek; ► sušený jetel, vojtěška apod.; (AM, JD). • (2) (Kub): puk; př.: *silo del pantalón*; (JD).

simarra, f. (1) (Chil): ulejkva; (JD).

simaruba (simarruba), f. (1) (Arg, Ekv, Kol, Kost, Ven): březule balzámová (*Bursera simaruba*); ► strom z čeledi *Burseraceae*; odvar z jeho kůry se používá ke snížení horečky; (RAE).

simba, viz: *simpa*; (MS).

simbado, viz: *cimbado*; (MS).

simbar, tr. (1) (Arg): učesat, zaplést vlasy (týká se žen); (2) (Arg): zaplést hřívu; (3) **símbame, te haré los rulos** (Arg): pomoz mi, já též ti pomůžu; ■ Var: *simpar*; (MS).

simbol, m. (1) (Arg): dochan (*Pennisetum*); (RAE).

simbolar, m. (1) (SevArg): oblast osázená dochanem; (RAE).

simbombo, adj. (1) (Kub): hloupý, pošetilý, nerozumný; (AM).

simiguatán, m. (← kič.) (1) (Arg): otěže; (MM).

simiñaca, f. (1) (Kub): komplikace, komplikovaná situace; (MM).

simiñoca, f. (1) (Kub): komplikace, komplikovaná situace; (AM).

simiquitate, m. (1) (Mex): budižkničemu; (MM).

simón (simon), adv. (1) (Guat; US): ano, samozřejmě; ► novější tvar odvozen od *sí* („ano“); př.: **xxx**; (RR). (2) (Ven): jeden venezuelský bolívar; př.: ... *el litro cuesta Simón y pico* ...; (BDE).

simpa, f. (← keč. *simp'a*, „pletenec vlasů, cop“) (1) (Arg): cop, spletenec z jakéhokoli materiálu, především z vlasů; (RAE). • (2) (Arg, Per): spojení tří spletených pramenů; (3) (Arg, Per): vlasy zapletené do copu; (4) (Bol): cop, který nosí někteří černoši; (5) (Arg, Bol, Per): cop, který nosí někteří indiáni; (6) (Arg, Bol, Chil, Kol, Per): celý cop; (7) (Per): zapletený pramen vlasů obecně; (8) (Bol): lano spletené z pevné kůže; (9) (Chil, Per): stuha, kterou si indiánky nebo ženy z vesnice svazují své copy; (10) (Per): žebřík vyrobený z kožených provazů; ■ Var: *cimba; chimba; shimpa; simba*; (MS, DA). • (11) (Am): culík; (JD).

simpada, f. (1) (Arg): zaplétání; viz též: *-ada*; (MS).

simpar, viz: *simbar*; (MS).

simpatía, f. (1) (Urug; Arg): pletky, milostný román; (RR).

simpático, -ca, adj., hovor. [Š: *agraciado*] (1) (Bol, Kub, Ven): o člověku: půvabný, pohledný; (RAE).

simpatizar, tr. (1) (Mex; Pan): cítit (mít) sympatie k někomu; sympatizovat, akceptovat, souhlasit; př.: **xxx**; (RR).

implada, f. (1) (StřAm, Kol): naivnost, hloupost, jednoduchost; (AM, JD).

simple, adj/subst. (1) m. (Arg): sendvič z toustového chleba; (RAE). • (2) (Kol): pálenka; (3) (Am): jednoduchý, prostý; (MM). • (4) (Kol): bez chuti, mdlý; (JD).

simplicidad, f. (← angl. *simplicity*) (1) (Am): jednoduchost, prostota; (MM).

simposio, m. (← angl. *symposium*) (1) (Am): sborník; (2) symposium; (3) veřejná diskuze na nějaké téma; (MM).

simpudo, -da, adj. (1) (Arg): dlouhovlasý; se zapletenými vlasy; (MS).

simuca, f. (1) (Kol): kaše z juky a mouky z praženého sezamu se solí a pepřem; (AM).

sin, předl. (1) ~ **jerónimo de duda**, viz: *jerónimo*; (2) ~ **quién**, viz: *quien*; (RR). (3) (Per): peruánská národní výzvědná služba; ► *servicio de Inteligencia Nacional del Perú*; př.: *–los agentes del SIN* ...; (4) (Mex): imigrační a naturalizační úřad Spojených států; ► *Servicio de Inmigración y Naturalización [de Estados Unidos]*; př.: ... *las oficinas del Servicio de Inmigración y Naturalización (INS)*; (BDE).

sinaloa, m. (1) (Mex): indián obývající území mexického státu Sinaloa; (MM).

sinc, m. (← angl. *sink*) (1) (US): dřez na umývání nádobí v kuchyni; (MS).

sincero, adj. (1) (Per): naivní, hloupý; (JD).

sincolotes, m. pl. (1) (Mex): válcovitý koš sloužící k uskladnění kukuřice; (AM).

sincuate, m. (1) (Mex): jedovatý had; ► viz: *cencuate*; (RAE).

sincuya, f. [Š: *anona*] (1) (Hond): strom (*Annona purpurea*); ► asi čtyři metry vysoký strom z čeledi *Annonaceae*; má tmavou kůru, velké kopinaté listy a žlutobílé nevábně vonící květy; (RAE).

sindicado, -da, adj/subst. (1) (Bol, Ekv, Hond, Kol, Salv, Ven): o člověku: obviněný z porušení trestního práva; (RAE).

sindicación, f. (1) (Bol, Arg, Ven): obvinění, obžalování, nařčení; př.: *lo primero que tenemos que enfrentar son las sindicaciones, no vamos a rehuir las investigaciones* ...; (BDE).

sindicar, tr. (1) (Bol, Ekv, Arg, Ven): obžalovat, obvinít; př.: *como presunto autor del doble crimen las autoridades policiales sindicaron a J... M...*; (BDE).

sinfín, m. (1) (Kub): strojní pila; (RAE). • (2) (Kub): karetní hra; (AM).

sinfinista, m/f. (1) (Kol): tovární dělník; př.: *necesito sinfinista con experiencia*; (BDE).

sinfonía, f. (1) (Mex): předehra předcházející zpěvu mariachis (mexická pouliční kapela); (2) (Ven): foukací harmonika; (MM).

sinfonola, f. (1) (Mex): gramofon s troubou; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Am): hrací stroj/skříň; (JD).

singani, m. (1) (Bol): hroznová pálenka; (AM).

singao, m. (1) (Kub): gauner, sígr; (JD).

singar, tr/intr., vulg. (1) (Kub, výchVen): souložit, mít pohlavní styk; př.: **xxx**; (RAE, RR). • (2) (Kub): štvát, otravovat; (AM). • (3) **me ~ron** (Kub): nechali mě rupnout u zkoušky; (4) **está ~ado** (Kub): ruce mu jdou od práce; (JD).

single, m. (← angl.) (1) (Am): hotelový pokoj obývaný jednou osobou; (2) (Am): partie, utkání mezi dvěma hráči, v tenise, v golfu apod.; (3) (Chil): deska, která nese záznam na každé straně; (MS).

singlista, m. (1) (Chil): hráč dvouhry; (MS).

singraciada, f. (1) (Guat): nešťastná událost, nemilá příhoda; př.: **xxx**; (RR).

singuisarra, f. (1) (Kol): šarvátka, hádka, kravál; ■ Var: *zinguisarra*; (AM).

sincha, f. (1) pastva pro koně; (MM).

siniestrado, -da, adj. (1) (Guat, Urug): o oběti nehody: poškozený; (AM).

siniquitate, m. (1) (Portor, Ven): pošetilec, hlupák, blbec; (AM). • adj. (2) (Am): hloupý, pitomý; (JD).

sinjusticia, f., vulg. [Š: *injusticia*] (1) (Portor): nespravedlnost; (RAE).

sino, spoj. (1) **no hay ~**, lid. (Ven): žádné kdyby; musíš si vybrat; je třeba se rozhodnout; ► nejčastěji vybrat jednu ze dvou možností; př.: **xxx**; (RR). • m. (2) (Kub): nádoba na cukr; (AM).

sinodal, m. (1) (Mex): oponent při zkoušce, zkušební komisař; (JD).

sinque, viz: *sinc*; (MS).

sinquehacer, m. (1) (Ven): nedostanek práce; (AM).

sinservil, m/f. (1) (Portor): mluvka, vtipálek; ■ Var: *sinservir*; (AM).

sinsilico, -ca, adj. (1) (Mex): hloupý, pošetilý, pitomý; (AM, JD).

sinsonte, m. (1) (Hond, Kub, Mex): pták; ► viz: *cenzontle*; př.: *a la tardecita cantan los sinsontes ...*; (BDE); (RAE). • (2) **estar una cosa como patada de ~** (Kub): vycházet/být přesně podle plánu; (AM).

sinsoras, f., pl., málo použ. (1) (Portor): dálka, vzdálené místo; (RAE).

sintonizado, adj. (1) **mantener el radio ~ con la estación** (Kub): mít přijímač vyladěný na stanici; (JD).

sinvergüencería, f. (1) (Am): nestydatost, drzost, nestoudnost; (MM).

sinvergüenza, f. [Š: *sinvergonzonería*] (1) (Kost, Per): drzost, nestydatost; (RAE).

sinvergüenzada, f., viz: *sinvergüenza*.

sinvergüenzón, -na, adj. [Š: *sinvergonzón*] (1) (Ven): drzý, nestydatý; (RAE).

sinvergüenzura, f., viz: *sinvergüenza*.

sinzonte, m. (1) (Mex): pták; ► viz: *cenzontle*; (RAE).

siñorina, viz: *signorina*; (MS).

sió, m. (1) (Kub): pán; (2) ; ~ **coño!** (Kub): hergot, pánové!; (JD).

siomería, viz: *shomería*; (MS).

sipe, adj/subst. (1) (Hond): o kojenci: vyhublý, nedochůdče; ► viz též: *cipe*; (RAE).

sipo, -pa, adj. (1) (Ekv): zjizvený od neštovic; (AM).

sipó, m. (1) (Arg): druh liány; (MM).

sipón, m. (1) (Dom): naškrobená spodnička; (AM).

sipóñ, m. (← franc: hait.) (1) (Dom): spodnička; (MS).

sipotazo, m. (1) (StřAm): plesnutí, plácnutí; (AM).

sique, m. (← ind.) (1) (Hond): hond. národní rytmus a lidový párový tanec; ► doprovázený kytarou a marimbou (ind. hudební nástroj); (RAE).

siquele, (← angl. *to sick*) (1) (US): trhejt; ► pobídka psa ke kousnutí, k útoku; (MS).

siquitracá, f. (1) (Arg): dětská vzduchovka; (AM).

siquitracue, m. [Š: *triquitracue*] (1) (Kub, Portor): drncání, hrkotání; (RAE).

siquitricado, m. (1) (Kub): kontráš, reouš (kontrarevolucionář, reakcionář); (2) zazobanec, pracháč; (JD).

siquitrillar, tr., hovor. (1) [Š: *expropiar*] (Kub): vyvlastnit; (2) [Š: *derrotar*] (Ven): přemoci; (3) [Š: *matar*] (Ven): usmrřit, zabít; (4) (Ven): morálně zničit, zkažit; (RAE).

siranda, f. (1) (Mex): všeobecné pojmenování fíkovníků; (MM).

sirca, f. (← keč., aim) (1) (Chil): žíla nějakého dolu; (2) (Chil): horní vrstva kamene, ve které jsou zrnka zlata (při rýžování zlata); (3) (Chil): pevný a kamenitý terén na dně nějaké rokle, odolný proti vodní erozi; ■ Var: *sirga*; (MS).

sircador, m. (1) (Chil): zlatokop; (MS).

sircar, tr. (1) (Chil): rýžovat zlato; (2) (Chil): pořezat stonky s listy y rozhrnout půdu a rostlinu vyjmout i s celým kořenovým systémem; (MS). • (2) (Chil): vyčistit rudnou žílu; (AM).

sirga, viz: *sirca*; (MS).

siricote, m. (← may.) (1) (Hond, Mex): plod *Cordia alliodora*; ► připravuje se z něj sirup proti zánětům a onemocněním dolních cest dýchacích; (RAE). • (2) (Am, Antil, Mex): strom (*Cordia boissierii*); ► má silný kmen; dorůstá výšky až 5 m; hodně rozvětvený; listy jsou světle zelené; užití v tradiční medicíně; (3) ~ **blanco** (Am, Antil): kordie šarlatová (*Cordia sebestena*); ► keřovitý strom vysoký až 10 m; listy jsou drsné a velmi tuhé; zářivě oranžovočervené květy; (MS, DA, NET).

sirifico, -ca, adj. [Š: *mentiroso*] (1) (Hond): prohaný; (RAE).

sirifique, adj., viz: *sirifico*.

sirimba, f. (1) (Kub): mdloba; (AM).

sirimbo, -ba, adj. (1) (Kub): hloupý, pošetilý, nerozumný; (AM).

sirín, m. (← ind.) (1) (Salv, Hond): rodové jméno čtyř druhů keřů, někdy i stromů čeledi odulovitě *Melastomataceae*; ► obvykle mají bílé květy v květenství lata, bobulovitě nebo kulatě štávnaté a jedlé plody s červenými nebo modravými semínky; (RAE).

sirindanga, f., hovor. (← port.) [Š: *borrachera*] (1) (Hond, Salv): opilost; (RAE, MS).

sirindango, adj. (1) **andar como pájaro** ~ (Kub): chodit sem a tam, bezcílně se potulovat; (AM).

siringa, f. (1) (Arg, Bol, Per): kaučukovník brazilský (*Hevea brasiliensis*); ► zhruba 40 m vysoký strom z čeledi pryšcovitých (*Euphorbiaceae*); z mléka jeho kůry se vyrábí kaučuk; (2) (Arg): pustoryl nevonný (*Philadelphus grandiflorus*); ► okrasný keř s bílými květy a opadavým listovím z čeledi lomikamenovitých (*Saxifragaceae*); (RAE). • (3) (StřAm): kaučuk, guma; ► správně *shiringa*; (AM). • (4) (Hond): opice, opilost; (JD).

siringa, viz: *seringa*; (MS).

siringal, m. (← port.) (1) (Hond): sad kaučukovníku; háj kaučukovníku; (MS).

siringo, viz: *seringa*; (MS).

siringuera, f. (← port.) (1) (Bol, Per): mléko nebo guma z kaučukovníku; oblast osázená kaučukovníky; (MS). • (2) (Am): dělnice sbírající kaučuk; (JD).

siringuero, m. (← port.) (1) (JižAm): dělník nařezávající kaučukovníky, sběrač kaučuku; (2) (Bol, Per): pták *Lipaugus cinerascens*; (MS).

siringuero, m. (1) (Bol): sběrač kaučuku; (RAE).

siripa, f. (1) (Dom): náhlá mdloba, bezvědomí; (AM).

siripi, m. (1) (Bol): prosetá kukuřice; ► používá se k přípravě alkoholického nápoje čiča; (AM).

siripita, f. (← aim.) (1) (Bol): kobylka (*Ensifera*); ► rovnokřídlý hmyz; (2) (Bol): malá, vlezlá osoba; (MS).

sirirí, m. (← onomat.) (1) (Arg): husička (*Dendrocygna*); ► onomatopoické označení kachen s širokým zastoupením na americkém kontinentu; (RAE). • (2) (Kol): druh ptáka; ► tyran tropický (*Tyrannus melancholicus*); (3) **cada uno tiene su** ~ (Kol): není bezvýznamných nepřátel; (MM).

sirle, m. (1) (Am): zbytky hnoje; kaštany (vady vlny); (JD).

siró, viz: *sirope*; (MS).

sirop, viz: *sirope*; (MS).

sirope, m. (← fr. *sirop*) (1) (Kol, Kub, Guat, Portor, Dom, Am, Kost): sirup; ■ Var.: *siró*, *sirop*; (MS). • (2) (Kub): krém; př.: *sirope de chocolate*; (JD).

sirria, m. adj. (1) (Chil): zručný, šikovný hráč; (MM).

sirvinaco, viz: *sirvinacu*; (AM).

sirvinacu, m. (← keč.) (1) (Bol): manželství na zkoušku ► mezi indiány z náhorní plošiny; (RAE).

sirvinacuy, viz: *sirvinacu*; (AM).

sisal, m. (← angl.) (1) (Am): agáve; (2) vlákno vytažené z této rostliny; (3) ~ **falso**, (Mex): mezkal, agáve; (MS).

sisal, m. [Š: *pita*] (1) (Ven): rostlina agáve; (RAE).

sisalero, -ra, adj. (1) i subst. (Ven): o člověku: věnující se pěstování nebo získávání sisálu; (2) (Ven): sisálový, vztahující se k sisálu a jeho těžbě; (RAE).

sisar, tr. (1) (Ekv): slepit rozbitou věc; př.: *sisar un jarrón*; (RAE).

sisiflís, m., eufem. (1) [Š: *ano*] (Salv): řitní otvor; (2) [Š: *nalgas*] (Hond): hýždě; (RAE).

sisimico, m. (1) (Nik): tradiční lidová postavička; ► viz: *sisimite*; (RAE).

sisimite, m. (← nah. *tzitzimítl*, „démon“) (1) (Salv, Hond): v lidové tradici osoba opičíchho vzhledu s chodidly obrácenými dozadu; žije v horách; živí se divokými plody a kuchyňským popelem; unáší ženy; (RAE).

sisique, m. (1) (Mex): alkoholický nápoj z agáve; (AM).

sisirisco, m. (1) (Mex): řitní otvor; (2) strach, úlek, leknutí; (MM).

sismar, intr. (← port. *seismar*) (1) (Urug): přemítat, hloubat, dumat; (AM).

sismatiquerías, f. pl. (1) (Kol): upejpání, vrtochy; (AM).

¡sistó!, citosl. (1) (Portor): prrr!; ► zvolání pro zastavení koně; (AM).

sitiaje, m. (1) (Ekv): **system** (řád); ► spočívající v tom, že rolník (venkovan) může užívat pastviny statku, ale je povinen spolupracovat a ročně uhradit majiteli statku určitý obnos; př.: **xxx**; (RR).

sitiería, f. (1) (Kub): oblast s několika statky či farmami, nazývanými sídla (parcely); př.: **xxx**; (RR).

sitierío, viz: *sitiería*; (AM).

sitiero, -ra, m/f. (1) (Kub): statkář; (RAE). • (2) (Kub): majitel pozemku/menší farmy; (JD).

sitio, m. (← lat., *situs*) (1) (Kub): malý statek, farma; (2) (Mex): stání pro taxi; př.: ... *de inmediato tomó un carro de sitio y lo llevó al puesto de socorros ...*; (BDE); (RAE). • (2) (Arg, Chil, Guat): terén vhodný k výstavbě; (3) (Kol): původně: osada, kam vesničané chodí na mši a nakoupit; (4) **sin** ~ (Dom): být po požití projímadla; (AM). • (5) (Kub): parcela, pozemek; (JD).

¡sitón!, citosl. (1) (Dom): k noze!; ► pro přivolání psa; (AM).

situación, f. (1) **ser uno el hombre de la ~¹** (Arg): být u moci; (2) **ser uno el hombre de la ~²** (Chil, Per, Portor): být nejhodnějším kandidátem ujmouti se moci, naučení se něčeho či převzetí obchodu; být na svém místě; (3) **ser uno el hombre de la ~³** (Portor): být pánem situace; (MM, JD). • (4) **de ~** (Am): velice výhodný; př.: *precios de situación*; (JD).

situado, m. arch. (1) (Am): peníze v hotovosti, které se odesílaly z Mexika a Peru do jiných osídlení vedených španělskou kolonií; ► určené na výdaje spojené se správou oblastí; (MM).

situar, tr. (1) ~ **las tareas** (Kub): dát úkoly; (JD).

siú, m. (1) (Chil): stehlík; (JD).

siumería, viz: *shomería*; (MS).

siútico, -ca, adj., hovor. (1) (Bol, Chil): o člověku: snobský; (RAE). • (2) (Chil): afektovaný, kýčovitý; př.: *ya es significativo que los chilenos tengan su palabra propia para expresar lo cursi: siútico, siútico, dicen ...; me cargan esos famosos tés de beneficencia. no se ven más que siúticas y diplomáticas centroamericanas ...*; (BDE); (AM). • (3) (Chil): nastrojený, směšný; (JD).

siutiquería, f. (1) (Chil): snobárna; (RAE). • (2) (Chil): afektovanost, nevkusnost; (AM). • (3) (Chil): naporáděnost, směšnost; (JD).

siutiquez, f. (1) (Chil): afektovanost, nevkusnost; (AM).

skating, m. (← angl. *to skate*) (Arg.): (1) tanec; (2) hudba, na jejíž takt se tancuje; (MS).

skeep, m. (← angl. *skip*) (1) (Chil): v atletice: cvičení, které spočívá v přehnaném zvedání kolen směrem k hrudníku; (MS).

skeet, m. (← angl.) (1) (Chil): zkouška lovecké střelby; (2) střelení za letu; (MS).

skunk, m. (← angl.) (1) (Am): skunk; (MS).

sky-scraper, m. (← angl. *skyscraper*) (1) (Chil): mrakodrap; (MS).

slacks, m., pl. (← angl. *slacks*) (1) (Am): lehké, široké, pánské kalhoty; (MS). • (2) ~ **ajustados** (Am): přiléhavé kalhoty; (JD).

slacs, viz: *slacks*; (MS).

slang, m. (← angl.) (Am): (1) slang (hantýrka určité sociální skupiny); (2) nářečí; (MS).

slate, m. (← angl.) (1) (Kol): tabule, ve sportovní terminologii; (MS).

sleeping (bag), m. (1) (Per): spací pytel, spacák; př.: *un sleeping (bolsa de dormir) para mantenerlo calentito*; (BDE).

slide, m. (← angl.) (1) (Kol, Kub): tabulka, diapositiv ve fotografii; (MS).

slip, m. (← angl.) (1) (Am): malé, kalhotové, pánské plavky; (MS). • (2) (Kub): sponka na kravatu; (JD).

slogan, m. (← angl.) (1) (Am): komerční, propagandistické nebo politické heslo; (MS).

slogang, viz: *slogan*; (MS).

smash, m. (← angl.) (1) (Am): smeč; ► v tenise, zásah míčku předtím než se dotkne země; (MS).

smock, m. (← angl.) (1) (Chil): šev, který se kříží **úhlopříčně s pravidelnými intervaly**; (MS).

smog, m. (← angl.) (1) (Kol): velice hustá mlha nasycená kouřem; (MS).

smoking, m. (← angl. *smoking jacket*) (1) (Am): polospolečenské sako; ■ Var: *esmokin*; (MM).

smoking-room, m. (← angl.) (1) (Chil): kuřácký salon; (MS).

snipe, m. (← angl.) (1) (Chil): druh plavidla ve veslařských závodech; ► plachetnice; (MS).

snob, m. (← angl.) (1) (Am): snob (člověk okázale předstírající vzdělání nebo dobrý vkus); (2) adj. (Arg, Chil): malicherný, domýšlivý, pošetilý, nevkusný; (MS).

snobismo, m. (1) (Am): zvyky a postoje snobů; (2) (Chil): strojenost, nevkus; (MS).

¡so!, citosl. (1) (Guat, Per, Portor, Ven): pššš!, ticho!; ► citoslovce sloužící k utišení; (2) (Portor): kšál!; ► odehnání drůbeže; (AM).

soaré, f. (← fr. *soirée*) (1) (Arg, Kub, Chil, Mex, Pan, Per, Dom, Ven): večerní slavnost s hudbou a muzikou; mejdan; (2) (Arg): večírek; ■ Var.: *soirée, suaré*; (MS).

soata, f. (1) (Kol): pokrm z dušené kukuřice a dýně; (AM).

soba(d)o, -a, partic., adj. viz: *pan sobao*; př.: *xxx*; (RR).

sobadera, f. (1) (Par): mačkání; (JD).

sobadita, f., hovor. [Š: *masturbación*] (1) (Hond): masturbace; (RAE).

sobado, -da, adj/subst. (1) adj. (Salv): bláznivý; (2) m. (Kost): sladkost vyrobená **třením medu** z cukrové třtiny až zbělá; (RAE). • (3) (Chil): o hmotných předmětech: velký ve své kategorii, ohromný, velikánský, masivní, pořádný; (AM, JD). • (4) (Ven): cukrová sladkost; (MM). • (5) (Nik): slaboučký, jako vycucnutý; (6) (Mex): mačkání; (JD).

sobador, -dora, m/f. (1) (Ekv, Guat, Hond, Kost, Salv; Nik, Mex, Kol): člověk zručný v napravování vykloubených kostí; zaříkávač; (RAE). • (2) (Mex, Kol): lékař napravující vykloubeniny či zlomeniny; př.: *xxx*; (RR). • (3) (Arg): zařízení k měkčení kůže; (MM).

sobadora, adj., f., viz: *culebra sobadora*; př.: *xxx*; (RR).

sobachetos, adj/subst., hovor. (1) adj. [Š: *sobón*] (Hond): osahávající; (2) m. (Hond): podlézavec; (RAE).

sobaipé, viz: *saguaipé*; (MS).

sobajar, tr. [Š: *humillar*] (1) (Mex): ponížít, potupit; (RAE). • (2) (Kub): přesvědčit, vsugerovat, namluvit; (AM).

sobajear, tr. (1) (StřAm, Kol, Ekv, Per): osahávat, osahat, ohmatat; př.: *de manera que divertirse con ella bailando cheek to cheek, sobajeándola ..., ocupaba un sitio destacado en el anecdotario masculino*; (BDE); (AM).

sobalevas, m. (1) (Hond, Salv): podlézavec; (RAE).

sobalevismo, m. (1) (Hond): servilita; (RAE).

sobandero, m. (1) (Kol, Ven): felčar, šarlatán; (RAE). • (2) (Kol, Ven): chirurg specializovaný na vykloubeniny; (AM).

sobaqueado, m. (1) (Nik): lidový tanec; (RAE).

sobaquera, f. (1) (Bol; Urug, Arg): popruhy nesoucí pouzdro na pistoli; ► vedou kolem ramen a zapínající se v podpaží; př.: *xxx*; (RR). • (2) (StřAm, Mex, Portor): pach potu; (AM).

sobar, tr. (1) i zvrát. (Arg, Bol, Ekv, Kost, Kub, Mex, Salv): masírovat, třít; (2) venk. (Arg): štvát koně; (RAE). • (3) (Ekv, Mex, Per, Portor): pochlebovat, lichotit; (4) (Kol, Guat, Hond, Mex, Ven): reponovat vykloubeninu; (5) (Kol): sedřít, obrát o peníze; (6) **~le la mano a uno** (Kol, Mex, Per, Portor): podplatit; (7) **~le la varita a uno** (StřAm): sesadit, odvolat z postu, vyhodit; (AM). • (8) (Chil): přemoct, přeprat, přijít na kobytku komu; (9) **~ la leva** (Am), **~ el lomo** (Chil), **~ la maleta** (Kol), **~ la pantorrilla a una persona** (Per): lézt do zadnice komu; (JD).

sobasquera, f. (1) (StřAm, Mex, Portor): pach potu; (AM).

sobeo, m. (1) (Urug): jezdecká postroj; ► tvořena ze dvou popruhů z **dřené** zkroucené kůže, spojená s ohlávkou a sloužící jak k uvázání koně, tak k jeho ovládní; př.: **xxx**; (RR).

sobrado (sobera(d)o), m. (1) (Am): půda, podkroví; (RAE). • (2) (Portor): poschodí v domě či v chatrči postavené na sloupech; př.: **xxx**; (2) [Š: *desván*] (Ven; Kol): půda, podkroví, úložný prostor; ► pod střechou domu; slouží k uskladnění sklizně, potravy či zbraní; př.: **xxx**; (RR). • (4) (Dom, Ven): zahradní gril; (AM).

sobrbiar, tr. (1) (Ekv): pohrdnout, opovrhovat, z hrdosti odmítnout; (AM).

soberna, f. (1) (Ekv): přetížení, zatížení; (AM). • (2) (Ekv): popruh na náklad; ■ Var: *sobernal* (Kol); (JD).

sobetón, -ona, adj. (1) (Portor): těšící se, kochající se, zamilovaný; př.: **xxx**; (RR).

sobijada, f. (1) (Hond): osahávání; (RAE).

sobijar, tr., hovor. [Š: *sobar*] (1) (Hond): hníst; (2) (Hond): osahávat; (RAE).

sobijeo, m. [Š: *sobeteo*] (1) (Hond): osahávání; (RAE).

sobijo, m. (1) (StřAm, Kol, Pan): osahávání; (2) (Kol): odřenina, škrábnutí; (AM). • (3) (Am): hnětení; (JD).

sobijón, -na, adj/subst. (1) [Š: *sobón*] (Hond): rád osahávající; (2) m/f. (Hond): viz: *sobador*; (RAE). • m. (3) (Guat, Hond): osahávání; (AM).

sobón, -na, adj. (1) (Per): lichotnický; (2) **de un** ~ (Kol, Ven): najednou, konečně; (AM). • (3) (Am): dotěrný, moc dovolený, vlezlý, servilní; (JD).

soborno, m. (1) (Arg): zatížení; (RAE). • (2) **de** ~ (Bol): jako přívazek, navíc; (AM, JD).

sobrado, -da, adj. subst. (1) adj., hovor. [Š: *creído*] (Ekv, Per): domýšlivý, ješitný; (2) adj. [Š: *valentón*] (Ekv): machrující, chvástavý; (3) m., spíše pl. [Š: *sobras*] (Chil): zbytky jídla; (RAE). • (4) (Chil): pochvalně o rozměrech: obrovský, ohromný, kolosální; (5) (Arg): vestavěná police; (AM). • (6) (Par): typ přístřešku/spíže k uskladnění obilovin, ovoce, sýrů apod.; (MM). • (7) (Chil): skvělý, ohromný, prima; pitomý, blbý; (JD).

sobrador, -dora, adj. (1) (Arg): o člověku: sebevědomý; (RAE). • (2) (Urug; Arg): předvídající záměry (úmysly) ostatních; předstírající předvídavost; př.: **xxx**; (3) (Per; Par, Arg, Urug): domýšlivý, s pocitem nadřazenosti a snahou být středem pozornosti; př.: **xxx**; viz též: *sobrar*; (RR). • (4) (Chil): pitomý, blbý; (JD).

sobrancero, adj. (1) (Ven): přebytečný, přebývající (ve velikosti, množství nebo hmotnosti); (RAE).

sobrar(se), tr/intr/zvrat. (1) ~se (Urug; Arg): přehánět, překročit míru; zaujmout postoj samolibosti a pohrdat, opovrhovat někým; viz: *sobrador*; (2) **salir ~ando**, viz: *salir*; (RR). • (3) (Chil): nechat přebytek, zbytek; (AM). • (4) ~ **una cosa a/para una persona** (Ekv): nechat co pro koho; (5) ~ **papayo** (Kol): mít habaděj čeho; př.: *me sobra papayo*; (6) **le ~ran timbales** (Kub): ten se hned tak nepodělá strachy; (JD).

sobrescripto

sobre, m. (1) (Arg): postel, lože, lůžko; př.: **xxx**; (RR). (2) (Portor): psaníčko (kabelka do ruky); (BDE).

sobreaño, adj. (1) **de** ~ (Guat): o stáří zvířete: přibližně jednorocní; (AM).

sobrebota, f. (1) (StřAm): kožené návleky na boty; (RAE).

sobrecargo, m. (1) (Mex): steward; př.: *en un principio, las funciones de un sobrecargo de aviación eran analogas a las que ejecutaba la persona de igual jerarquía en un barco ...*; (BDE); (2) (Kub): závozník; (JD).

sobrecoser, tr. (1) (Kol, Chil, Mex): prošíť šev; (AM).

sobrecostilla, f. (1) (Chil): podplečí; ► druh libového dobytčího masa; (RAE).

sobrecostura, f. (1) (Hond, Kub): dvojitý steh; (RAE).

sobrecumblera, f. (1) (Portor): trám; (AM).

sobrecumbrera, viz: *sobrecumblera*; (AM).

sobrecumplimiento, m. (1) **y hasta con** ~ (Kub): a dokonce navíc; (JD).

sobrefunda, f. (1) (Hond): povlak na polštář; (RAE).

sobregirar, tr. (1) (Mex): vystavovat nekryté šeky; (MM).

sobrenombre, m. (1) (Am): zdrobnělina; (2) (Mex): přezdívka; (MM).

sobrepalo, m. (1) (Hond): mechy a lišejníky na kůře stromů; (RAE).

sobrepaso, m. (1) (Arg): **mimochod**; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Mex): mezikrok; ► přechod mezi dlouhými kroky a normální chůzí; (MM).

sobrepelo, m. [Š: *sudadero*] (1) (Arg): podsedlová dečka; (RAE). • (2) (Arg, Urug): kapesník či šátek na utření potu; (AM).

sobrepuesto, m. (1) (Urug, Arg): součást jezdeckého postroje; ► upevňuje se na chomout, je obvykle kožená, ale může být také z vyšívané látky; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Mex): záplata; (JD).

sobrerrienda, f. [Š: *falsa rienda*] (1) (Chil): pomocné otěže; (RAE).

sobresalido, -da, partic., adj. (1) (Mex): domýšlivý, nadutý, pyšný, nestydatý, odvážlivý, drzý, nestoudný; př.: **xxx**; (RR).

sobrescripto, -ta, adj. [Š: *sobrescrito*] (1) (Arg, Urug): nadepsán; (RAE).

sobretiempo, m. (← angl.) (1) (Chil, Per): přesčas, přesčasové hodiny; př.: ... *debemos pagar dos horas de sobretiempo a los empleados ...*; (2) (Chil): prodloužení; př.: *jugaron un sobretiempo de 15 minutos por lado para dirimir el partido*; (BDE).

sobretiempo, m. (1) (Mex): samostatná příloha časopisu; př.: *una vez que el Consejo Editorial haya comunicado por escrito al autor la aceptación de su trabajo, el interesado deberá solicitar el número de sobretiros que desee*; (BDE); (MM).

sobretodo, m. (1) (Am): nepromokavý plášť; (RAE).

sobrevega, f. (1) (Portor): nejvyšší bod nížiny; (AM).

sobros, m. pl. (1) (StřAm): zbytky (jídla); (AM).

soca, f. (1) (Am): mladé výhonky cukrové třtiny; (2) (Bol): nový výhonek rýže; (RAE). • (3) (Kost): opilost, pitka; př.: **xxx**; viz též: *socar*; (4) adj., viz: *caña soca*; (5) **amarrarse una ~**, zvrat., tr. (Kost): opít se, mít slinu; př.: **xxx**; (RR). • (6) (← keč.) (Am): poslední klíček (výhonek) cukrové třtiny; (7) (Bol): zbytky výhonku rýže po sklizni; (8) (Kol): výhonek, který vyraší na tabáku po odkvětu; (9) (Ekv): tabák nejvyšší kvality; (10) (Mex): strniště nebo výhonky, které zůstávají v půdě z předchozího osevu; (MS, DA). • (11) (Am): mazavka, ožrala; (JD).

socado, -da, adj. (1) (Guat, Kost): opilý; viz: *socar*; (RR).

socairos, m. pl. (1) (Kub): voči; (JD).

socala, f. (1) (Kol): prořezání, vyčištění lesa; (AM, JD).

socalar, tr. (1) (StřAm, Kol, Ven): vykácet, vymýtít; (AM).

socapador, -ra, m/f. (1) (Ekv): člověk kryjící zločince, pravdu apod.; (MM).

socapar, tr. (1) (Bol, Ekv): krýt někoho; (RAE).

socar, tr/zvrat. (1) tr. (Hond; Kost, Kub, Mex, Nik, StřAm): tlačit, tisknout, mačkat, poutat, chytat, vázat; př.: **xxx**; (2) tr. (Hond): soužit, trýznit, trápit, mučit (např. hladem); př.: **xxx**; (3) tr. (Hond): nesednout (např. o jídle nebo pití); př.: **xxx**; (4) **socar(se)**, tr/zvrat. (Kost; Hond): opít (se); př.: **xxx**; viz též: *soca, socado, -a*; (RR). • (5) **~se uno con otro** (StřAm): hádat se, přít se; (AM). • (6) (StřAm): otravovat, štvát; (MM). • zvrat. (7) (Am): tisknout se, otravovat se, prát se; (JD).

socarra, f. (1) (Chil): revmatické onemocnění horních kočetin; ► především zápěstí; (MM).

socarro, -ra, adj. (1) (Hond): sarkastický, jízlivý; vychytralý, mazaný; (AM).

sócate, m. [Š: *portalámpara*] (1) (Ven): objímka žárovky; ■ Syn.: *soquete* (Chil, Guat); (RAE).

socavón, m. (1) (Pan): mužský popěvek; (AM).

soccer, m. (← angl. *soccer*) (1) (Chil): fotbal, kopaná; (MS).

socer, viz: *soccer*; (MS).

social, m. (1) (Kub): kamarád, kmotr, důvěrný známý, přítel; př.: **xxx**; viz též: *socio*; (RR).

socialata, adj. (1) (Urug): socialistický; př.: **xxx**; (RR).

sociedad, f. (1) ~ **impersonal** (Mex): akciová společnost; (JD).

socio, -ia (**socito**, -ta), m/f. (1) (Kub; Kost): důvěrný přítel, kamarád, dobrý známý; př.: **xxx**; viz též: *social*; (2) **el ~**, m. (Ven): démon, ďábel, čert; př.: **xxx**; (RR).

socito, -ta, m/f., viz: *socio*; (RR).

socket, viz: *sóquet*; (MS).

socks, m., pl. (← angl.) (1) (Am): podkolenky; (MS). • (2) (Am): ponožky; (JD).

soco, m/adj. (1) (Portor): dřevěný kůl, sloup; př.: **xxx**; viz též: *zoco*; (RR). • (2) (Chil, Portor): o člověku či zvířeti: bezruký či beznohý; (3) (StřAm): opilý; (4) (Arg): o koni: neužitečný; ► není dál schopen vykonávat práci; (5) (Kol): pahýl, znetvořená končetina; (6) (Kol): krátký a tupý tesák;

(AM). • (7) (Kol): pařez; (8) (Chil, Par): rána pěstí; (MM). • (9) (Arg): o koni: lekávy; (10) (Kol): stará mačeta; (JD).

socobe, m. (1) (StřAm): nádoba; dýně, tykev; ► v Kolumbii se toto označení používá pro nádobu z dýně; (AM).

socol, m. [Š: *relleno*] (1) (Salv): výplň; (RAE).

socola, f. (1) [Š: *desmonte*] (Kost): vykácená plocha; (2) (Hond, Nik): kácení, vymýcení; (RAE). • (3) (Kost; Kol): mýtina; půda zbavená křoví a stromů a připravená k osetí př.: *xxx*; (RR). • (4) (Kost): oseté pole; (MM).

socolar, tr. [Š: *desmontar*] (1) (Ekv, Hond, Kol, Kost, Nik): vykácet, vymýtit; (RAE). • (2) (StřAm, Kol, Ekv, Pan): odplevelit; ■ Var: *zocolar*; (AM). • (3) (Kol): odfláknout; (MM).

socollón, m. (1) (Kost): silný ořes, zatřesení; (RAE). • (2) (Kub): tažné zvíře, které netáhne rovnoměrně; (AM). • (3) (Am): drenutí; (JD).

socollonear, tr. (1) (Kost): silně zatřást; (RAE).

socondo, m. (← keč.) (1) (Arg): hlavoš (*Cephalanthus*); ► druh keře, jednoduché listy, z kořene se získává červené barvivo velmi užívané pro barvení silných látek; (2) (Arg): hluboká údolí mezi horami; (MS, DA).

soconusco, m. (1) (Kub): čokoláda; (2) černý obchod; (AM). • (3) (StřAm): směs aromatického koření; ► přidávala se do čokolády a zlepšovala její chuť a vůni; (4) (Guat, Mex): kakao nejvyšší kvality; (MM). • adj. (5) (Am): podezřelý; (JD).

socorro(s), -ito(s), m.; častěji v pl. (1) (Ekv, Per): určitý druh zálohy; ► kterou vyplácí majitel velkostatku svým nádeníkům; př.: *xxx*; (RR).

socorva, f. (1) (Ekv): koňský nádor kloubu; (AM).

socotroco, m., hovor. (1) (Urug): velký kus; (RAE). • adj. (2) (Kub): trouba, praštěný pavlačí; (JD).

socoyote, m. [Š: *benjamín*] (1) (Mex): benjamínek, nejmladší dítě; ■ Syn.: *xocoyote* (Mex); (RAE). • (2) (← nah.) (Mex): nejmladší syn; (3) (Am): služka z nejnižší společenské vrstvy; ■ Var: *jocoyote*; *shocoyote*; (MS).

socquettes, viz: *soquete*; (MS).

sococio, m. (1) (Ekv): přírodní cukr, kostka cukru; (2) (Ekv): člověk zjizvený od neštovic; (AM).

socuela, f. (1) (Par): vypletí, vykloučení; (JD).

socucha, f., viz: *socucho*; (AM).

socucho, m. (1) (Am): kumbálek; (RAE). • (2) (Arg, Mex, Urug): malý polozbořený domek; (MM).

soda, f. (← it.) (1) (Kost): stánek s občerstvením; (2) adj. (Kost): snobský; (RAE). • (3) (Kost): kavárna, bufet, jídelna; př.: *xxx*; viz též: *fuelle de soda*; (4) **galleta de ~**, viz: *galleta*; (RR).

sodero, m. (1) (Arg): sodovkář, prodejce sody; (RAE).

sofaifa, f. (1) (Arg): holka; (JD).

sof-bol, m. (1) (Am): softball; (JD).

sofero, -ra, adj., hovor. (1) (Hond): v jazyce mladých: hloupý, zaostalý; (RAE).

sofisticación, f. (← angl. *sophistication*) (1) (Am): afektovanost, strojenost; (2) výstřednost; (3) strojená vybranost (v chování); (MM).

sofisticado, -da, adj. (← angl. *sophisticated*) (1) (Am): afektovaný, strojený; (2) výstřední; (3) vybraný; (MM).

sofisticar, tr. (← angl. *sophisticate*) (1) (Am): zbavit přirozenosti; (MM).

soflama, f. (1) (Mex): rychle se šířící nedůležitá zpráva, kachna, nafouknutá zpráva; př.: *no me vengas con soflamas*; (MM, JD).

sofocado, -da, adj. [Š: *apresurado*] (1) (Nik, Salv): spěšný; (RAE).

sofrenar, tr. (1) (Arg): přibrzdit, zadržet, chytit, vzít, uchopit plnou silou; př.: *xxx*; (RR).

sofrito, m. (1) (Kub): polévková přísada; (JD).

soft-ball, m. (← angl.) (1) (Am): hra podobná baseballu; ► hraje se na menším hřišti, s míčem, který je větší a měkčí než míč používaný při baseballu; (MS).

soga, f. (1) (Ven): lano, laso, popruh ze zakroucených kožených pásků; ► slouží k svázání hovězího dobytka či koní a je dlouhý více než dvacet pět metrů; př.: *xxx*; (2) (Ven): čeledín schopný zacházet s lasem; viz též: *soguero*; př.: *xxx*; (RR). • (3) ~ **de pocos nudos** (Chil): hostina o málo chodech; (4) **cortar ~s** (Per): opustit důl (přestat těžít); (5) **irse con la ~ a rastras** (Ven): vyváznout z kritické situace; (6) **no dar ~s** (Chil): neustoupit, trvat na svém; (7) **sacarse la ~ con la pata** (Ven): šikovně

se vyhnout nebezpečí; (8) **ser de ~ y arrastre** (Ven): o věci: být přesná, dokonalá; být moc fajn; (AM). • (9) **dar ~¹** (Arg): připustit, aby někdo udělal či řekl něco, co nemá; (MM, JD). • (10) **dar ~²** (Arg): kývat k čemu, souhlasit; (JD).

sogo, m. (1) (Am): provaz; (JD).

sogueador, m. (1) (Mex): člověk zručný v činnostech spojených s chovem dobytka; ► především ve svazování nezvladatelných zvířat; (MM).

soguear (soguiar), tr. (1) (Kost; Ekv, Kol): svázat, spoutat provazem; př.: **xxx**; (RAE, RR). • (2) (Kol): povzbudit; vysmívat se; (3) (Kub): ochočit, krotit, zkrotit; (AM). • (4) (Kol): napálit koho, udělat si legraci z koho; (JD).

soguero, m. (1) (Ven): nádeník schopný zacházet s lasem; př.: **xxx**; viz též: *soga*; (RR). • adj. (2) (Kub): mírný, krotký, ochočený; (AM).

soche, m. (1) (Ekv): mazama horský (*Mazama rufina*); ► přežvýkavec z čeledi jelenovitých (*Cervidae*), nízkého vzrůstu, s malými nevětvenými parůžky a načervenalou srstí, žijící na rašeliništích; (RAE). • (2) (Kol): vyčiněná kůže, useň; ► jehněte, kůzlete či jelena; (AM). • (3) (Kol): ovčí rouno; (JD).

sochinacastle, viz: *sochinacaste*; (MS).

sochinacaste, m. (← nah.) (1) (Mex): strom (*Cymbopetalum penduliflorum*); ► vysoký až 8 m; má podlouhlé, jednoduché listy; (2) (Mex): květ tohoto stromu; ► fialový; má šest okvětních lístků; (3) (Mex): lusk, plod tohoto stromu; ■ Var: *sochinacastle*; *sochinacastle*; (MS, DA).

sochinacastle, viz: *sochinacaste*; (MS).

soi-disant, adj. (← fr.) (1) (Kub): takzvaný, domělý; (MS).

soirée, viz: *soaré*; (MS).

soisola, f., viz: *soy sola*; (RR). • (2) (Ven): velký holub hřivnáč; ► lidový název; (MM).

sol, m. (1) ~ **de los araguatos (del araguato)** (Ven): vycházející slunce; ► pojmenován podle plavé barvy opic *araguato*; př.: **xxx**; (2) **¿águila o ~?**, viz: *águila*; (RR). • (3) (Per): peruánská národní měna; př.: ... *el billete de cinco millones de intis (cinco nuevos soles)* ...; (BDE); (4) (Per): peso, dolar; (5) **medio** ~ (Per): padesát peruánských centů; (6) ~ **y luna** (Portor): mačeta, tesák; (AM). (7) ~ **de oro** (Per): peruánská národní měna do roku 1986; př.: - *¿puedes prestarme veinte soles?*; (BDE).

¡sola vayas!, citosl. (1) (Kub): zvolání, kterým venkované odhánějí negativní vliv, jenž připisují sobě; ► užívá se i v jiných případech; (AM).

solano, -na, adj. (1) (US; Kub): sám, bez společnosti, osamělý, jediný; př.: **xxx**; (RR).

solapar, tr. (1) (Mex): zatajovat informace; př.: *los paraderos clandestinos de los microbuses y peseras son solapadas por las autoridades mediante la obtención de dádivas a los inspectores o «dantes»* ...; (BDE).

solapear, tr. (1) (Kol): držic někoho za klopy a třást s ním; (RAE).

solaque, m. (1) (Bol, Kol): druh cementu; ■ Var: *zolaque*, *zulaque*; (AM).

solaquear, tr. (1) (Bol, Kol): dláždit; ■ Var: *zolaquear*, *zulaquear*; (AM).

solar, m. (1) (Kost, Ven): zadní dvorek; (2) [Š: *casa de vecindad*] (Kub): činžovní dům; (RAE). • (3) (Kost; Mex, Hond, Guat, Nik, Kol, Ven): část nezabudovaného pozemku užívaná jako ovocnářská zahrada či kávovníková plantáž; př.: **xxx**; (RR). • (4) (Per): činžovní dům s nádvořím uprostřed; (5) (StřAm, Ven): atrium; (6) (Mex): jednotka rozlohy; ► 0,1756 hektaru; (AM). • (7) (Per: Celendrin): obdélníková plocha o rozměrech 100 na 50 loktů; (MM).

¡solavaya!, citosl. (1) (Kub): pánbůh s námi a zlé pryč!; (JD).

solazo, m. (1) **como un ~ a medianoche** (Bol): jako blesk z čistého nebe; (AM).

solcuate, m. (← nah.) (1) (Mex): pleskolebec mexický; ► *Ancistroden bilineatus*, jedovatý had; (MM).

soldadera, f. (1) (Mex): neurozená žena lehkých mravů; žena doprovázející vojáky během revoluce; př.: ... *las ollas ... de las soldaderas* ...; (BDE); (RR). • (2) (Mex): brašna; (JD).

soldadito, m. (1) (Hond): pisila americká (*himantopus mexicanus*); ► stěhovavý pták malého vrůstu, tenkého těla, s dlouhým krkem, zobákem a nohama; peří samců je černě zbarveno, u samic je nahnědlé nebo šedavé; má bílou hrud, světle šedý ocas, červenou duhovku, černý zobák a narůžovělé nohy; obývá sladké i slané mělké vody, za letu je pomalý; (RAE).

sollear, tr. (1) (Kub): létat sám (bez instruktora); (JD).

solera, f. (1) (Arg, Urug): šaty na ramínka; (RAE). • (2) (Mex): cihla, dlaždice; (3) (Chil): obrubník (chodníku); (4) (Arg, Portor, Urug): přístřešek, stříška (statku); (5) **entre ~ y volador** (Chil): být přitlačen ke zdi; (AM). • (6) (Arg): opalovačky, šaty na opalování; (JD).

solero, m. (1) (Par; Arg): přístřešek (okap) na statku či farmě; př.: **xxx**; (RR).

soleta, f. (1) (Mex): zákusek z mouky, cukru a vajec podávaný se zmrzlinou; (2) (Dom): venkovský kožený sandál; (3) **dejar uno en ~s** (Ekv): opustit v nouzi, zruinovat někoho; (AM). • (4) (Mex): piškot; (5) **en ~as** (Ekv): na suchu, bez haléře; (6) **estar ~as** (Mex): být na suchu; (JD).

soletina, f. (1) (Mex): lumpárna, darebáctví; (2) **jugar una ~ a una persona** (Mex): provést komu lumpárnu; (JD).

solfa; (1) **tomar en ~** (Arg, Urug): utahovat si, nebrat vážně; (RAE).

solfas, m. (1) (Kost): podvodník, lhář; (2) (Kost): výmluva, lež, podvod, klam, žvást, tlach; př.: **xxx**; (RR).

solfear, tr. (1) (Arg): krást, loupit, odcizit; př.: **xxx**; (RR). • (2) **quedar ~ando**¹ (Guat, Hond): zruinovat se; (3) **quedar ~ando**² (Guat, Hond): ztratit se, zmást se; (AM).

sólida, f. (1) (Pan): milenka, přítelkyně, oblíbenkyně; př.: **xxx**; (RR).

sólido, -da, adj. (1) (Kost; Kol): o místě: zapadlé, odlehlé, odloučené, vzdálené; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Mex): opuštěný, osamělý; (JD).

solifacio, m. (1) (Per): peruánský nový sol; ► familiární označení; (AM).

soliningo, -ga, adv. (1) (Dom): osaměle; (AM).

solista, adj. (1) (Arg): otravný, protivný, únavný; (AM). • m. (2) (Arg): otrava, protiva; (MM).

solitario, m. (1) (Ekv; Mex): druh drozda (*Myadestes*); ► podle Santamaría *Turdus audibonii*; př.: **xxx**; (RR).

solito, m. (1) (Kol, Portor): krůček; ► dětské první krůčky; (AM).

soliviantación, f. (1) (Ekv): dráždění, popichování, vyprovokování, rozčilení, narušení, poškození; př.: **xxx**; (RR).

soliviar, tr., lid. (1) (Arg): uzmut, ukrást, odcizit, šlohnout; př.: **xxx**; (RR).

sollamar, tr., i zvrat. (1) (Nik): poškrábat se, odřít se; (RAE).

sollar(se), tr/zvrat. (1) ~se, zvrat. (Kol): ztratit zdravý rozum, zbláznit se, pobláznit se; ► zvláště pod vlivem drog; př.: **xxx**; (RR).

sollate, viz: *soyate*; (MS).

solo, sust/adv. (1) (Arg): otravná, nudná konverzace; (2) (Kub): hodně, moc; ► vyjadřuje přemíru před podstatnými jmény; př.: *¡sólo yo bailé!* (=¡cuánto bailé!); (3) **el ~**; **la ~a** (Portor): bezkonkurenční, nemající sobě rovného; př.: *le dió la sola paliza*; (AM). • (4) **estar ~ y su alma** (Mex): být jako kůl v plotě; (5) (Arg): otrava, otravování; (6) **dar un ~ a una persona** (Arg): jít na nervy komu; (JD).

solón, m. (1) (Ven): silné sluneční světlo; nával horka, zčervenání; (AM).

soltada, f. (1) **a la ~ (a la soltá)** (Portor): okamžitě, hned, ihned; př.: **xxx**; (RR).

soltadero, m. (1) (Mex): pastva, pastvina, volný výběh; (AM, JD).

soltador, m. (Mex; Guat): člověk pověřený péčí o bojové kohouty a jejich vypouštěním do boje; př.: **xxx**; (RR). • (2) (Guat, Mex): provokatér; (AM).

soltar(se), tr/zvrat. (1) (Kol): ustoupit, couvnout, povolit; (2) ~ **los perros** (Arg, Mex, Par, Urug): týrat, trápit, kárat; (MM). • (3) (Mex): dát, půjčit; (4) **está que suelta la balita con ella** (Kub): je do ní celý zhavý; (5) ~ **la maleta** (Chil): sbalit si kufry, odejít; (6) **no ~ la pepa** (Chil): ani nemuknout, nepípnout; (7) **ya se suelta el frío** (Mex): už se dělá chladno; (8) **se ~tó el moño** (Kub): ujely mu nervy; (9) ~se **el pelo** (Mex): nedávat si pozor na jazyk; (JD).

soltar el trapo, viz: *trapo*; př.: **xxx**; (RR).

solterear, intr. (1) (Arg): setrvávat svobodný; ► málo užívaný výraz; (AM).

soltura, f. (1) (Guat, Hond, Mex, Ven): průjem; ► v Kolumbii, Peru a Portoriku se upřednostňuje výraz *soltura de vientre*; (AM).

somatada, f. [Š: *paliza*] (1) (Guat): nakládačka, výprask; (RAE). • (2) (StřAm, Pan): bouchnutí, žuchnutí, ztroskotání, nezdar; (AM).

somatar(se), tr/zvrat. (1) [Š: *golpear*] (Guat, Hond, Salv): bít, bušit; (2) [Š: *rematar*] (Guat, Hond, Salv): vyprodat (za sníženou cenu); (RAE). • (3) (Guat): bouchnout (se), poklepat (se), praštit (se), udeřit (se); př.: **xxx**; (RR). • (4) (StřAm, Pan): spadnout, ublížit si, přizabít se; (AM).

somatón, m. [Š: *golpe*] (1) (Salv): rána, úder; (RAE).

sombra, f. (1) [Š: *falsilla*] (Hond): lenoch na linkování; (2) **peleado con su** ~ [Š: *sin sombra*] (Urug): jako bez života; (RAE). • (3) ~ **de toro**, m. (Arg; Urug): strom (*Agonandra excelsa*; *Jodina rhombifolia*); ► až 4 m vysoký; v jeho stínu může růst tráva (pastva); př.: **xxx**; (4) **hacer** ~¹ (Chil): nedělat nic, válet se, promarnit čas; př.: **xxx**; (5) **no dejar** ~ (Portor): nenechat odpočinout, neudělat pauzu; př.: **xxx**; (6) **pasarse algo por donde le da** ~ a uno (Portor): bez zájmu, jedno jak; př.: **xxx**; (RR). • (7) (StřAm, Chil): slunečník; (8) (StřAm): stříška; ► nad dveřmi a okny; (9) (Mex): přístřešek z plátua; (AM). • (10) (Am): podložka na psaní; (11) (Kub): stínění (rádiové aj.); (12) **hacer** ~² (Kub): intrikovat; (JD).

sombrear(se), intr. (1) (Par; Arg): lehnout si do stínu, odpočívat ve stínu; př.: **xxx**; (RR).

sombrera, f. (1) (Bol): klobouk venkovských žen; (AM).

sombrerear, tr., hovor. (1) (Hond): chovat se ke svému nadřízenému jako k sobě rovnému; (2) (Hond): nutit; (RAE).

sombrerera, f. (1) (Ekv, Per, Portor): věšák na klobouky; ■ Var.: *sombrerero*; (AM).

sombrerito, m. (Arg): národní (lidový) tanec ze severních provincií; př.: **xxx**; (RR).

sombrero, m. (1) ~ **de guano**, m. (Kub): slamák; ► klobouk z palmových listů; (2) ~ **de pelo**¹, m. [Š: *sombrero de copa*] (Chil): cylindr; (3) **sacarse el** ~ [Š: *quitarse el sombrero*] (Arg, Bol, Ekv, Per): smeknout klobouk; (RAE). • (4) ~ **chicago** (Per): druh pánského klobouku; nosil se v XIX. století; př.: **xxx**; (5) ~ **de carrete**, viz: *carrete*; (6) ~ **de cogollo** (Ven): typický venkovský klobouk; ► s širokou krepou a skleslou **hlavou**, vyrobený z nasekaných čerstvých rákosových či palmových listů; př.: **xxx**; (7) ~ **(de) masón** (Per): klobouk z Monte-Cristi, slamák, panamák, panamský klobouk; př.: **xxx**; (8) (~) **pelodeguama (de pelo de guama)** (Ven): kaštanově hnědý, hebký, široký plstěný klobouk; ► který nosí venkovani při oslavách; př.: **xxx**; (9) ~ **melón**, m. (Kol): buřinka; př.: **xxx**; (10) **de a** ~, adv. adj. (Guat; Hond): skvělý, úžasný, báječný, znalý věcí; př.: **xxx**; (11) **rendirle a uno el** ~ (Kost; Guat): pozdravit někoho smeknutím klobouku; př.: **xxx**; (RR). • (12) ~ **ancho (jarano)** (Mex): kuželovitý klobouk s vysokou hlavou a širokou krepou; ► plstěný či palmový; (13) ~ **huachacano** (Per: Arequipa): venkovský slaměný klobouk s vysokou hlavou a širokou krepou; ► má malé otvory, jimž proudí vzduch; (14) **saludar con** ~ **ajeno** (Mex): nosit cizí oblečení; (AM). • (15) ~ **de pelo**² (Am): široký plstěný klobouk; (MM). • (16) ~ **de agua** (Kub): klobouk do deště; (17) ~ **de gacho** (Am): širák; (18) ~ **de soyate** (Mex): širák z palmového listu; (JD).

sombrerón, m. (1) **el** ~ (Guat): smyšlená bytost ve velkém klobouku, která jezdí na koni a střeží dobytek; (AM).

sombrerudo, -da, adj/subst. (1) [Š: *campesino*] (Hond, Mex): venkovský, venkovan; (2) (Mex): nosící velký klobouk, člověk s velkým klobouk; (RAE).

sombrilla, f. [Š: *paraguas*] (1) (Kost, Kub): deštník; (RAE). • (2) ~ **de pobre** (Kost): rostlina s obrovskými listy; ► vyskytuje se v chladných a horských oblastech, listy jsou tak velké, že můžou zakrýt i člověka; př.: **xxx**; (3) **importar (no importar, valer)** ~ (Mex): být důležitý, záležet, stát za to; př.: **xxx**; (RR). • (4) ¡~! (Mex): ani nápad!; (JD).

sombrío, m. (1) (Mex): stín, místo ve stínu; (MM).

someterse, zvrat. (1) (Kost): míchat se, plést se, vtírat se; (MM).

sometico, -ca, adj. (1) (Kol): vlezlý, vtíravý; (AM).

sometido, -da, adj. (1) (Kost): vlezlý, vtíravý; (AM).

somié, m. (← fr. *sommier*) (1) (Kol, Kub, Chil): drátěná matrace; ■ Var.: *somier, sommier*; (MS).

somier, viz: *somié*; (MS).

sommier, viz: *somié*; (MS).

somo, m. (← lenca) (1) (Hond): viz: *zomo*; (RAE).

somontano, adj. (1) (Arg): podhorský; (2) (Kol): svahový; (JD).

sompancle, viz: *zompantle*; (MS).

sompantle, viz: *zompantle*; (MS).

sompantli, viz: *zompantle*; (MS).

sompopera, f., viz: *zompopera*.

sompopo, m. (1) (Hond, Nik): mravenec; ► viz: *zompopo*; př.: *el agua que caía en los hoyos de los sompopos ...*; (BDE); (2) (Hond): dušené maso; (RAE).

son, m. (1) (Kub): lidová taneční hudba; (RAE). • (2) (Ven): jednotlivé taneční části z choreografie Tumanangue; ► bývají doprovázeny **romancemi** a hudebním nástrojem *maraca*, typické hlavně pro venkovský lid; př.: **xxx**; viz též: *revuelta*; (3) (Portor; Per, Kub, Pan): tanec a hudba afrokubánského původu; ► směsice španělských rytmů arabského původu s rytmy amerických indiánů a afroamerickým poklepáváním; př.: **xxx**; viz též: *sonoro*; (4) (Kub): národní (lidový) tanec a hudba afrického původu se smyslnými pohyby; př.: **xxx**; (5) **aquí está tu ~, Chabela** (Guat): posměšné heslo (slogan); ► umístěno na prapor během slavnostního studentského univerzitního průvodu při oslavě *Viernes de Dolores*; doprovází namalovanou postavu kostlivce, který se drží oběma rukama za rozkrok; př.: **xxx**; (RR). • (6) **saber uno los siete ~es** (Kol: Riohacha): hodně vědět; (AM). • (7) (Mex): mexická lidová taneční hudba; (MM). • (8) **a ~ de camalote** (Arg): klid'ánko; (JD).

sonado, -da, adj. sust. (1) (Arg; Urug): otrávený, utahaný, vyčerpaný; př.: **xxx**; viz též: *sonar*; (RR). • (2) (Mex): vysmrkání; (JD).

sonaja, f. (1) (Mex): chrastítka, chřestítka; př.: ... *una enorme caja pletórica de sonajas, mamelucos, ... chupones ...*; (BDE).

sonajas, adj/subst. (1) (Kost): naivní, hloupý, zpozdilý, jednoduchý; naivka, hlupák; př.: **xxx**; (RR).

sonajear, tr. (1) (Am): oddělat, odpravit, odrovnat, sejmout (zabít); (JD).

sonajera, f. (1) (Chil): chrastítka, chřestítka; (AM). • (2) (Am): rolnička; (JD).

sonar, intr. zvrat. (1) vulg. (Arg, Bol, Urug): zemřít na smrtelnou nemoc nebo jí trpět; př.: *Fulano sonó*; (2) hovor. (Arg, Bol, Chil, Par, Urug): neuspět, selhat; př.: *el negocio sonó*; (3) (Bol, Chil, Urug): trpět následkem nějaké události nebo změny, tyto následky snášet; př.: *los inquilinos estaban bien, pero sonaron cuando se dictó la nueva ley de alquileres*; (4) **hacer ~¹**, hovor. (Chil): tvrdě potrestat; př.: *hizo sonar al niño*; (5) **hacer ~²**, vyhrát v souboji; (6) **~le a alguien¹**, hovor. (Kub, Mex, Salv): zbit, potrestat, týrat; **~le a alguien²** (Mex): porazit v rozepři; (RAE). • (7) tr. (Arg; Kost): propadnout u zkoušky; př.: **xxx**; (8) (Per; Kub): násilně udeřit, zmlátit, bouchnout, vypálit; př.: **xxx**; (RR). • (9) **~le el petate a uno** (Mex): vyhodit na ulici, dát padáka; (AM). • (10) **~se a alguien** (Guat): zabít někoho; (MM). • (11) (Kub): šlohnout; tokat (o zamilovaných); vyrazit od zkoušky; (12) (Mex): obehrát koho; dostat se na kůži komu; (13) **~se** (Guat): odpravit, odrovnat, vyřídít; (JD).

sonati, x. (← it. *sonati*) (1) **ir ~** (LaPla): zkrachovat, být poškozený nebo zruinovaný; (MS).

soncera, f. (1) (Am): pitomost, blbost; (JD).

soncle, m. (← nah.) (1) (Guat, Mex): 400 kusů; ► jednotka míry zemědělských produktů; ■ Var: *sonte; sontle; zonte; zontle*; (MS, DA).

sonco, m. (1) (Arg): játra (zvířecí, hovězí); (AM). • (2) (Arg): zvířecí vnitřnosti; ► zvláště hovězí srdce; (MM).

sonconeto, -ta, adj. (← nah.) (1) venk. (Hond): hloupý, tupý; (RAE).

sonduro, m. (1) (Portor): druh tance; ► znázorňuje střet života a smrti; dupák; (AM).

sondy, m. (1) (Am): zmrzlinový pohár; (JD).

soneo, m. (1) (Portor): v *salse*: improvizace zpěváka, na kterou odpovídá sbor; př.: **xxx**; (RR).

sonero, m. (1) (Portor; Kol): hudebník hrající písně doprovázející tanec afrického původu zvané *sones*; př.: **xxx**; (RR).

songa, m/f. (← angl. *song*) (1) (Mex, US): písnička, hudební skladba; (MS). • adj. (2) (Kol, Mex): hloupý, nesmyslný; chytrý, mazaný; (3) vulg. (Kol): bzučení, zvuk; př.: *el songo del zancudo* (mosquito); (4) f. (Kub, Portor): ironie, posměch, výsměch, jízlivost; (5) (Mex): hrubost, sprostý vtip; (6) **a la ~ - ~** (StřAm, Chil, Ekv): tajně, potají, nenápadně; (AM).

sonchiche, m. (← nah. *tzontli*, „vlasy, paruka, hřívá“ + *chichiltic*, „obarvený, nabarvený“) (1) (Hond): viz: *aura²*; (RAE). • (2) [Š: *aura*] (Hond): kondor krocanovitý (*Cathartes aura*); ► 70 cm velký dravý pták živící se mršinami, s rozpětím křídel až 180 cm, načervenalou lysou hlavou a černým peřím, na vnitřní straně křídel šedostříbrným; (RAE).

sonidista, m/f. (1) (Chil; Kost, Urug, Arg): odborník na zvuky, zvukař; př.: **xxx**; (RR).

sonitonto, -ta, adj. (1) (Portor): slabost, únava (po nemoci); (AM).

sonrisa, f. (1) **con una ~ de enero** (Kub): s úsměvem od ucha k uchu; (JD).

sonsacadora, f. (1) (Kub): koketa; (JD).

sonsacar, tr. (1) (Kub): svádět; (JD).

sonsear, intr. [Š: *tontear*] (1) (Kub): dělat, říkat hlouposti; ■ Syn.: *zoncear* (Kub, Mex, Urug); (RAE). • (2) (Arg, Chil, Urug): flirtovat; (AM).

sonsera, f., viz: *zoncera*.

sonsería, f. (1) (Antil, Guat, JižAm): hloupost, blbost; (MM).

sonso, adj. (1) (Am): hloupý; př.: *no seas sonso*; (BDE); (JD).

sonsonetear, intr. (1) (Kol, Mex): opakovat (pořád dokola); (AM).

sonsoniche, m. (1) (Kub): zvuk, monotónní hlas; (AM). • (2) (Kub): cinkání, ťukání; (3) výsměšný tón; (JD).

sonsorito, m. (1) (Kub): lidový tanec; (AM).

sonte, viz: *soncle*; (MS).

sontle, viz: *soncle*; (MS).

sonto, **-ta** (**zonto**, **-ta**), adj. (← nah. *tzontecomatl*, „useknutá, uříznutá hlava“) (1) (Guat, Hond, Nik): jednouchý (o osobě, zvířeti); (2) osamocený; (RAE). • (3) (Hond, Guat, StřAm): bezuchý; ► člověk nebo zvíře s uřezanými ušima (jedním nebo i oběma); (4) **la zonta de tu abuela** (StřAm): hnusná babka; ► běžně užívaná urážka; (3) **ser uno más caliente que un jarro zonto** (Kost): být hašteřivý, mít bouřlivý temperament; (MS, DA).

sontol, viz: *zontol*; (MS).

sonza, f. (1) (Kub): faleš, přetvářka; (2) (Mex): zlomyslnost, zlá ironie; (MM).

sonzapote, m. (← nah. *tezontzapotl*, „zapote jako kámen“) (1) (Hond): druh stromu čeledi růžovité *Rosaceae*; ► vysoký 30 m; má jednoduché střídavé listy, ochmýřené vonné tmavozelené květy v květenství lata, velké peckovité plody se žlutou dužinou a ochlupenou peckou; vyskytuje se od Mexika po Kolumbii; (RAE).

soñado, **-da**, adj. (1) **estar ~**; **dejar ~ a uno** (Ekv): být v bezvědomí, ztratit vědomí, omdlít; uvést do bezvědomí; (AM, JD).

soñar, intr. (1) **~ a una persona** (Am): snít o kom; (2) **~ una cosa** (Ven): snít o čem; (JD).

sopa, f. (1) **~ negra**, f. (← germ.) (Kost): fazolová polévka; ► polévka z černých fazolí s vejcem a kořením; (RAE). • (2) **~ larga** (Portor): vodová polévka; ► je v ní více vody než surovin; př.: *xxx*; (3) **meter en la ~** (Per): dostat do problémů, do šlamastiky; př.: *xxx*; (RR). • (4) (Mex): větší kus kukuřičné placky, do které se nabírá jídlo; (5) **~ de la virgen** (Ekv): med z vařeného hnědého cukru, vody a kousků chleba a sýra; (AM). • (6) **~ paraguayana** (Par): slaný dort; ► z kukuřičné mouky, mléka, vajec, másla, sýra a cibule; (MM). • (7) **estar falto de ~** (Kub): nemít jiskru, být nanicovatý; (8) **está hecho una ~** (Kub): je jako hromádka neštěstí; (JD).

sopaipilla, f. [Š: *sopaipa*] (1) (sevArg, Bol, Chil): smaženka; (RAE). • (2) (Bol): kobliha; př.: *le distrajo la negra cocinera, trayéndole matecitos dulces con sopaipillas rebozadas en almíbar*; (BDE); (JD).

sopanda, f. (1) (Mex): péra vozu; drátěnka; (JD).

sopapear, intr. (1) (Mex): plácnout sebou; (JD).

sopapiar, tr. (1) (Kol): kopat; (AM).

sopapié, m. (1) (Kol): kopnutí, kopanec; (AM).

sopapo, m. (1) (Kost): silná rána, úder; (RAE). • (2) **de ~** (Guat): náraz, najednou, zčistajasna, náhle; př.: *xxx*; (RR). • (3) (Mex): plácnutí sebou; př.: *darse un sopapo*; (JD).

sopar, tr. (1) (Bol): naložit, nasáknout, namočit; př.: *xxx*; (RR). • intr. (2) (Arg): míchat se, plést se do něčeho; (AM).

sope, m. (1) (Mex): kukuřičná placka; ► plněná, smaží se na horkém oleji; př.: *la venta ambulante de sopas, fruta rebanada, pepitas, cacahuates*; (BDE); (MM).

soppear, intr. zvrat. (1) (Mex): hltat; (2) **no se puede ~ con gorda ni hacer taco con tosatada** (Mex): to nejde; ► úsloví poukazující na odmítnutí, nemožnost či nepatřičnost něčeho; (AM). • (3) (Mex): nabírat jídlo kukuřičnou plackou a jíst ho; (MM). • (4) (Am): promočit, máčet, namáčet (pero apod.); př.: *el perro grande, sopeado de sudor y bochorno ...*; (BDE); (5) **~se** (Arg): plést se do čeho; (JD).

sopero, **-ra**, adj. (1) (Arg): milující polévky; (2) (Kol): pomlouvačný; (MM).

sopete, adj., hovor. [Š: *tonto*] (1) (Hond): hloupý; ■ Syn.: *suato* (Mex); (RAE).

sopetear, tr. (1) (Portor): koketovat, flirtovat; (AM).

sopilote, m. (1) (Mex): kondor havranovitý (*Coragyps atratus*); viz též: *zopilote*; (RAE).

sopimpa, f. (1) (Kub): nářez, zmlácení obuškem; (MM).

soplada, f. (1) (Mex; Ekv): fouknutí nějaké rozprášené kapaliny, nejčastěji pálenky, do obličeje či nemocného místa; ► postup léčitelů (šamanů), kteří se snaží osobu uzdravit či nemocnému nebo raněnému alespoň ulehčit; př.: **xxx**; viz též: *soplado, soplador, soplar*; (RR).

soplado, -da, adj. sust. (1) adj. (Kost): rychlý, svižný; (2) i subst. (Kub): o člověku: zbrklý; (3) i subst., hovor. (Kub): o člověku: velmi chytrý, inteligent; (RAE). • (4) m. (Ekv): fyzická či psychická nemoc, vyvolaná šamanem osobě, která chtěla ublížit někomu jinému; ► tuto nemoc může vyléčit či alespoň zmírnit pouze zákrok jiného šamana či čarodějky; př.: **xxx**; (5) adj.; tvar m. i jako **adv.** (Kost; Kub, Kol): rychlý, naléhavý, tísnivý; rychle; př.: **xxx**; (RR).

soplador, m. (1) (Hond): nápověda v divadle, suflér; ■ Syn.: *soplón* (Kost); (RAE). • (2) (Ven; Ekv): čaroděj (kouzelník); ► schopný léčit pomocí dechu a také vyvolat nemoc či úzkost na dálku; př.: **xxx**; (RR). • pl. (3) (Chil): velikánské uši, plácačky; (JD).

sopladura, f. (1) (Per): otok, vodnatost; (AM).

soplamocos, m. pl. (1) (Mex): rána do nosu; (MM). • (2) (Mex): slovo do pranice; (JD).

soplapitos, m. pl. (1) (Kub): povaleč, vagabund; (AM).

soplar, tr/intr/zvrat. (1) tr. [Š: *apuntar*] (Kost): v divadle: napovídat; (2) tr. (Pan, Per, Portor): smrkat; (3) zvrat. (Kost): pospíchat; (RAE). • (4) tr. (Mex; Ekv): vyfouknout rozprášenou kapalinu, jako např. pálenku, do obličeje nebo poraněného místa nemocného; ► šamani tak léčí nebo se snaží zmírnit fyzickou či psychickou bolest nebo nemoc; př.: **xxx**; (5) tr. (Chil): vrhnout se (skočit) na ženu; př.: **xxx**; (6) tr. (Kol): inhalovat, vdechovat, kouřit; př.: **xxx**; (7) ~se¹, zvrat. tr. (Guat): skolit, zabít, utratit; př.: **xxx**; (8) ~se², zvrat. tr. (Per): zbavit se, vyprostit se, odmítnout; smířit se, snést; př.: **xxx**; (RR). • (9) **figurarse uno que no hay más que ~ y hacer botellas** (StřAm, Kol, Portor): představovat si něco jako Hurvínek válku; (AM). • (10) (Am): vrazit ránu komu; (11) (Kub): pádit; (12) **está que ~la** (Kub): je to úplný cvok; (13) **está ~ando el mono** (Kub): je strašná zima; (14) **no es ~ y hacer limetas** (Chil): to není jen tak; (JD).

soplas, adj. [Š: *soplón*] (1) (Kost): donašečský, udavačský; (RAE).

soplatubo, m. (1) (Kub): hloupý fouňa; sklář; (JD).

soplazón, f. [Š: *meteorismo*] (1) (Salv): střevní plynatost; (RAE).

sopleque, m. (1) (Arg): náfuka; (JD).

soplete, m. (1) (Arg, Chil): třídní donašeč, žalobníček; (AM). • (2) (Am): nápověda (ve škole); (JD).

soplillo, m. (1) (Chil): nezralá pšenice; ► jí se pražená; (2) (Kub): druh mravence; (3) [Š: *abey*] (Kub): *lysiloma latisiliquum*; ► asi 20 m vysoký strom s oválnými střídavými listy, jeho dřevo se využívá v truhlářství; (RAE).

soplo, m. [Š: *chisme*] (1) (Ekv): klep, pomluva; (RAE).

soplón, -ona, m/f. adj. [Š: *apuntador*] (1) (Kost): suflér, suflérka; ► nápověda v divadle; ■ Syn.: *soplador* (Hond); (RAE). • (2) (Mex): četník; (3) (Per): příslušník tajné policie; (AM). • (4) (Mex): klepařský; (JD).

soplonaje, m. (1) (Chil): udavači; (2) (Chil): udavačství; (RAE).

sopón, -na, m. adj. (1) (Ven): dotěrný, vtíravý; (AM). • (2) (Kub): hustá polévka; (JD).

sopotocientos, -as, num. pl. (1) (Ven): milióny; př.: ... *con sopotocientos premios* ...; (BDE).

sopresata, f. (← it. *sopressata*) (1) (LaPla): klobása; (MS).

soquear, intr. (1) (Kol): vyrašit (výhonky tabáku); (MS). • tr. (2) (Par): bít, bouchnout, udeřit; (MM).

sóquet, m. (← angl. *socket*) (1) (Chil): objímka žárovky; (2) (Kol, Kub, Mex, Ven): zásuvka (ve zdi); (MS).

soquete, m. (← fr. *socquette*) (1) (Arg, Bol, Chil, Par, Urug): ponožky; (2) [Š: *portalámpara*] (Chil, Guat): objímka žárovky; ■ Syn.: *sócate* (Ven); (RAE). • (3) (Arg, Chil, Urug, Mex): krátká ponožka; ■ Var.: *socquettes*; (MS). • (4) (Kub): moula, trdlo; (JD).

soquete, viz: *sóquet*; (MS).

sóquete, viz: *sóquet*; (MS).

soquetear, tr. (1) (Kol, Portor): trápit, rmoutit se, soužit se; (AM).

soquital, viz: *zoquital*; (MS).

soquite, viz: *zoquite*; (MS).

sora, f., arch. (← aim.) (1) (**xxx**): naklíčená kukuřice určená k výrobě kukuřičné pálenky *chicha*; (RAE). • (2) (Per): alkoholický nápoj čiča s vysokým procentem alkoholu; (MM).

sorbete, m., lid. (← it. *sorbetto*) (1) **valer** ~ (Mex, Salv): být bezvýznamný, irelevantní; nestát za to, nestát za nic; př.: **xxx**; (RAE, RR). • (2) (Mex): cylindr; (3) (Portor, Urug): brčko; (AM).

sorbeto, m. (1) (Portor): brčko, slámka na pití; (RAE).

sorbitorio, m. (1) (Hond): lék ve formě prášku, který se vdechuje; (MM).

sordo, -da, adj. (1) (Mex): o zvířeti: neposlušné, nevychované; (AM).

soreco, -ca, adj. (1) (Mex: Jalisco): hloupý; nahluchlý; (AM).

soreque, adj. (1) (Mex): hluchý, neslyšící; (AM).

sorguicultor, -ra, m/f. (1) (Kol): pěstitel čiroku, obchodník s čirokem; (RAE).

sornaguear, tr. (1) (Kost): zatřást, zatřepat; ■ Syn.: *sornijear* (Salv); (RAE).

sornijear, tr. (1) (Salv): zacloumat, zatřást; ■ Syn.: *sornaguear* (Kost); (RAE).

soroco, -ca, adj. (1) (Portor): zohavený, zmrzačený, bezruký; (AM).

sorococo, m. (1) (Hond): kulíšek brazilský (*Glaucidium brasilianum*); ► pták z řádu sov (*Strigiformes*) načervenalé hnědé až šedavé barvy, částečně aktivní i přes den; (RAE).

sorocontí, m. (1) (Hond): strom (*Cassia alata*); ► 2 až 4 metry vysoký tropický strom z čeledi bobovitých (*Fabaceae*) se složenými z rubu ochlupenými listy a dlouhým květenstvím s pěti oranžovými kališními a pěti žlutými okvětními lístky a plody v luscích, jeho drcený kořen se po uvaření používá v tradiční medicíně; ■ Syn.: *barajo* (Hond, Salv); (RAE).

sorocuá, f. (← guar.) (1) (Arg, Ven): pták (*Trogon collaris exoptatus*); ■ Var: *surucuá*; (MS, NET).

sorocharse, zvrát. (1) (Arg, Bol, Chil, Ekv, Per): dostat nebo trpět vysokohorskou nemocí; (2) (Chil): uvést do rozpaků; (MS). • (3) (Chil): zrudnout, červenat se; (AM).

soroche, m. (← keč.) (1) (JižAm): výšková nemoc; (2) (Bol, Chil): galenit, leštěnec olověný; (RAE). • (3) (Chil): červeň; (4) (Chil): **ostudný**; ■ Var: *sorocho*; (MS). • (5) (Chil): červenání; (JD).

sorocho, viz: *soroche*; (MS). • adj. (2) (Ven): nazelenalý nezralý plod; (3) (Kol): nedopečený, polodušený; nezralý; (AM).

sorojchi, m. [Š: *mal de montaña*] (1) (Bol): horská nemoc; ■ Syn.: *soroche* (Am); (RAE).

soroño, adj. (1) **tiempo** ~ (Kub): dusné počasí; (AM).

soropete, adj., hovor., venkov. [Š: *ebrio*] (1) (Hond): opilý; (RAE).

sorosí, m. (← ind.) (1) (Hond): druh popínavé rostliny tropické Ameriky čeledi tykkovité *Cucurbitaceae*; ► se žlutými květy a jedlým, masitým, žlutým bobulovitým plodem s červenými semínky; v tradiční medicíně se odvar z listu nebo náplast z listu používá k různým účelům; (RAE).

sorprender, tr. (1) (Per): podvádět; zneužívat něčí dobrou vůli; (RAE).

sorpresivo, -va, adj. (1) (Am): nečekaný, překvapivý; př.: *dícese de lo que se hace o viene por sorpresa: ataque sorpresivo; el Vicario Apostólico salió sorpresivamente de la isla ...*; (BDE); (RAE).

sorquín, m. (1) (Bol): pohlavek, rána, úder; (AM).

sorrajár, tr. (1) (Mex): bit, zranit, poranit; (AM).

sorrarsear, tr. (1) (Mex): péct, grilovat; ► především maso a jen z poloviny; (AM).

sorrongar, intr. (1) (Kol): remcat, brblat; (AM).

sorrongo, -ga, adj. (1) (Kol): o člověku: remcavý; (AM).

sorrostrigar, tr. (1) (Kol): trápit, obtěžovat; (AM).

sortario, -ria, adj., hovor. [Š: *afortunado*] (1) (Ven): mající štěstí; (RAE).

sortear, intr. (1) (Am): bojovat, utkat se s kým; (JD).

sortero, m. adj. (1) (Mex): mající kliku, štístko; (JD).

sorullo, m. (1) (Kub): buňka plástu kam včely ukládají med; (2) (Kub): špatně balený tabák nízké kvality; (RAE). • (3) (Portor): smažené či pečené kukuřičné těsto; (4) dlouhá válcovitá kukuřičná placka; (AM).

sorumbo, -ba, adj. (1) (Mex: Jalisco): ohromený, zmatený, zblbý; (AM).

sosco, m. (1) (Kol): kus, kousek; (AM).

sosegate, m. (1) m., hovor. (Arg, Bol, Par, Urug): slovní nebo skutková důtka; př.: *dar un sosegate; pegar el sosegate*; (2) citosl. (Nik): citoslovce pro zklidnění; (RAE).

so so, adv. (1) (Kub): tak tak, nevalně; (JD).

soso, -sa, adj. (1) **quedarse** ~ (Portor): zrudnout, zčervenat, zastydět se; (AM).

sosquil, m. (← may.) (1) (Mex): vlákno z listu agáve; (2) (Mex): agáve (*Agave fourcroydes*; *Agave leotona*; *Agave sisalana*); (MS, DA).

sosquilar, intr. (1) (Mex): *sosquilear*; (MS).

sosquileada, f. (1) (Mex): výprask; (MS).

sosquilear, tr. (1) (Mex): zbičovat lanem z lýka; zbičovat obecně; (MS).

sosquín, m. (1) (Kub): roh (domu apod.) v tupém úhlu; (AM). • (2) (Kub): zákeřný úder, rána pod pás; (MM).

sosquinar, tr. (1) (Kub): sestrojít tupý úhel; (2) dát ránu pod pás, zradit; (AM).

sosta, adj. (1) (Arg): o člověku: šestiprstý; (AM).

sostenedor, m. (1) (Ven): pastevec (čeledín) dohlížející na stádo; př.: *xxx*; (RR). • (2) (Kub): podprsenka; (JD).

sostrao, m. (1) **hasta el ~** (Kol: Riohacha): maximálně; (AM).

sota voche, viz: *sotto-voce*; (MS).

sota, adj/subst. (1) m/f. (Arg, Urug): (osoba) předstírající nevědomost; (RAE). • (2) (**estar, ir**) **vestido, -da como una ~ de baraje** (Ven; Kol): (být) velmi slušně oblečen, noblesně oblečen; př.: *xxx*; (RR). • (3) (Chil): dílovedoucí, dozorce; (JD).

sotabanco, m. (1) (Arg): kumbál, kamrlík; (MM).

sotacura, m. [Š: *coadjutor*] (1) (Am): koadjutor, pomocný biskup; (RAE). • (2) (Arg, Kol, Chil): zástupce faráře; (AM). • (3) (Am): kaplan; (JD).

sotanudo, m., hanl. (1) (Guat; Mex, Hond, Ekv): kněžour; ► hanlivé označení pro katolického kněze či duchovního; př.: *interrumpió su discurso el sotanudo ...*; (BDE); (RR). • adj. (2) (Am): flandácký; (JD).

sotaventeado, -da, adj. (1) (Mex): popletený, zmatený; (RAE).

sote, citosl., hovor. (1) (Per): jedeš?; ► citoslovce, které se užívá k odehnání psa; př.: *xxx*; (RR).

sote, m. [Š: *nigua*] (1) (Kol): blecha písečná (*Tunga penetrans*); ► hmyz z řádu blech (*Aphaniptera*) původem z Ameriky, rozšířený i v Africe, podobný bleše, ale menší a s delším sosákem, oplodněné samičky pronikají pod kůži zvířat a lidí, kam naklade vajíčka, což způsobuje svědění a těžké vředy; (RAE).

soto, m. (1) (Ekv): uzel na niti či provazu; (2) výstupek na kůži; (AM).

soto voche, viz: *sotto-voce*; (MS).

soto voche, viz: *sotto-voce*; (MS).

sotol, m. (← nah. *zotolin*, „palma“) (1) (Mex) (1) druh rostliny čeledi liliovitě *Liliaceae*; ► vyrábí se z ní alkoholický nápoj; (2) likér, který se vyrábí z této rostliny, potažmo z cukrové třtiny nebo z kukuřice; (RAE). • (3) ~(**e**), m. (← nah.) (Mex): trávovník (*Dasyllirion*); ► dorůstá do výšky až 1,8 m; má krátké výhonky, hodně dlouhých, úzkých, trnitých listů tvořící růžičky; květenství lata je tvořeno malými květy; kmen se využívá ve stavebnictví nebo jako palivo; (4) (Mex): alkoholický nápoj; ► vyrobený z této rostliny; ■ Var: *xotol; zotol; zotole*; (MS, DA). • (5) (Mex): palmová kořalka; (JD).

sotole, m., viz: *sotol*; (AM).

sotolín, m. (1) (Mex): sloní noha (*Beaucarnea gracilis*); ► rostlina vysoká 8 - 10 m; kmen naspodu zesílený do tvaru velké cibule připomíná sloní nohu; část stonku slouží jako zásobník vody; (MS, NET).

sotolito, m. (1) (Mex): agáve; (MS).

sotorrey, m. (1) (Hond): střízlík zahradní (*Troglodytes aedon*); ► malý pták z řádu pěvců, kávové barvy, bělavý na hrdle a břicho a s černými pruhy na křídlech a ocasu; ■ Syn.: *shaurire* (Hond); (RAE).

sotreta, adj., i subst., hovor., venk. [Š: *resabiado*] (1) (Arg, Urug): o zvířeti: nevyčvičitelý; (2) (Arg, Urug): o člověku: mravně zkažený; (RAE). • (3) (Arg, Urug): o koni: neúčinný, nepotřebný; ► z důvodu stáří nebo nevyčvičitelnosti; (4) o člověku: líný, vychytralý, prohnaný, zrádný; (MM). • (5) (Arg, Bol): stará herka, mrcha; (6) potvora; (JD).

stronismo, m. (1) (Par): diktatura Alfreda Stroessnera; př.: *... la cultura autoritaria que nos dejó el stronismo*; (BDE).

stronista, adj. sust. (1) (Par): přívrženec (přívrženecký) diktatury Alfreda Stroessnera; př.: *el 5° aniversario del fin de la dictadura stronista ...*; (BDE).

sotto-voce, adv. (← it. *sottovoce*) (1) (Arg, Chil, Per, Urug, Kub): tajně; (2) (Kol, Mex, Par, Per): tajně; potichu; (3) (Pan): potají; (4) **a soto voce** (Kol): tichým hlasem; (5) **in sottovoce** (Kol, LaPla): tichým hlasem; ■ Var.: *sota voche, soto voce, soto voche*; (MS).

sotupio, m. (1) (Mex): hromada, spousta; (AM).

soturno, -na, adj. (1) (Ven): samotářský, zamlklý, melancholický; (MM).

sotuto, m. (1) (Bol): blecha písečná, zemská veš; (MM, JD).

soufflé, m. (← fr.) (1) (Am, Kol): suflé; (2) (Arg): parfémová voda na obličej s rozprašovačem; ■ Var.: *sufflé*; (MS).

sound-track, m. (← angl.) (1) (Kol): zvukový doprovod v kině nebo v televizi; (MS).

souvenir, viz: *suvenir*; (MS).

soy; (1) **~sola** (**~sola, soisola**) (Ven): zpěvný pták z čeledi *Crypturellus*; ► zpívající smutně, ponuře; př.: *xxx*; (RR).

soyacal, m. (1) (Guat): druh vesnického pláště proti dešti; ► z palmových listů; ■ Var: *suyacal*; (AM).

soyal[e], viz: *soyate*; (MS).

soyanza, f. (1) (Ekv): pozornost, poctění, gratulace; (AM).

soyate, m. (← nah.) (1) (StřAm, Mex): palma sladká (*Brahea dulcis*); ► vysoká až 12 m; kmen ne moc silný s málo znatelnými články; listy tvoří vějíře (používané jako střešní materiál); hroznovité květenství; květy mají krémovou nebo žlutou barvu a plodem je peckovice; (2) (Mex): různé textilní rostliny; (3) (Kub, Mex): list palmy, obyčejný textilní materiál získávaný z palem; (4) (Kub, Mex): kůže; (5) (Mex): klobouk; (6) **arrancarle a uno el sollate** (Kub): mluvit o někom špatně; ■ Var: *sollate; soyal[e]; suyate; zoyal[e]; zoyate; zuyate*; (MS, DA).

sparring, m. (← angl.) (1) (Chil): v boxu, trenér boxera; (2) **~ partner**, partner k zápasu, protihráč; (MS).

speaker, m. (← angl.) (1) (Am): hlasatel; (MS).

special delivery (← angl.) (1) (Portor): spěšná zásilka; (MS).

speed-way viz: *speedway*; (MS).

speedway, m. (← angl.) (Am) (1): cyklistický nebo motocyklový závod; (2) dráha k těmto účelům; (MS).

speech, m. (← angl.) (1) (Am): přednáška, proslov; (MM).

spin, m. (← angl.) (1) (Chil): faleš, v tenise; (2) **top~** (Chil): rychlý točivý pohyb míčku; (MS).

spiritual, m. (← angl. *spiritual*) (1) (Am): píseň, obyčejně s náboženským námětem; zpívají ji černoši v USA; (2) **negro ~**, viz: *spiritual*; (MS).

split, m. (← angl.) (1) **banana ~** (Am): dezert se zmrzlinou, sirupem a banánem; (MS).

sport, m., málo použ. (← angl.) [Š: *deporte*] (1) (Am): sport; (RAE). ● (2) (Kol): koníček, hobby; (3) (Chil): dividenda, která se vyplácí vítězným sázkařům na koně; (4) (Mex): typ oblékání; (5) **saco ~**, sportovní sako; (6) **traje ~**, sportovní oděv; (7) **vestido ~**, sportovní oblek; (8) **casas de ~** (LaPla): herny; (9) **estar uno espor** (Dom): být dobře oblečen; (MS). ● (10) (Arg): vítězství v koňských dostizích; př.: *xxx*; (RR).

sportivo, -va, adj. (1) (Chil): sportovní; (MS).

sportman, viz: *sportsman*; (MS).

sportmanship, m. (← angl. *sportsmanship*) (1) (Chil): smysl pro správnost ve sportu, poctivá hra; (MS).

sportsman, m. (← angl.) (Am): (1) sportovec; (2) horlivec pro sport; (3) člověk, který se obléká sportovně; (MS).

sportswoman, f. (← angl. *sportswoman*) (1) (Kub): sportovkyně; (MS).

spray, viz: *spray-net*; (MS).

spray-net, m. (← angl. *spray-net*) (1) (Am): pomáda, fixační roztok; (2) (Mex): rozprašovač, postřikovač; (MS).

sprey, viz: *spray-net*; (MS).

sprit, viz: *esprí*; (MS).

spusa, viz: *puzza*; (MS).

spuzza, viz: *puzza*; (MS).

stadium, m. (← angl.) (1) (Am): stadion; (MM).

staff, m. (← angl.) (1) (Kol, Kub): tým, vedení, generální štáb, hlavní velitelství; (MS).

stand, m. (← angl.) (Am): (1) místnost obývaná obchodní firmou v budově určené k těmto účelům; (2) výstavní stánek; (3) stupně na stadionu; (4) (Chil): vozovna, stanoviště; (MS).

standard, adj. (← angl.) (1) (Am): normální, běžný, obvyklý; př.: *tipo standard, modelo standard*; (2) m. (Am): životní úroveň; (3) model, vzor; (MM).

standardización, f. (1) (Am): sjednocení; (MM).

standardizar, tr. (← angl. *to standardize*) (1) (Am): sjednotit, unifikovat; (MM).

standarizar, tr., viz: *standardizar*; (MM).

stand-by, m. (← angl.) (1) (Am): lodní vysílačka; ► kormidelník jí předává příkazy mechanikům; (MM).

starter, m. (1) (Am): rozhodčí koňských dostihů; (2) zařízení, které zajišťuje souběžný výběh koní na koňských dostizích; (MM).

station wagon, m. (← angl. *station-wagon*) (1) (Chil, Portor): malé nákladní auto; (MS).

status, m. (1) (Am): společenské postavení; (JD).

stayer, m. (← angl. *stayer*) (1) (Chil): běžec na dlouhé vzdálenosti; (MS).

steeple, viz: *steeplechase*; (MS).

steeplechase, m. (← angl.) (1) (Am): v dostizích, překážková dráha; (MS).

stencil, m. (← angl.) (1) (Am): tisk, malba přes šablonu; (MM).

stewardess, f. (← angl.) (Kub, Mex, Portor): letuška, stevardka; (MS).

stock, m. (← angl. *stock*) (1) (Am): sortiment zboží, kterým obchodní firma disponuje k prodeji; (2) (Arg): kapitál, fondy; (3) (Arg): majetek; (4) (Arg): množství (o zboží); (5) (Arg): zásoba; (6) (Arg): zásobování; (7) (Arg): rod, rodina, druh, vztahující se ke zvířatům; (8) (Chil): uskladněné zboží, zásoba; (MS).

stop, m. (← angl. *stop*) (1) (Am): v boxu, výkřik rozhodčího pro zastavení zápasu; (2) (Am): stop! ► rozkazovací výraz, který ohlašuje nutnost okamžitého ukončení činnosti; (3) (Am): slovo, které se píše v telegramech tam, kde text naznačuje tečku; (4) (Chil): ve fotbale, zastavení míče nohou; (5) (Mex): brzdové světlo; (6) (Mex): parkovací světlo; (MS).

storia, f. (← it.) (1) **la sólita** ~ (LaPla): stále ta stejná historka; (MS).

straique, viz: *strike-out*; (MS).

strapless, m. (← angl.) (1) (Kol, Kub, Mex): podprsenka bez ramínek; (MS).

stretch, adj/subst. (← angl.) (Chil): (1) natahovací; to, co se může natáhnout; (2) intimní část ženského oděvu; (MS).

strike, viz: *strike-out*; (MS).

strike-out, m. (← angl. *strike-out*) (1) (Kol, Chil, Mex): v baseballu: nahození míčku nahazovačem třikrát po sobě bez toho, že by ho odpalovač udeřil; (MS).

strikeout, viz: *strike-out*; (MS).

striptisera, f. (1) (Chil): žena, která provádí striptýz; (MS).

stroke, m. (← angl.) (Chil): (1) rána; (2) veslař, který udává tempo ostatním; (MS).

strokear, (1) (Chil): vést plavidlo udáváním tempa ostatním; (MS).

stud book, m. (← angl. *stud-book*) (1) (Kub, Chil): rejstřík rodokmene čistokrevných koní; (MS).

stud, m. (← angl.) (Am): (1) zařízení pro chov závodních koní; (2) skupina koní chovaných pro jedno z těchto zařízení; (3) stáj pro závodní koně; (MS).

stufante, viz: *estufante*; (MS).

stufar, viz: *estufar*; (MS).

;**suábana!**, citosl. (1) (Kub): hrome!; (JD).

suampo, m. (← angl. *swamp*) (1) (StřAm, Mex): bažina; (MS).

suaré, viz: *soaré*; (MS).

suato, -ta, adj. [Š: *tonito*] (1) (Mex): hloupý, mentálně zaostalý; ■ Syn.: *sopete* (Hond); (RAE).

suave, adj., i adv. [Š: *magnífico*] (1) (Mex): skvělý, úžasný; (RAE). ● (2) (Chil, Mex): obrovský, mimořádný; př.: *le dio una paliza suave*; (3) (Mex): o ženě: nadržaná, vzrušená; př.: *la cobija y la mujer, suavecitas han de ser*; (4) **caer uno de** ~ (StřAm): nechat se podvést (oklamat, ošidit); (AM). ● (5) (Mex): o ženě: rajcovný; o lihovině: slaboučkový; (6) **está** ~ (Mex): to je vono; (JD).

suavena, adj., i adv., slavn. [Š: *magnífico*] (1) (Mex): úžasný, velkolepý; (RAE).

suavetón; (1) **al** ~, hovor. [Š: *suavemente*] (Hond): jemně, hebc; (RAE).

suaza, m. (1) (Kol): klobouk vyrobený ve městě Suaza; (AM).

suba, f. (1) (Arg, Par, Urug): nárůst, zvýšení cen, zdražení; př.: ... *el chairman (jefe máximo) de la reserva Federal ... anunció una suba del 3% ...*; (BDE); (2) (Kol): tah ryb proti proudu řek (s cílem naklást jikry); (RAE). • (3) **estar en ~** (Arg): stoupat (o cenách); (JD).

subanik, m. (1) (Guat): regionální pokrm; ► maso v chilli omáčce; (AM).

subconsciente, m. (← angl. *subconscious*) (1) (Am): podvědomí; (MM).

sube, m. (1) (Am): zvednutí, zvedání, vytahování nahoru; (2) výprask; (3) **le dio un ~** (Am): zvedl ho; napráskal mu; (4) **el ~ y baja** (Am): jezdění nahoru a dolů; (JD).

subibaja, m. (1) (Kub): bílá káva s chlebem; (JD).

subido, adj. (1) (Kub): našťvaný; př.: *está subido*; (JD).

subienda, f. (1) (Kol): období výtěru kdy ryby migrují na tření; ► viz též: *suba*; (RAE). • (2) (Kol): hejno ryb; (AM).

subilón, -na, adj. (1) (Per): o alkoholickém nápoji: lehce opíjející, stoupající do hlavy; (AM, JD).

subir, tr. (1) (Mex): milovat se se ženou, souložit; př.: *xxx*; (2) **~sele a uno** (Kol): polekat se, dostat strach, vylekat se; př.: *xxx*; (RR). • (3) **~ió por escaleras y bajó por ascensor** (Kub): jak rychle šel nahoru, tak rychle spadl dolů; (4) **~ la prima** (Arg): otvírat si pusy; (5) **~ al guindo** (Chil): zrudnout jak vlčí mák; (6) **se le ~ió el indio** (Am): našťval/rozzuřil se jako divoké prase; (JD).

submarino, m. (1) (Urug): druh mučení topením ve vodě; př.: *xxx*; (RR). (2) (Arg): horké mlého s čokoládou; (BDE).

subrogancia, f. (1) (Arg, Chil): nahrazení, náhrada, zástup za koho; (BDE).

subrogante, m/f. (1) (Chil): náhradník, zastupující; př.: *el vicealmirante Rigoberto Cruz Johnson asumió la Jefatura del Estado Mayor de la Defensa Nacional ... hizo entrega del mando el general de brigada aérea Jorge Massa Armijo, quien actuaba como subrogante en el alto cargo*; (BDE).

subsidio, m. (1) (Nik): nemocenská; (RAE). • (2) (Kol, Ekv): neklid, úzkost, trápení; (AM).

subsistencia, f. (1) (Ekv): nepřítomnost; (JD).

subsistir, intr. (1) (Per): žít na hromádce, žít v konkubinátu; ► nesezdané soužití; (AM, JD).

subsuelo, m. (1) (Am): suterén, sklepní byt; (JD).

subte, m. [Š: *metropolitano*] (1) (Arg): metro; (RAE).

subterráneo, m. (1) [Š: *metropolitano*] (Arg): metro; podzemní dráha; (RAE).

subuco, viz: *osobuco*; (MS).

subusina, f. (1) (Mex): vedlejší elektrárna; (JD).

subway, m. (← angl.) (1) (Kol, Kub, Mex, Portor): podzemka, metro; (MS).

sucedido, -da, adj. (1) (Chil): o člověku: smolný, nešťastný; (2) ušpiněný, špinavý; (AM).

sucia, f. (1) **la ~ (la Sucia)** (Salv; Hond): mýtická postava střední Ameriky; ► má v různých oblastech různá jména; jde o krásnou ženu, která vychází v noci do ulic a trestá muže flamendry tak, že si na ně počká na okraji osamělých ulic, a když ji chtějí svést, promění se v hrůznou bytost; př.: *xxx*; (RR).

sucinto, adj. (1) (Mex): strašně rozvláčný; (JD).

sucio, m. (1) (Portor; Ven, Kol): špinavá stopa; př.: *xxx*; (RR). • (2) (Kol): špína; (3) (Ven): čert, rohatý; (4) **andar ~** (Arg): být na kordy s kým; (5) **jugar ~ a una persona** (Arg): udělat někomu ošklivý kousek; (JD).

suco, -ca, adj. m. (Ekv): světlý, plavý; př.: *xxx*; (RR). • (2) (Per): oranžový, naoranžovělý, ryšavý; (3) (Bol, Ven): bahnitý terén; (AM). • (4) (Bol, Ven): rozbahněný, blátivý; (5) (Kol): chromý; př.: *suco de un brazo*; (6) (Ekv): blondýn; (JD).

sucres, m. (1) (Ekv): ekvádorská měna; př.: *y la misa fue de a cien sucres, con banda de pueblo...*; (BDE); (2) **medio ~** (Ekv): mince; ► poloviční hodnoty jednodu *sucres*; (AM).

sucretización, f. (1) (Ekv): financování ekvádorského národního dluhu; (BDE).

sucuchazo, m. vulg. (1) (Portor): facka, políček; (AM).

sucuchar, intr. (1) (Bol): skrývat, schovat; (AM).

sucucho, m. (1) (Am): kamrlík, zákoutí; ■ Var.: *socucho* (Am); př.: ... *en el décimo piso del ministerio, en un sucucho, sin computadora siquiera*; (BDE); (RAE).

sucumbé, m. (1) (Bol): vaječný koňak; (AM).

sucumuco, adv. (1) **a lo ~** (Am): poťouchle, potměšile; (JD).

sucunán, m. (1) (Hond): strom (*Vernonia deppeana*); ► 6 m vysoký strom rostoucí od Mexika až po Kostariku, s podlouhlými střídavými listy, bílými nebo narůžovělými květy a žlutým plodem; jeho listy jsou využívány jako organické hnojivo a v tradiční medicíně; ■ Syn.: *suquinay* (Guat, Hond), *sucunango* (Hond); (RAE).

sucunango, m. (1) (Hond): strom, viz: *sucunán*; (RAE).

sucusumucu, (1) a lo ~¹ [Š: *a la chita callando*] (Kol, Portor): potají; (RAE). • (2) (← afr.) a lo ~² (Kub, Kol, Portor): bez povyku a skandálu; (3) a lo ~³ (Kub, Portor): přestíráním hlupáka; děláním ze sebe vola; (MS).

sud, m., málo použ. [Š: *sur*] (1) (Am): jih; (RAE).

sudada, f. (1) (Am): pocení; (JD).

sudadera, f. (1) (Kol): lehké sportovní oblečení; ► široké a pohodlné kalhoty s bundou či svetrem; př.: *xxx*; (RR).

sudado, m. (1) (Per): vařený či dušený pokrm z ryb nebo mořských plodů; př.: *–¿cómo inició el día? –muy bien, en el desayuno un sudado de mariscos ...*; (BDE).

sudador, m. (1) (Dom): šátek na utření potu; dečka, kterou se podkládá jezdecká postroj; (AM).

sudar, tr. (1) (Salv; Kost): péct maso ve vlastní šťávě, s tukem či bez; př.: *xxx*; (RR). • (2) ~ a un **recién nacido** (Dom): po porodu: zahřívát dítě přidržáním na hrudi; (AM). • (3) ~ el **alma** (Chil): potit se jako vůl; (4) ~ la **calentura** (Mex): odnést; zaplatit to za druhé; (5) ~ **petróleo** (Kol): topit se v potu; (6) **lo tengo ~ado** (Mex): mám to ve frcu; (7) ~ la **tina** (Mex): mít hlavu v pejru; (8) ~ **tinta (de calamares)** (Mex): být v (pořádné) bryndě; (JD).

sudario, m. (1) (Kub): svetr ke krku; (JD).

sudestada, f. (1) (Arg, Urug): lokální vítr; ► silný jihovýchodní vítr v okolí Río de la Plata, obvykle doprovázený lijáky; (RAE). • (2) (Arg, Urug): stoupání hladiny řeky La Plata v Buenos Aires; ► důsledek prudkých dešťů a silného jihovýchodního větru; př.: *xxx*; (RR). ■ Var: *suestazo*; (JD).

sudón, -na, adj. (1) (Kol, Kub, Chil, Guat, Mex): zpocení, hodně se potící, upocení; (AM).

sudor, m., hovor. [Š: *sudorífico*] (1) (Kol): diaforetikum, potopudný lék; (RAE). • (2) ~ de **roca** (Portor): druh guána; ► tvoří se v jeskyních na portorickém ostrově Mona; (AM). • (3) ~ de **ala** (Chil): smrad potu; (JD).

sueida, f. (1) (Hond): zabránění býkovi v pohybu svázáním jeho přední nohy a rohu; (MM).

suela, f. (1) **ponerse los de** ~ (Am): prásknout do bot; zatřepat bačkorama; (JD).

suelada, f. (1) (Kol): bouchnutí, žuchnutí, neúspěch; (AM).

suelazo, m. (1) (Chil): rána, úder o podlahu; (2) (Chil): neočekávané fiasko, neúspěch; (RAE).

sueldaconsuelda, f. (1) (Am): obecné pojmenování bylin používaných v domácím lékařství na hojení ran; (MM).

sueldo, m. (1) (Kol): druh stromu čeledi morušovníkovité; ► má robustní kmen, husté větvení, velké střídavé listy, šřavnaté plody a silné bíložluté dřevo; (MM).

suelear, tr. (1) (Arg): hodit, shodit, mrštit, vyhodit; (AM).

sueleria, f. (1) (Mex): krátek s podešvemi; (JD).

suelo, m. (1) **está contra el** ~ (Kub): je celý skleslý; jako by šel na funus; (JD).

suelta, f. (1) (Kol): poutko, pouto, provaz; př.: *xxx*; (RR).

suiltista, m/f. (1) (Am): novinář publikující krátké zprávy; (MM).

suelto, -ta, adj/subst. (1) m. (Kost): národní (lidový) tanec; ► nedochází v něm ke kontaktu tanečnicků; př.: *xxx*; (2) m. (Ekv): dupák; národní (lidový) tanec s podupováním; ► tanečník se v něm snaží o to, aby jeho taneční partner nestoupl na jeho šátek; během tohoto tanečního souboje se zpívají různé sloky písní ve španělštině a v jazyce kečua; př.: *xxx*; (3) ~s, m. pl. (Ekv): drobné, měďáky, peníze; př.: *xxx*; (4) ~, **ta de cuerpo** (Arg; Urug): uvolněně, nenuceně, bez skrupulí; př.: *xxx*; (5) **el diablo ~**, viz: *diablo*; (RR). • (6) (Mex): o stěně: neomítnutý; (JD).

sueñera, f. vulg. (1) (Kol, Portor, Urug): spánek, velká ospalost; (AM).

sueño, m. (1) **hace** ~ (Chil): chce se mi spát; (2) **se le va el** ~ (Mex): nemůže usnout; (JD).

suero, m. (1) (Kub): voda s cukrem; (JD).

suerte, f. (1) [Š: *carne*] (Arg, Bol, Urug): **hlezení kost**; (2) (Per): slosovací výherní los; (RAE). • (3) (Arg, Urug): jednotka rozlohy; ► tři čtvrtiny míle; pro měření půdy určené dobytku; (AM). • (4) **¡qué ~ chaparra!** (Mex): to je smůla!, pech!; (5) **tener la ~ virada** (Kub): mít pech; (JD).

suertero, -ra, adj/subst. (1) adj. (Am): šťastný; (2) m/f. (Per): prodejce slosovacích výherních losů; (RAE). • (3) (Am): mající kliku, klikařský; (4) (Am): klikař; (JD).

suertudo, -a, adj., lid. (1) (Ekv; Mex, Kost, Ven, Per, Par, Urug, Chil, Arg aj.): šťastný, spokojený, blažený; př.: xxx; (RR).

suestada, f., viz: *sudestada*; (AM).

sueste, m. (1) **pegar un ~** (StřAm): utéct; (AM).

sueta, f. (1) (Kost): svetr; př.: xxx; (RR).

suéter, m. (← angl. *sweater*) (1) lid. (Mex, Guat): tchán (patrně záměna za *suegro*); (2) (Nik, Pan): tričko; ► prádlo pod košili nebo sportovní, s krátkými nebo dlouhými rukávy; (DA). • (3) (Am): svetr, mikina; (MM). • (4) (Mex): propinací svetr, svetr na zapínání; př.: ... *un suéter abierto con cierre de color verde ...*; (BDE).

suflé, viz: *soufflé*; (MS).

sufragar, intr. (1) (Am): volit; (RAE).

sufridor, m. (1) (Ven; Kol): látka (hadr) na otírání koní či jiných zvířat; př.: xxx; (RR). • (2) (Kol, Ven): šátek na utření potu; (MM).

sufrir, tr. (1) (Mex): ulevit si; (JD).

suche, adj/subst. (← keč.) (1) adj. (Ven): trpký, kyselý; tvrdý; nedozrálý; (2) m., arch. (Arg): vrídek, pupínek na tváři (i po holení apod.); (3) m., hanl. (Chil, Nik): zaměstnanec poslední kategorie, podřízený; (4) m. (Chil): darebák; ■ Var: *sucho*; (5) m. (Ekv, Per): strom, viz: *cacalichuche*; (6) strom, viz: *súchil*; (RAE, MS). • (7) m. (← aim. *such'i*) (Per): jedlá ryba o délce 30 cm z jezera Titicaca a přítékajících řek; (RAE). • (8) m. (Bol): ryba (*Trichomycterus dispar*); ► žijev řekách i jezerech; je žilhaná a má výtečnou chuť; př.: xxx; (RR). • (9) (Chil): příručí, pasák, šmajchlíř; (10) (Mex): hubeňour; (JD).

súchel, m. (1) (Kub): strom (*Plumeria rubra*); ■ Syn.: *cacalichuche* (Hond), *sacalosúchil* (Mex); ► viz též: *cacalichuche*; (RAE).

súchel, viz: *súchil*; (MS).

súcheles, m. pl. (1) (Guat): směs koření; ► zázvor, anýz, hřebíček, pepř apod.; (AM).

suchento, adj. (1) (Bol): opupínkovaný na tváři (po holení); (MS).

suchi, viz: *suche*; (MS).

suchicopal, m. (← nah.) (1) (Mex): kopál (strom); (MM).

súchil, m. (← nah. *xochitl*, „květ“) (1) arch. (Mex): květ; (RAE). • (2) (Ekv, Kost, Kub, Mex, Per): strom (*Talauma mexicana*); ► vysoký až 30 m; má našedlou hladkou kůru; jednoduché oválné nebo podlouhlé listy, velmi voňavé růžové květy a hnědozelené oválné plody; využití v tradiční medicíně; terapeutické vlastnosti; (3) (Guat): osvěžující nápoj; (4) (Mex): malá kytice; (5) (Mex): konec nějaké noční párty; (6) (Mex): ušovka; (7) (Kost): květina podobná gardenii; (8) (Kost): dohazovačka; prostitutka; ■ Var: *joche*; *juche*; *suche*; *súchel*; (MS, DA).

sucho, -cha, adj/subst. (← keč.) (1) (Arg, Bol, Ekv, Per): ochrnutý; mrzák; (2) viz: *suche*; (MS).

suchuda, f. (1) **caminar de ~** (Bol): pracně se posunovat po zadku; (MS).

suchudo, -da, adj. (1) (Arg): opupínkovaný na tváři (po holení); (MS).

suich, viz: *suiche*; (MS).

¡sui!, citosl. vulg. (1) (Portor): do toho!; ► citoslovce povzbuzení; (AM).

suiche, m. (← angl. *switch*) (1) (Am, Kol, US): pojistka, vypínač; (2) (Kol, US): odbočka na železnici; (3) (Kol, Kost): výhybka; (4) (Kol, Mex): v automobilismu: startovací klíček; (MS).

suichero, m. (US): výhybkář, posunovač; (MS).

suin, viz: *swing*; (MS).

suindá, m. (1) (Arg, Par, Urug): kalous pustovka (*Asio flammeus*); ► 38 cm velký pták z řádu sov (*Strigiformes*), s velkou hlavou, krátkým, zakřiveným a ostrým zobákem, okrově hnědým peřím na hřbetu, s bílými skvrnami, bílou tvář s tmavým okolím očí; hnízda staví na zemi; (RAE).

suirirí, m. (← onomat.) (1) (Arg): husička (*Dendrocygna*); ► viz též: *sirirí*; (RAE).

suiset, m. (← fr. *soie*) (1) (Kub): hedvábí; (MS).

suíta, f. (1) (Kostr): rostlina (*Asterogyne martiana*); ► využívá se na pokrytí střech domů; (RAE).

suíte, f. (← angl.) (1) (Kol): byt s několika pokoji; (2) apartmán; (MS). • (3) (Kol): rezidence; př.: *suite presidencial*; (JD).

suiza, f. [Š: *comba*] (1) (Kub): skákání přes švihadlo, provaz; (RAE). • (2) (Kost; Kub): provaz, švihadlo; př.: *xxx*; (RR). • (3) (StřAm, Kub, Ekv, Ven): nářez, nakládačka; (AM).

sujeto, m. (1) (Dom): opovržením hodná osoba, bezvýznamný člověk; (RAE). • (2) ~ **de avería**, viz: *avería*; (RR). • (3) **ser/no ser** ~ (Bol): být/nebýt něčeho schopný; (AM). • f. (4) (Am): poddaná, občanka; (JD).

sujo, -ja, m/f. hanl. (1) (Chil): nepodstatný člověk; (AM).

sulacre, m. (1) (Kub): přírodní asfalt; ► slouží k překrytí těsnění trubek vodovodního potrubí; (AM).

sulca, m. (1) (Arg): nejmladší syn, benjamínek; (AM, JD).

sulco, m. [Š: *surco*] (1) (Am): brázda, rýha; (RAE).

sulfatado, adj. (1) (Kub): pošukaný; (JD).

sulfatar, tr. zvrat. (1) (Kub): naštvat; (2) ~**se** (Kub): naštvat se; př.: *no se me sulfates*; (JD).

sulfatillo, m. (1) (StřAm): rostlina (*Schwackaea cupheoides*); ► rostlina z čeledi *Melastomataceae*; má slabé stonky, srdčité listy a drobné fialové květy; je hořká a její odvar se používá jako prostředek na snížení horečky; (RAE).

sulfúrico, -ca, adj. [Š: *irascible*] (1) (Bol, Ekv): popudlivý, prehlivý; (RAE).

sulky, m. (← angl.) (1) (Arg, Chil, Urug): dvoukolý jednomístný kočár, tažený koněm; (MS).

sullo, m. (← kič. *sullu*) (1) (Arg, Bol): nenarozené zvíře (i mrtvé); (AM).

sultana, f. (1) (Bol): odvar z kávy; (AM).

sumaca, f. arch. (1) (Arg, Urug): malé ozbrojené plavidlo; (AM).

sumariante, m/f., i adj. (1) (Arg, Chil): veřejný soudní úředník pověřený předběžnými soudními řízeními; př.: *xxx*; (RR).

sumel, m. (← map.) (1) (Arg, Chil): jezdecká bota araukánských indiánů; ► vyrobena z koňské kůže; (MM).

sumercé, m. (1) (Ekv): vašnost; (JD).

sumidera, f. (1) (Portor): bažina; (JD).

sumidero, m. (1) (Arg, Par): bažina, rašelinště; př.: *xxx*; (RR). • (2) (Per, Portor): nádrž s odpadní vodou; (3) (Portor): třesavka, třesení; (AM).

sumir, tr. zvrat. (1) (Mex): zmáčknout, promáčknout; (2) zvrat. (Mex): zamyslet se, zarazit se, zmlknout; (3) ~**se el sombrero** (Am): narazit si na hlavu klobouk až po obočí; (MM). • (4) ~ **el resuello a una persona** (Mex): nahnat strach komu; oddělat, vyřídít koho; (5) ~**se** (Mex): dostat strach; ztratit řeč; strčit do kapsy; (JD).

sunco, -ca, adj/subst. [Š: *manco*] (1) (Chil): jednoruký, s chromou paží; (RAE).

suncuán, m., viz: *zuncuán*.

sungo, -ga, adj. (1) (Kol): černý; černošský; (2) ošlehaný, ozářený (sluncem); (3) **dejar a una persona** ~ (Kol): urazit někoho, vynadat komu; (AM, JD). • (4) (Kol): černoch; (JD).

sunchar, tr. (1) (Bol): píchnout, bodnout; (AM). • (2) (Arg, Bol, Par): vyztužit, zpevnit, podepřít; (MM). • (3) (Am): upevnit kovovými páskami/obručemi; (JD).

suncho, m. (← keč. *sunch'u*) (1) (Arg): keč *Bacchalis salicifolia*; ► druh pryskyřičnatého keče čeledi hvězdnicovité, dřívě složnokvěté; ► vysoký 1 až 2 m; má načervenalé květy; (RAE, DA). • (2) (Bol): hvězdice žlutá; ► druh byliny čeledi hvězdnicovité dřívě složnokvěté, má žluté květy; (RAE). • (3) (Am): kovová páska, obruč; objímka; (JD).

sunicho, m. (← keč. *suni*, „náhorní plošina“) (1) (Bol): místní kůň z náhorní plošiny a horských údolí; ► je nižší a odolnější než běžný kůň; (RAE).

sunsún, m. (1) (Am): kolibřík; (JD).

sunsuniar, tr. (1) (Mex): bít, bušit; (AM).

sunzapote, m., viz: *sonzapote*.

supais, (← kič.) (1) (Ekv): konkubína; (MM).

supe, m. (1) (Ven): vařené maso podávané s omáčkou; (AM). • adj. (2) (Mex): o ovoci: trpký; (JD).

supeditado, adj. (1) (Par): náhlý, ukvapený; (JD).

supeditar, tr. (1) (Am): dát, poskytnout; (JD).

superación, f. (1) (Am): zdokonalení, vzestup, zlepšení, rozvoj; př.: *superación económica, superación de nivel de vida*; (2) (Kub): zvýšení kvalifikace; př.: *una superación constante, curso de superación*; (JD).

superar, tr. zvrát. (1) (Am): rozřešit, vyřešit; př.: *superar los problemas*; (2) (Am): zvýšit, zvednout; př.: *superar el nivel*; (3) ~ **la impase** (Arg): dostat se ze slepé uličky; (4) ~**se** (Am): zdokonalit/zdokonalovat se, dále se vzdělávat; př.: *superarse en su trabajo*; (JD).

superdreadnought, adj. (← angl. *super-dreadnought*) (1) (Chil): obávaný, odvážný (v atletice); (MS).

superchería, f. (1) (Ven; Ekv): pověra, pověřivost; př.: **xxx**; (RR).

superitar (**supiritar**), tr. (1) (Ven; Kol, Chil): překonat, předčít, předstihnout, zvýhodnit; ► může se vyskytnout také ve tvaru *supeditar*; př.: **xxx**; (RR).

supermarket, m. (← angl.) (1) (Chil, Per): supermarket, obchodní dům; (MS).

supervigilancia, f. (1) (Mex): vrchní dozor; (JD).

supervigilar, tr. (1) (Mex): dozírat, mít hlavní dozor; (JD).

supervisor, tr. (← angl. *supervise*) (1) (Am): kontrolovat, dohlížet, střežit, hlídat; (MM).

supervisión, f. (← angl. *supervision*) (1) (Am): kontrola, dohled, dozor; (MM).

supervisor, f. (← angl. *supervisor*) (1) (Am): inspektor, hlavní vedoucí; (MM).

supia, f. (1) (Bol): nekvalitní pálenka; ■ Var: *zupia, supía*; (MM, JD).

supichir, tr. (← keč.) (1) (Bol): bít někoho až se z toho podělá; (2) (Mex): bičovat a týrat někoho dokud nevypustí duši; (MS).

supiritado, -da, adj. [Š: *impetuoso*] (1) (Nik): prudký; (RAE).

súpito, adj. (1) (Am): hloupý; netrpělivý; (2) **de ~** (Am): náhle, najednou; (3) **quedarse ~** (Am): zůstat stát s otevřenými ústy; (JD).

suple, m. (1) (Chil): násada k prodloužení příliš krátkého trámu; (2) záloha; ► před obdržení platů či denní mzdy; (AM).

suplementero, -ra, adj/subst. (1) m. (Bol, Chil): pouliční prodejce novin; (RAE). • (2) (Bol; Chil): podomní obchodník prodávající časopisy a noviny; př.: **xxx**; (RR).

suplencia, f. (1) (Arg, Chil, Guat, Mex, Per): zastoupení, suplování; (AM). • (2) (Arg, Chil, Guat, Mex): čas zastoupení; (MM).

suplidor, -ra, m/f. (1) (Portor): dodavatel, skladník; (RAE).

suplir, tr. [Š: *abastecer*] (1) (Portor): dodávat, zásobovat; (RAE).

supremar, tr. (1) (Par): ovládnout, překonat; (JD).

supuesto, adj. (1) **está ~ estar aquí** (Am): prý je tady; (JD).

suque, m. (1) (Kol): rána pěstí; ► levačkou; ■ Var: *zuque*; (AM).

suquinay, m. (1) (Guat, Hond): strom (*Vernonia deppeana*); ► viz: *sucunán*; ■ Syn.: *sucunán* (Hond), *sucunango* (Hond); (RAE).

sura, f. (1) (Arg, Bol, Per): samice od nandu pampového (*Rhea americana*); (2) (Bol, Per): tulačka; ► žena, která se nestará o děti nebo opustí domov; (MS, DA).

surá, m. (1) (Kost): strom (různé druhy); př.: **xxx**; (RR).

surat, m. (1) (Kub): surat (tkanina); (MS).

surazo, m. (1) (Chil): silný jižní vítr; př.: *el día comenzó a descomponerse y, por último, el surazo nos obsequió una noche de frío y agua*; (BDE); (RAE). • (2) (Bol; Par): chladné proudění vzduchu od jižního pólu mísící se se severním prouděním a přinášející mženi a deště; př.: **xxx**; (RR).

súrbana, f. (1) (Kub): rostlina (*Panicum coloratum*); ► z čeledi lipnicovitých (Poaceae); má fialové květy; používá se jako krmivo pro dobytek; (RAE).

surcado, m. (1) (Mex): vyorávání brázd; (JD).

surcar, tr. (1) (Kub): projít; (JD).

surco, m. (1) **me escribió desde el ~** (Kub): psal mi z venkova; (JD).

sureño, -ña, adj. (1) (Chil, Dom): žijící na jihu země; (AM).

surero, -ra, adj. (1) (Arg): jižní, jižanský, pocházející z jižní provincie Buenos Aires; př.: **xxx**; (RR). • m. (2) (Bol): ledový vítr z jihu; (AM).

surestada, f. (1) (Arg, Urug): prudký vítr s deštěm přicházející z jihovýchodu; (AM).

surgente, f. (1) (Arg): pramen, zdroj, zřídlo; př.: **xxx**; (RR).

surgete, m. (1) (Arg, Mex, Kol): nášev, steh; ■ Var.: *surjete*; (MS).

surgidor, m. (1) (Per): druh petardy (prskavky, rozbušky); př.: **xxx**; (RR).

suri (**surí, zurí**), m. (← keč.) (1) (Arg, Bol, Per): ñandu pampový (*Rhea americana*); ► nelétavý jihoamerický „pštros“; vysoký až 1,5 m; má malou hlavu, popelavou barvu, silný zobák a dlouhý černý krk; viz též: *ñandú*; (2) (Arg, Bol, Per): samotář; (3) (Arg, Bol, Per): nenasyta; (MS, DA). •

(4) (szArg): člověk – pták; ► postava s připevněným peřím; při náboženských procesích tančí před nesenými obrazy; (5) (szArg): chudák, švorcák; ► člověk bez peněz; (6) (Per): alpaka (přežvýkavec) s dlouhou jemnou srstí; (DA). • (7) (Per): vlna nejvyšší kvality; (AM).

surí, viz: *suri*; (MS).

suriano, -na, adj/subst. (1) (Mex): původem z jihu Mexika; (RAE).

suriar, intr. (1) (Arg, Bol, Per): chovat se jako pštros *ñandú*: rád chodit rychle; (MS).

suribios, m. pl. (1) **por encima de los ~** (Kol): ztratit trpělivost; (AM).

suricacina, f. (1) (Bol): pštrosí vejce; (2) srab, zbabělec; (AM).

suricito, m. (1) (Arg): pštrosí mládě; viz též: *suri*, *ñandú*; (MS).

surimba, f. (1) (Kol): výprask, nářez, nakládačka; (AM).

surimbo, -ba, adj. (1) (Mex): hloupý, zaostalý; ■ Var: *zurimbo*; (AM).

surirí, m. (← guar.) (1) (Arg, Par): obecné pojmenování stěhovavých kachen; (2) tyran tropický; ► *Tyrannus melancholicus*, pták čeledi tyranovití; (MM).

surisca, f. (1) (Par): šťáva z cukrové třtiny; (JD).

surjete, viz: *surgete*; (MS).

surmenado, -da, adj. (1) (Kol): zmatený; (MS).

surmenaje, m. (← fr. *surmenage*) (1) (Arg, Kol, Kub, Chil, Mex): psychické vyčerpání; (2) (Kol, Mex): fyzická únava; ■ Var.: *surmenay*; (MS).

surmenay, viz: *surmenaje*; (MS).

surna, f. (1) (Kub): chrápání (spánek); př.: *voy para la surna*; (JD).

surnar, intr. (1) (Kub): hnípat; př.: *ir a surnar*; (JD).

suro (zuro), m. (1) (Ekv): divoké rákosí; vyskytuje se v chladných oblastech (pustinách); př.: *xxx*; (RR).

surquearse, zvrat. (1) (Ven): budit odpor; (AM). • (2) (Ven): mít nepříjemný pocit; (JD).

surrapa, m. (1) (Bol): benjamínek; (JD).

surrucuo, m. (1) (Ven): druh venezuelské sovy; (MM).

surrumato, -ta, adj. (1) (Mex): zmatený, poblázněný, omráčený, ohromený; (MM).

surrungear, tr. vulg. (1) (Kol): brnkat (na kytaru); (AM).

surrupio, -pia, m/f., hovor. (1) (Kub): bezvýznamný člověk; (RAE). • f. (2) (Kub): střídka chleba; (JD).

súrtuba, f. (1) (Kostr): obecný název některých druhů palem; ► jejich hořké výhonky se jedí pečené; (RAE). • (2) (Kost): bílé jedlé jádro kapradí; ► *Cyathea arborea*; (AM).

surubí, viz: *suruví*; (MS).

surubio, viz: *suruví*; (MS).

suruca, f. (1) (Portor): křik, povyk, rámus; (2) opilost; (AM).

suruco, -ca, adj. (1) (Portor): připitý; (2) m. (Chil): lidský výkal; (AM).

surucuá, viz: *sorocuá*; (MS).

surullo, m. (1) (Portor): kukuřičná placka; (AM).

surumbático, -ca, adj. (1) (Mex): zmatený, poblázněný, omráčený, ohromený; (MM).

surumbiar, tr. (1) (Arg): bičovat; (MM). • (2) (Arg): šlehat, řezat; (JD).

surumbo, -ba, adj. (1) (Guat, Hond): ohromený, zmatený, užaslý; (AM).

surumpe, m. (← keč. *surump'i* nebo ← aim.) (1) (Per): zánět spojivek; ► vzniká při přechodu zasněžených And a je způsobený odrazem slunečních paprsků ve sněhu; ■ Var: *surumpi*; *surumpio*; *surupí*; (RAE, MS, DA).

surumpi, viz: *surumpe*; (MS).

surumpio, viz: *surumpe*; (MS).

surupa, f. (1) (Ven): šváb; (MM).

surupí, viz: *surumpe*; (MS).

suruví (suruví, zurubí), m. (← guar.) (1) (Arg, Bol, Par, Urug): anténovec (*Pseudoplatystoma*); ► druh ryby; dlouhá až 1,5 m, hnědavá v různých odstínech; má oblé tělo, velkou zploštělou hlavu a žluté maso; žije v povodí řeky La Plata; (2) (Bol): sedlová střecha ranče vyrobená ze slámy; ■ Var: *surubí*; *surubio*; *zurubí*; *zurubio*; (RAE, MS, DA).

survey, m. (← angl.) (1) (Kol, Ven): vyšetřování, výzkum, zkouška; (MS). • (2) (Am): rozbor, přehled; (3) (Am): anketa; (JD).

suscripto, -ta, adj. [Š: *suscrito*] (1) (Arg, Urug): podepsáný, zapsáný; př.: ... *el decreto de intervención suscripto por Medem ...*; (BDE); (RAE). • (2) (Am): upsáný (kapitál); (3) předplacený; (JD).

susheta, adj. (← it: janov. *sciùscetto*) (1) (Arg, LaPla): ten, který si o sobě myslí, že je zdvořilý a aristokratický; (2) (Urug): udavač, donašeč; ■ Var.: *shusheta*; (MS).

suspend, tr. (1) (Kub): o počasí: vydržet; př.: *parece que va a suspender*; (JD).

suspensión, f. (← lat., *suspensio*) [Š: *suspense*] (1) (Am): napětí, napínavost (např. ve filmu); (RAE). (2) ~ **de tareas** (Mex): zastavení práce; (JD).

suspenso, m., viz: *suspensión*.

suspensor, m. (1) (Per; Urug, Arg): suspensor; ► součást sportovního spodního prádla chránící mužské přirození; př.: ... *llénense de piedras los bolsillos, no se olviden de los suspensores, el hombre debe cuidar los huevos más que el alma*; (BDE); (RR). • (2) pl. (Kol, Chil, Per, Portor): šle; př.: «... y no usa camiseta. ni suspensores, como te imaginarás» «bueno, esos no los usa ni mi papá»; (BDE); (AM).

suspirada, f. (1) (Mex): vzdychání; ■ Var: *suspiradera* (Kost); (JD).

suspiritar, tr. (1) (Ekv): působit pohoršení, vyvolat skandál; (AM).

suspiro, m. (← lat., *suspirium*) (1) [Š: *pensamiento*] (Chil): maceška; ► jednoletá bylina z čeledi violkovitých (*Violaceae*); (2) (Arg, Chil): označení pro různé druhy révy z čeledi svlačcovitých (*Convolvulaceae*); (RAE). • (3) (Chil): lehký chléb podávaný nemocným; (4) ~ **de monja** (Arg, Par): koblížek posypaný práškovým cukrem; (MM). • (5) **de un** ~ (Chil): jako vítr (běžet aj.); (JD). • (6) (Kol, Ven): (sněhová) pusinka; (BDE).

susquín, adv. (1) **de** ~ (Portor): bokem; (AM).

susquinear, intr. vulg. (1) (Portor): opomenout, pominout; (AM). • (2) (Portor): zahrnout za roh, vzít roha; (JD).

sustancia, f. [Š: *consomé*] (1) (Nik): bujón, masový vývar; (2) (Par): pokrm z mléka, vejce a cukru podávaný rekonvalescentům; (RAE).

sustanciadador, m. (1) (Pan): soudce; (AM).

susto, m. (1) (Arg; Urug): silné nervové zhroucení; ► v některých oblastech (jako např. Jauja) se jedná o označení pro tuberkulózu, kterou někteří lidé spojují s démony; př.: *xxx*; (RR). • (2) **dar un** ~ (Dom): umřít; (3) **me metiste un ~ madre** (Am): strašně jsi mě vyděsil; (JD).

susubano, -na, adj. vulg. (1) (Portor): zmatený, užaslý, zaskočený; (AM).

susuchazo, m. vulg. (1) (Portor): facka; (AM).

susunga, f. (← keč.) (1) (Kol): sběračka nebo naběračka plná děr; (2) (Kol): síto, cedník; ■ Var: *zuzunga*; (MS).

susunguear, tr. (1) (Kol): provrtat, prosít, cedit; (MS).

sutape, m. (1) (Ven): zbytky kakaových bobů po semletí; ► vaří se; (AM).

sute, adj/subst. (← quiché *sute*, „trpaslík, zakrslý“) (1) adj. (Kol, Ven): slabý, stonavý, churavý, neduživý; (2) m. (Kol): podsvinče, sele; (3) m. (Hond): strom, viz: *chinín*; (RAE). • (4) adj. (Kol, Ven): churavý, slaboučký; (5) adj. (Kol): zasviněný; (6) m. (Hond): druh avokáda; (7) m. (Kol, Ven): rozmazlené dítě; (8) **beberle la mazamorra a un ~ y quebrarle el coroto en la cabeza** (Kol): odsouzení zvráceného chování; (MS). • (9) (Arg, Urug): metro; (AM). • (10) (Ven): nedonošené dítě; (MM). • (11) (Hond): hruškovec, avokád; ► plod a strom; (JD).

sutián, m. (← fr. *soutien*) (1) (Arg, Kol): podprsenka; ■ Var.: *sutian, sutién*; (MS).

sutian, viz: *sutián*; (MS).

sutién, viz: *sutián*; (MS).

suvenir m. (← fr. *souvenir*) (1) (Kol, Kub, Guat, Mex, Pan): suvenýr, památka; (2) (Kol): dárek; (3) (Urug): upomínkový předmět, suvenýr; ■ Var.: *souvenir*; (MS).

suyacal, viz: *soyacal*; (MM).

suyate, m. (← nah. *zoyatl*, „palma“) (1) (Hond): druh stromu čeledi palmovité *Palmaceae*; ► malého vrůstu; se silným kmenem nesoucím velké listy ve tvaru vějíře s trny na okraji řapíku a bílými kulatými plody v hroznu; listy slouží k výrobě klobouků, rohoží a především k zastřešování domů; (2) lano, provaz vyrobené z vláken této palmy; (RAE).

suyate, viz: *soyate*; (MS).

suyo, adj. (1) (Arg): nenarozený, nehotový; narozený císařským řezem; (AM).

suyus, m. (← kič.) (1) (Per): část území určená Inkovi; ► k obdělávání a obřadům; (MM).
suza, f. (1) (Kol): druh kolumbijských divokých trav; ► *Gynerium sagittatum*, tvoří neprostupné houštiny na březích řek a močálů; (MM).
sweater, m. (← angl.) (1) (Am): svetr, vlněná bunda, mikina; (MM).
sweepstakes, m. (← angl. *sweepstakes*) (1) (Kol): klusácké závody; (2) sdružené sázky v klusáckých závodech; (MS).
swing, m. (← angl.) (Am): (1) tanec podobný foxtrotu; ► styl jazzu soustředěný na tanec s melodickým rytmem, který zrychluje tempo v průběhu jeho provedení; populární ve třicátých letech minulého století; (2) v boxu, boční výpad; (MS).
switch, viz: *suiche*; př.: *buscaba el switch para desconectarlo*; (BDE); (MS).
symposium, m. (1) (Am): vědecké zasedání, symposium; (MM).

Comentario

En esta parte de mi trabajo me gustaría explicar más detalladamente el procedimiento que he seguido en la elaboración del diccionario y explicar, entre otras cosas, la señalización que hallamos en él para facilitar así la orientación de los lectores en mi tesis final y en el diccionario en general. Presentaré los diccionarios con los que he trabajado y naturalmente me dedicaré a las entradas problemáticas e interesantes.

Las fuentes con las que he trabajado, mencionadas anteriormente en la introducción, son las siguientes: el *Diccionario de americanismos* de Augusto Malaret (AM), el *Diccionario del español de América* de Marcos A. Morínigo (MM), *Velký španělsko-český slovník* de Josef Dubský (JD) y finalmente el *Breve diccionario ejemplificado de americanismos* de Brian Steel (BDE). Aparte de los ya nombrados diccionarios principales naturalmente he recurrido a otras numerosas fuentes que eran muy útiles en el momento de la traducción misma de las entradas. Éstas son por ejemplo el diccionario electrónico a través de la página de internet Seznam⁵, el *Diccionario de la lengua española* y su foro *WordReference*⁶ y el *Diccionario de la Real Academia Española*⁷. Para controlar algunos términos me he servido también de *Španělsko-český, česko-španělský slovník*⁸ de Jiří Chalupa y la página Google⁹ en el caso de la cual no sólo he usado el buscador general sino también la búsqueda de imágenes que a veces me ha ayudado a descifrar algunas entradas y así ser capaz de describirlas mejor.

Entre todos los diccionarios, él que usé en primer lugar fue el *Diccionario de americanismos* que desde mi punto de vista es de los más sinópticos. Su señalización es fácil de entender y no crea ningunas incertidumbres en lo que a ella se refiere, ya que por ejemplo las abreviaturas de los países son bastante largas (Guat., Venez., Cuba etc.). Por otro lado, las explicaciones que da tienden a ser, según mi opinión puramente personal, un poco confusas en el sentido que parece ser que el autor del diccionario se ha desviado al intentar aclarar bien una entrada - «dícese de una persona que de continuo experimenta contratiempos inesperados», «caminar con el cuerpo inclinado, o en actitud de quien acecha o procura evitar

⁵ Diccionario, <<http://slovník.seznam.cz/>>.

⁶ Diccionario de la lengua española, <<http://www.wordreference.com/definicion/>>.

⁷ Diccionario de la Real Academia Española, <<http://www.rae.es/>>.

⁸ CHALUPA, Jiří: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*. Praha: Fin Publishing, 2008.

⁹ Buscador, <www.google.com>.

una embestida» etc., las que yo he traducido simplemente como «smolný, nešťastný» y «chodit skloněný».

Una vez enteramente traducido el *Diccionario de americanismos* proseguí con el *Diccionario del español de América*. Como no era la primera fuente usada, lógicamente sucedía que en él aparecían palabras o significados ya traducidos del primer diccionario. En estos casos no volvía a añadir el mismo significado, sino que lo controlaba y únicamente lo anotaba en el caso de cambiar, modificar o añadir algo al significado previo. El uso del diccionario no es problemático, es sinóptico, las abreviaturas de los países son algo más cortas que en el caso anterior pero todavía comprensibles y las explicaciones y traducciones de las entradas me parecen bastante más claras y exactas.

Después de enriquecer mi tesis final con el contenido del *Diccionario del español de América*, procedí con *Velký španělsko-český slovník*. Ya por su denominación podemos suponer que el trabajo difería bastante. En primer lugar, las entradas ya eran traducidas por Josef Dubský al checo y gracias a ello llegando a este punto debo admitir que el trabajo se acelera bastante. A diferencia de los diccionarios precedentes no todas las entradas que contiene son americanismos así que antes de todo había que elegir a aquellas que lo eran. Desde este punto de vista la orientación en el diccionario no era del todo fácil ya que no siempre queda claro cuáles significados forman parte de los americanismos y cuáles ya no. A parte de eso, hablando de las abreviaturas de los países, éstas son muy cortas (Do, Ho, Co etc.) y muchas veces aparece sólo la forma más general «Am». Esta realidad se debe supuestamente al hecho de que en la época del nacimiento del diccionario su autor no tenía muchas posibilidades de viajar a otro lado que no sea Cuba y así poder especificar el origen exacto de las palabras. A continuación elegía las nuevas entradas y significados que todavía no se encontraban en mi tesis. En realidad no era siempre fácil dado su lenguaje algo anticuado, así que trataba de controlar siempre con precisión las palabras y sus posibles sinónimos. En lo que se refiere a los puntos negativos no se me puede olvidar mencionar los verbos que carecen de una determinación más cercana y por lo tanto me esforcé por indicarla personalmente.

En el mismo diccionario me encontraba también con algunos casos cuestionables. Demostremoslo por ejemplo con el caso de la palabra «**seto**» o mejor dicho con una de las expresiones en las que aparece «**dllevarse uno un seto**» que en el *Diccionario de americanismos* aparece con el origen dominicano y portoricano y que por su significado

traduzco como «přijít o iluze, zklamat se». Dicha frase aparece también en este diccionario pero según su autor no se trata de americanismo y viene traducido como «sklaplo mu».

El último paso en lo que se refiere a los diccionarios fue el *Breve diccionario ejemplificado de americanismos* que a la vez fue una experiencia nueva para mí y tuve que aprender a orientarme en él. Sus abreviaturas que sirven para designar los países son las más cortas de todos, a veces sólo una letra (M, Ch etc.) y otra complicación consiste en que hay veces que es bastante confuso determinar cuando se trata de un ejemplo que entra en nuestro diccionario y cuando todavía se trata de una explicación más extensa de la entrada. Tenía entendido que servía especialmente para poder enriquecer las entradas ya existentes con los ejemplos y facilitar así al lector el entendimiento de éstas. Sin embargo, descubrí muchas entradas que todavía había que añadir. A mi pesar, muchas de ellas eran abreviaturas y siglas de diversas organizaciones que para mí eran muy complicadas de traducir y sobre todo porque a veces se desconoce su equivalente checo. No obstante a eso he hecho un esfuerzo en traducir y aclararlas bien y espero que sea perceptible en el resultado final. De todas maneras pongo el significado no abreviado en letra cursiva detrás de cada traducción. Veámos los siguientes ejemplos de estas entradas:

«**secofi(n)**» originalmente «Secretaría de Comercio y Fomento Industrial» y traducida como «ministerstvo průmyslu a obchodu».

«**sedena**» originalmente «Secretaría de la Defensa Nacional» y traducida como «ministerstvo obrany». En este caso preferí evitar la traducción «ministerstvo národní obrany» que a primera vista podría parecer más exacta pero que sin embargo tendría una connotación a Checoslovaquia y entonces en realidad no sería una traducción actual y exacta.

«**SIC**» originalmente «Servicio de Investigación Criminal» y traducida como «služba kriminálního vyšetřování». En este caso el que probablemente sea el equivalente checo más cercano sería «služba kriminální policie a vyšetřování» pero al final no opté por él dado que no lo considero totalmente exacto.

«**SIDE**» originalmente «Secretaría de Inteligencia del Estado» y traducida como «peronistická rozvědka». Me sirvió la ayuda de La enciclopedia libre Wikipedia¹⁰ gracias a la que entendí que se trataba de un servicio de inteligencia creado por Juan Perón en 1946.

«**SIDE**» el segundo significado de la sigla es el «Servicio de Investigación de Delitos Económicos» y viene traducida como «úřad pro vyšetřování finančních a hospodářských zločinů». Desgraciadamente en este caso tampoco podemos contar con el equivalente checo ya que parece ser que la investigación de estos crímenes forma parte de las competencias de «Úřad finanční kriminality a ochrany státu» pero también en este caso usarlo como traducción de la entrada no me pareció del todo correcto.

«**SIJÍN**» originalmente «Sección de Inteligencia» y traducida como «výzvědná služba».

«**SIN**» originalmente «Servicio de Inteligencia Nacional del Perú» y traducida como «peruánská národní výzvědná služba».

«**SIN**» el segundo significado de la sigla es el «Servicio de la Inmigración y Naturalización [de Estados Unidos]» cuya denominación checa es «imigrační a naturalizační úřad Spojených Států».

A continuación explicaré en qué consistía mi tesis final y cuál era el procedimiento que seguí durante su elaboración. El toque original y excepcional de mi trabajo consiste en el hecho de que en comparación con los demás trabajos no sólo se trataba de la traducción de las entradas sino también en primer lugar de la corrección y revisión de cierta parte del diccionario ya escrita previamente por otra persona. Esto se debe al hecho de que el tema de mi tesis final ya había sido otorgado a otra estudiante que probablemente por falta de tiempo no llegó a terminarlo y sólo consiguió entregar la parte inicial de los primeros dos diccionarios (color violeta). A pesar de mi preocupación inicial la parte violeta resultó ser bastante bien elaborada, estaba de acuerdo con su traducción y aparte de corregir dos o tres espacios entre las palabras no tuve que corregir prácticamente nada más. Al final, decidí corregir también la parte negra desde el punto de vista formal dado que al principio me di cuenta que habían algunos errores. Esa parte fue mucho más difícil de corregir ya que faltaban o sobraban muchos espacios entre las palabras, las entradas estaban puestas en el orden alfabético equivocado y los significados estaban mal numerados.

¹⁰ La enciclopedia libre Wikipedia, <http://es.wikipedia.org/wiki/Secretar%C3%ADa_de_Inteligencia>, [consulta: 24/03/2014].

Ahora puedo proceder al desarrollo y elaboración de mi propio trabajo. Al principio de este comentario ya había mencionado las fuentes más importantes que usaba para la traducción de las entradas (el diccionario de la página Seznam, El diccionario de la lengua española WordReference, el Diccionario de la Real Academia Española y la página Google). Aparte de estas, también me sirvió por ejemplo la enciclopedia *Diderot*¹¹ o sorprendentemente por el carácter específico de algunas entradas la ayuda de mi abuela cuya profesión era geóloga y yo me encontré ante más de una entrada del ámbito geológico.

Para comenzar y sobre todo para mejorar la orientación de los lectores por mi tesis habría que subrayar que el color que usé para ir añadiendo las entradas es azul. Dado que pienso que ya había explicado bien mi manera de proceder con los diccionarios creo que nos podemos desplazar directamente a la señalización gráfica. Cada entrada nueva pongo en negrita: «**sabatina**» etc., prosigo con la determinación de la palabra (f., m., tr., intr. etc.), el número del significado también en negrita, la abreviación del país del origen de dada palabra (Guat, Mex, Chil etc.) y lógicamente al final viene el significado mismo terminado por la señal de cada diccionario (AM, MM, JD, BDE).

Uso dos maneras de agregar una explicación a las entradas. Si es más larga la pongo detrás del siguiente símbolo ►, por ejemplo: «**sabucán**, m. (1) (Kol): typ síta ze zapletených palmových listů; ► používá se k vymačkání nastrouhané juky a odstranění její jedovaté šťávy před výrobou maniokového pečiva; (AM)», sin embargo si se trata sólo de una breve explicación la pongo en paréntesis detrás del significado, por ejemplo: «**señal**, f. (1) (Arg, Chil, Par, Urug): vypálená značka dobytka (v uších); (MM, JD)».

Cuando considero importante anotar no sólo el país sino también un lugar exacto de procedencia de las palabras, uso dos puntos y lo pongo en la misma paréntesis detrás de la abreviación del país, por ejemplo: «**sepa**, f. (1) (Per: Ayacucho): mladá plebejka; (AM)».

Las denominaciones latinas que aparecen sobre todo en los casos de flora y fauna las pongo en letra cursiva que a la vez uso también para las denominaciones explicativas de las ya mencionadas siglas de diversas organizaciones provenientes del *Breve diccionario ejemplificado de americanismos*. Así por ejemplo: «**sijú**, m. (1) (Antil, Kost): siju; ► *Nocta siju*, dravý pták; (MM, JD)». Por último, uso la letra cursiva para indicar los ejemplos de

¹¹ KOLEKTIV AUTORŮ: *Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích*, Praha: Diderot, 1999.

algunas entradas: «**sindicar**, tr. (1) (Bol, Ekv, Arg, Ven): obžalovat, obvinít; př.: *como presunto autor del doble crimen las autoridades policiales sindicaron a J... M...*; (BDE)».

Para destacar una nueva fuente pongo cada nuevo diccionario detrás de un punto «●», así puedo poner todas las fuentes usadas juntas pero a la vez marcar cierta división: «**singar**, tr/intr., vulg. (1) ...; (RAE, RR). ● (2) (Kub): štvát, otravovat; (AM). ● (3) **me ~ron** (Kub): nechali mě rupnout u zkoušky; (4) **está ~ado** (Kub): ruče mu jdou od práce; (JD)».

Para acabar con los símbolos fijémonos en los últimos dos. El primero «~» uso en las expresiones para sustituir la palabra de la entrada en cuestión: «**situat**, tr. (1) ~ **las tareas** (Kub): dát úkoly; (JD)». El segundo «■» empleo para indicar la variante o el sinónimo de la entrada, por ejemplo: «**smoking**, m. (← angl. *smoking jacket*) (1) (Am): polospolečenské sako; ■ Var: *esmokin*; (MM)». Con estos dos últimos ejemplos podemos también contemplar que las expresiones están en negrita y las variantes y sinónimos vienen en la letra cursiva.

Una vez aclarado el procedimiento de la tesis podemos movernos hacia el ya mencionado ámbito de la flora y fauna, ámbitos específicos y ejemplos de las entradas interesantes. Empezaré por los ejemplos de la fauna ya que juntos con los ejemplos de la flora siempre son de los más complicados para la traducción y no sólo por sus denominaciones latinas sino también porque muchas veces aunque traducidos al checo los desconocemos por completo puesto que en nuestro clima son prácticamente imposibles de hallar.

«**sabiá**» la definición dada por el diccionario MM fue «tordo canoro suramericano que se encuentra desde Venezuela hasta el Río de la Plata, *Turdus Refiventris* ..., *Turdus ferrugineus* ..., *Turdus Albiventris* ...». En este caso considero obvio que no se trata de un tipo específico del tordo, sino que se trata más bien de una denominación general de varios tipos de él y por lo consiguiente opté por la traducción «druhy jihoamerického drozda obývajícího území od Venezuely po Río de la Plata». En la explicación enciclopédica añado las denominaciones latinas mencionadas y otros detalles.

«**sagino**» este caso era bastante claro ya que creo que su definición «pecarí» no nos es completamente desconocida, entonces mi traducción es: «pekari páskovaný» y en la explicación añado «savec Jižní a Střední Ameriky podobný praseti».

«**sagüü**» definido como «mono pequeñito, tímido, de color castaño amarillento, *Hanale leonina*». Puesto que hasta el día de hoy no he logrado encontrar la traducción checa

de su denominación latina, traduzco la entrada de una forma parecida a la definición original, o sea «druh malé, plaché opice», su denominación latina y su color añadido en la explicación. Este problema de la imposibilidad de traducir las denominaciones latinas a pesar de usar las fuentes especializadas apareció más veces durante el trabajo y sobre todo en el caso del diccionario MM.

«**samurito**» el siguiente caso puede considerarse especial ya que define a dos animales diferentes, primero «pájaro negro de los cucúlidos. Anda en bandadas y come toda clase de inmundicias, *Cretepkara mayer*». También en este caso estamos hablando del diccionario MM con él que por algún motivo tenía dificultades en llegar a los equivalentes checos de las denominaciones latinas, así que la primera parte de la entrada viene traducida como: «černý pták z čeledi kukačkovitých» añadiendo en la explicación los demás detalles y su denominación latina. Más suerte tuve con la segunda definición «pez sibírido de río, *Callephysus macropterus*» en cuyo caso y gracias a la página de Biological Library¹² logro encontrar el nombre propio del pez y el resultado de la traducción es «anténovec velkoploutvý; ► *Callephysus macropterus*, sladkovodní ryba».

«**sanjuanera**» cuya definición es «paloma silvestre pequeña, *Columba zenaida*» que gracias al diccionario especializado electrónico¹³ traduzco directamente como «hrdlička karibská (*Columba zenaida*)».

«**serrucho**» traducido en el diccionario JD como «mnohopilák (ryba); dorota».

«**sirirí**» definido por el diccionario MM como «*Tyrannus melancholicus*» y traducido por mí como «tyran tropický» con su denominación latina en la explicación en la cuál también especifico que se trata de un tipo de ave. Esta traducción me costó más tiempo y al final la encontré en la página de Biological Library¹⁴.

«**soisola**» en el caso de esta palabra definida como «nombre popular de la paloma torcaz grande» un simple diccionario español-checo de la ya mencionada página Seznam bastó para llegar a la traducción «velký holub hřivnáč; ► lidový název».

¹² Biological library, <<http://www.biolib.cz/cz/taxon/id161555/>>, [consulta: 04/03/2014].

¹³ Odborný slovník stránky Příroda.cz, <<http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=86506>>, [consulta: 05/03/2014].

¹⁴ Biological library, <<http://www.biolib.cz/cz/taxon/id31459/>>, [consulta: 07/03/2014].

Las palabras referidas a este ámbito que todavía podría mencionar son muchas pero en este momento prefiero desplazarme al ámbito de la flora.

«**sabina**» que viene definida por el diccionario MM como «conífera de madera útil, *Juniperus virginianus* y otras especies», la denominación latina presente en la definición podemos traducir como «jalovec virginský¹⁵» pero dado el carácter de la entrada en la que la denominación latina sirve más bien como ejemplo que como el significado principal mi traducción es «druh jehličnanu s kvalitním dřevem; ► jalovec virginský (*Juniperus virginianus*) apod.».

«**sacamatraca**» definida como «pitahaya pequeña de fruto comestible, *Wilcoxia striata*» y basándome en el diccionario especializado electrónico¹⁶ traduzco la entrada como «sloupovec pruhovaný (*Wilcoxia striata*); ► malý kaktus čeledi *Cactaceae* s jedlými plody».

«**sagú**» que el diccionario determina como «planta herbácea de la familia de las camináceas de raíz tuberosa, *Mananthe arundinácea*». En esta ocasión la definición me pareció un poco larga y demasiado detallada y opté por cambiarla de la siguiente manera breve y clara «maranta třtinová¹⁷ (*Mananthe arundinácea*)». Para justificar mi decisión cabe decir que durante de mi experiencia con la creación del diccionario he podido aprender una cosa y es que las entradas de un diccionario deberían de ser definidas de la manera más clara posible. Lógicamente, en nuestro caso no se trata de una guía botánica y la persona que decide seguir explorando más profundamente los rasgos de dicha planta podrá hacerlo perfectamente partiendo de mi definición.

«**sajalagua**» tengo que admitir que el camino hacia la solución de esta entrada era más complejo. Su definición originaria es «palmera de cuyas hojas se hacen los sombreros de jipijapa, *Carludovica palmata*». Al principio descubrí que la traducción de *Carludovica palmata* al checo podría ser *Karludovika dlanitá* pero parece ser que esta denominación no es muy usada y en la página del herbario electrónico Wendys¹⁸ me enteré de que aparte de la denominación *Karludovika dlanitá* podría emplearse también el término *Rozkydanec dlanitý*.

¹⁵ Katalog rostlin, <<http://www.katalog-rostlin.cz/jehlicnany/Juniperus-virginiana-Skyrocket-Jalovec-virginsky.html>>, [consulta: 02/03/2014].

¹⁶ Odborný slovník stránky Příroda.cz, <<http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=350947>>, [consulta: 02/03/2014].

¹⁷ Atlas rostlin, <<http://kvetiny.atlasrostlin.cz/maranta-trtinova>>, [consulta: 05/03/2014].

¹⁸ Herbář Wendys, <<http://botanika.wendys.cz/cizi/rostlina.php?352>>, [consulta: 05/03/2014].

Después de consultar el diccionario electrónico latino-checo¹⁹ me decidí por la segunda variante, así que el resultado final de la traducción es «rozkydanec dlanitý; ► *Carludovica palamata*; druh palmy, z jejíchž listů se vyrábějí slaměné klobouky».

«**salviona**» en este caso decidí seguir la definición «salvia de El Salvador, *Buddleia americana*» y basándome en la base de datos dendrológica²⁰ nace la traducción «salvadorský druh šalvěje; ► komule americká (*Buddleja americana*)».

También en lo que se refiere a este ámbito tendría muchos otros ejemplos que añadir y cosas que comentar pero me paro aquí y seguiré con mis observaciones de ciertos campos de palabras que aparecen en mi tesis final. El campo más amplio es seguramente él de la comida pero me permito saltarlo puesto que su amplitud me parece más que lógica por la multitud de países y regiones que comprende nuestro diccionario. Otro campo numeroso es él de los juegos:

«**salto peruano**» definido como «lingo, juego infantil de salto» y en checo «dětská hra, při které se skáče». En comparación con el pasado nuestra gran ventaja en cuanto a la creación del diccionario es internet en el que se pueden encontrar muchas fuentes, obviamente también no especializadas, que nos ayudan a entender a los términos. Por ejemplo, en este caso es posible encontrar muchos vídeos de niños jugando este juego y enterarnos así de que en realidad se trata de un simple salto del potro sólo que en este caso el potro es humano.

«**saltuñate**» definido por el diccionario AM como «la jugada que hacen los chicos colocándose una bola sobre la uña del pulgar apoyada en el índice, y haciéndola saltar con fuerza». Su significado, según mi opinión, viene bien explicado en «dětská hra; ► děti si při ní umístí na nehet palce malou kuličku a vystřelují ji».

«**salvada**» con uno de sus significados «ve hře: záchrana, život», además «**sangarete**» en checo «o káče (dětská hračka): špatně se točící», «**sapituntún**» en checo «dětská hra; ► děti při ní skáčou ve dřepu dopobně jako žáby» (parte violeta), «**sillita de oro**» traducida como «dětská hra nošení na rukou» etc.

Otro de estos campos sería el campo de los términos relacionados a la prostitución:

¹⁹ Latinský slovník, <<http://latinsky-slovník.latinsky.cz/cesko-latinsky/cardulovica%20palamata.html>>, [consulta: 27/03/2014].

²⁰ Databáze dendrologie, <<http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=159>>, [consulta: 08/03/2014].

«**sabanera**» con su significado «prostitutka; ► výraz je používán některými sociálními vrstvami v oblasti Ciénaga de Zapata».

«**serrucho**» que en el diccionario JD viene definida como «kurva, šlapka».

«**supais**» aunque éste con su significado «konkubína» no pertenezca puramente en este campo.

Para acabar mi comentario podemos fijarnos brevemente en algunos términos típicamente latinoamericanos y en consecuencia interesantes para nosotros:

«**salagua**» con el significado de «člověk bílé pleti mající africký původ; ► k poznání z fyziologických rysů a rozbořem krve», «**sampedrillo**» con el significado de «ošklivý černoč», «**samura**» en cuyo caso se trata de «kosodélníkový papírový drak, zakončený dvojcípým ocasem», «**sangraco**» traducido como «indiánský léčitel, který praktikuje pouštění žilou» y además «**semicri**» y «**semitiñí**» que comparten el significado de «míšenec, mulat», «**seminacuy**» «indiánské manželství na zkoušku», «**sumel**» «jezdecká bota araukánských indiánů; ► vyrobena z koňské kůže» y muchos otros.

Conclusión

El propósito que quiero cumplir en lo que concierne a mi tesis final es complementar la parte ya existente del diccionario español-checo de americanismos por los términos iniciados por la letra S del *Diccionario de americanismos*, el *Diccionario del español de América*, *Velký španělsko-český slovník* y por último el *Breve diccionario ejemplificado de americanismos*.

Aparte del diccionario mismo, mi tesis contiene también una breve introducción en la que presento mi trabajo, sobre todo sus fuentes principales junto con mis mayores objetivos en lo que a la creación del diccionario se refiere. Explico los motivos que me han llevado a volver a elegir la elaboración del diccionario e introduzco al lector al contenido subsiguiente. El diccionario prosigue con el comentario en el que cualquiera que esté interesado se puede adentrar en el procedimiento de su elaboración y en el conjunto de símbolos contenidos. Al final del todo encontramos un breve anexo con las fotografías de algunas de las entradas interesantes a las que me he enfrentado.

La idea de formar parte, aunque restringida, del nacimiento del primer diccionario de este tipo que todavía en nuestro país no tiene punto de comparación siempre me ha parecido extraordinaria. Como ya había mencionado pero con gusto volveré a acentuar, admiro mucho el trabajo de prof. Jiří Černý y el simple hecho de adquirir una experiencia de este ámbito es un gran honor para mí. Además creo que todos nosotros nos sentimos enriquecidos por la adquisición de una gran multitud de conocimientos vinculados a la cultura y civilización latinoamericana.

En resumen, aunque la traducción a veces puede llegar a ser una actividad dificultosa, me llevo experiencia muy valiosa de ella. Me he esforzado por entregar un trabajo elaborado con mucho empeño y espero haber contribuido de una manera útil.

Anotación

Autor: Anna Včelařová

Katedra: Katedra romanistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Název: Španělsko-český slovník amerikanismů

Podnázev: Písmeno S (AM, MM, JD, BDE)

Vedoucí bakalářské diplomové práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Počet stran: 80

Počet znaků: 245 592

Počet příloh: 2

Počet titulů použité literatury: 5

Klíčová slova

Španělsko-český, slovník, Latinská Amerika, španělština, čeština, překlad

Charakteristika

Předmětem mé diplomové práce je vypracování části hesel Španělsko-českého slovníku amerikanismů začínajících písmenem S. Dalšími důležitými částmi jsou obrázková příloha pro lepší představu významu hesel a komentář, v němž vysvětluji postup při jejich vypracovávání a zmiňuji hesla zajímavá či problematická.

Annotation

Author: Anna Včelařová

Department: Department of Romance studies on the Philosophical Faculty of Palacký University in Olomouc

Title: Spanish-Czech dictionary of americanisms

Subordinate title: The letter S (AM, MM, JD, BDE)

Thesis supervisor: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Number of pages: 80

Number of characters: 245 592

Number of annexes: 2

Number of used literature: 5

Key words

Spanish-Czech, Dictionary, Latin America, Spanish, Czech, translation

Thesis character

The subject of my final thesis is the creation of one part of the entries from the Spanish-Czech dictionary of americanisms starting with the letter 'S'. Another important parts are the pictorial supplement that helps to improve the conception of the meaning of the entries and a commentary in which I explain their processing and also mention some interesting or problematical entries.

Bibliografía

CHALUPA, Jiří: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*, Praha: Fin Publishing, 2008.

DUBSKÝ, Josef: *Velký španělsko-český slovník II/I-Z*, Praha: Academia, 1999.

MALARET, Augusto: *Diccionario de americanismos*, 3^a ed., Buenos Aires, 1946.

MORÍNIGO, Marcos A.: *Diccionario del español de América*, 2^a ed., Madrid, 1996.

STEEL, Brian: *Breve diccionario ejemplificado de americanismos*, Arco/Libros, Madrid, 1999.

Buscador Google, <<http://www.google.cz/>>

El catálogo de la flora, <<http://www.katalog-rostlin.cz/>>

El Diccionario de la lengua española Wordreference, <<http://www.wordreference.com/es/translation.asp?tranword=>>>

El Diccionario de la Real Academia Española, <<http://www.rae.es/rae.html>>

El diccionario electrónico latín-checo, <<http://latinsky-slovník.latinsky.cz/>>

El diccionario español-checo y checo-español Seznam, <<http://slovník.seznam.cz/es-cz/>>

El diccionario especializado Příroda.cz, <<http://www.priroda.cz/slovník.php>>

El herbario electrónico Wendys, <<http://botanika.wendys.cz/index.php>>

La base de datos dendrológica, <<http://databaze.dendrologie.cz/>>

La enciclopedia internacional de flora, fauna y hongos BioLib, <<http://www.biolib.cz/cz/main/>>

La enciclopedia libre Wikipedia, <<http://www.wikipedia.org/>>

La guía botánica AtlasRostlin.cz, <<http://www.atlasrostlin.cz/>>

IMÁGENES

Salsa borracha

<<http://www.proyectoindiefood.com/?p=4018>>, [consulta: 30/03/2014]

Shullo

<http://www.angelfire.com/al4/peru_handicraft/peru_handicrafts/index.album/zampoia-shullo-and-quena?i=7>, [consulta: 30/03/2014]

Sirirí

<<http://darnis.inbio.ac.cr/ubisen/FMPro?-DB=UBIPUB.fp3&-lay=WebAll&-error=norec.html&-Format=detail.html&-Op=eq&id=2836&-Find>>, [consulta: 30/03/2014]

Sol peruano

<<http://wwsynthesis.wordpress.com/2010/08/16/1018/>>, [consulta: 30/03/2014]

Solcuate

<<http://www.biolib.cz/cz/image/id112797/>>, [consulta: 30/03/2014]

Sombrero jarano

<<http://www.formulamexicana.com/?p=3132>>, [consulta: 30/03/2014]

Sopa paraguaya

<<http://asadacho.com/la-infaltable-sopa-paraguaya/>>, [consulta: 30/03/2014]

Subanik

<<http://entrecocinasyrecetas.blogspot.cz/2011/09/subanik-tamal-de-olla-o-recado-de-tres.html>>, [consulta: 30/03/2014]

Sucumbé

<<http://www.opinion.com.bo/opinion/cocina/2013/0619/suplementos.php?id=1013>>, [consulta: 30/03/2014]

Sunsún

<<http://www.educar.org/ecologia/poderanimal/Aves/colibri.asp>>, [consulta: 30/03/2014]

Súrtuba

<http://es.wikipedia.org/wiki/Cyathea_arborea>, [consulta: 30/03/2014]

Suspiro de monja

<<http://www.spanish-food.org/recetas-cocina-espanola/postres-suspiro-de-monja.html>>, [consulta: 30/03/2014]

Anexo

Salsa borracha

Shullo

Siriri

Sol peruano

Solcuate

Sombrero jarano

Sopa paraguaya

Subanik

Sucumbé

Sunsún

Súrtuba

Suspiro de monja

